

DET NORSKE ARBEIDERPARTI

BERETNING
1921

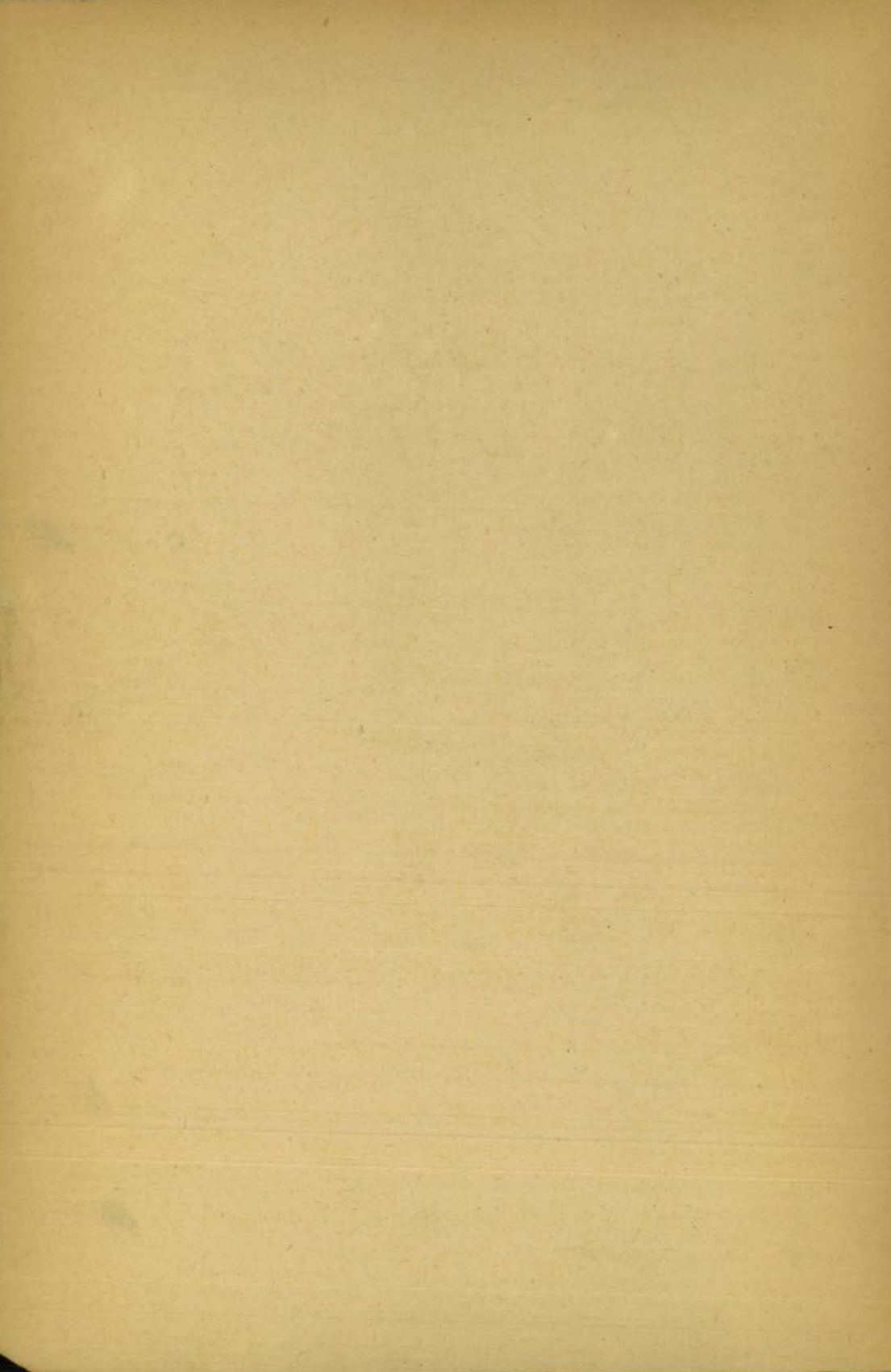
KRISTIANIA 1922
ARBEIDERNES AKTIETRYKKERI

DET NORSKE ARBEIDERPARTI

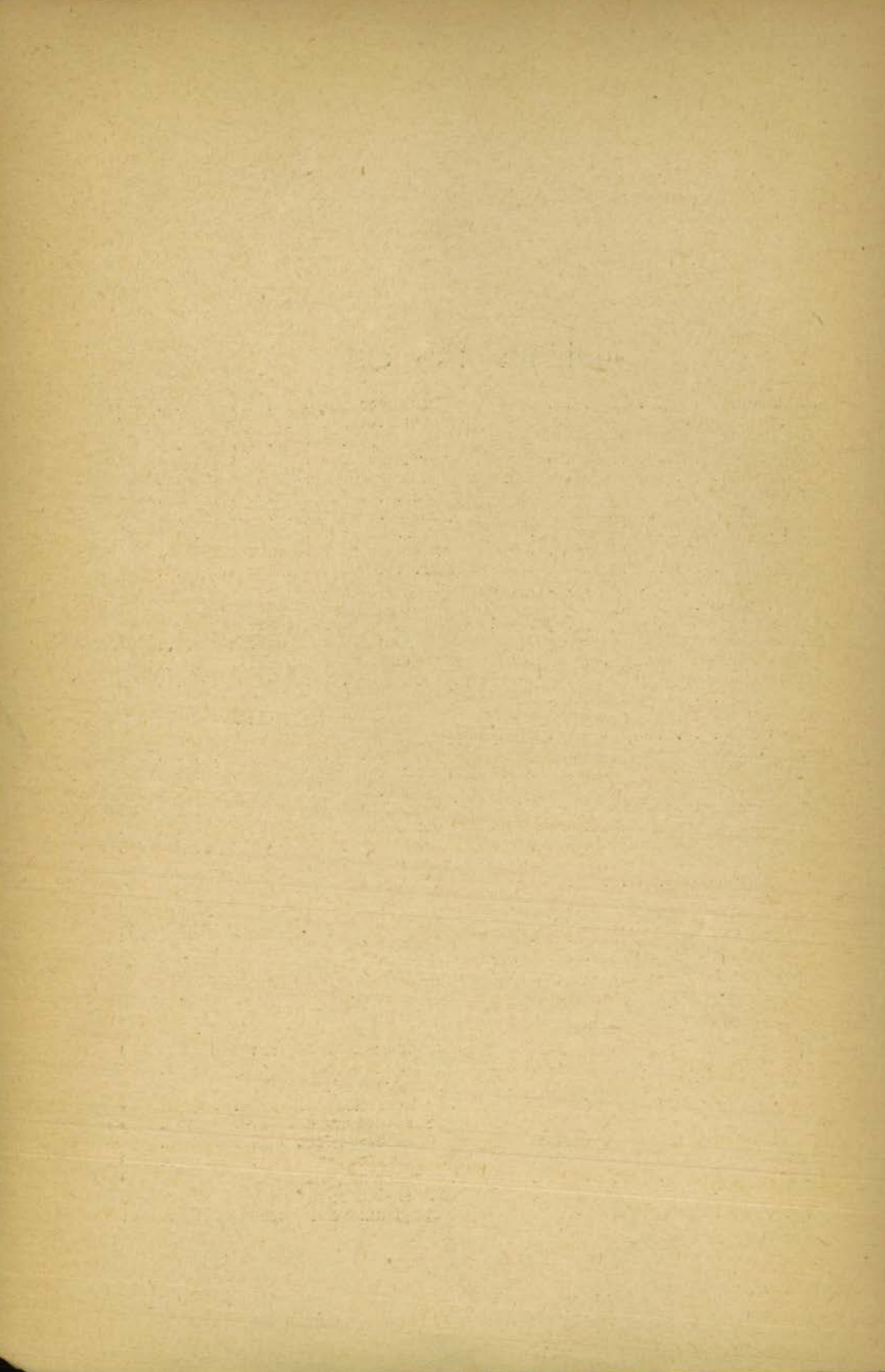
BERETNING
1921

UTARBEIDET VED SEKRETÆREN

Indholdsfortegnelse.

Indledning	1	Kongsvinger	76
Det 25. ordinære landsmøde	1	Kristiania	77
Landsstyret og Centralstyret	2	Kristiansand	79
Repræsentation	2	Kristiansund	79
Agitationen	3	Lillehammer	80
Agitationsreiser	4	Molde	80
Enkeltforedrag	8	Moss	80
1. mai	11	Narvik	81
Det norske arbeiderpartis forlag	17	Porsgrund	81
Partipressen	20	Risør	81
Social-Demokraten	21	Sandefjord	81
Arbeiderbonden	21	Skien	82
Arbeidernes pressekontor	22	Stavanger	82
Den socialistiske skolevirksomhet 1921	23	Trondhjem	83
Arbeidernes Aktietrykkeri	26	Tromsø	84
Arbeiderpartiets Bok- og Papirhandel	27	Tønsberg	85
Mohrs legat	28		
Forholdet mellem partiet og ungdomsforbundet	28	<i>Landpartiene.</i>	
Reservationsret og reservationspligt for fagforeningsmedlemmer	29	Østfold	87
Det skandinaviske samarbeide	30	Akershus	88
Norges kommunistiske ungdomsforb.	30	Hedmark	90
Arbeiderpressens samvirke	33	Hadeland og Land	92
Arbeiderbevægelsens arkiv	36	Toten	93
Arbeidernes idrætskomité	37	Buskerud	98
Barnelagsbevægelsen	37	Telemark	93
Soldatraadenes landsutvalg	40	Hordaland	94
De norske arbeideres hjelpekomité for Rusland	43	Sør Trøndelag	96
Internationalen	46	Søndre Salten	97
Stortingsvalget	51	Lofoten	98
		Vesteraalen	98
		Malangen og Lyngen	98
<i>Bypartiene.</i>		<i>Regnskaper:</i>	
Aalesund	71	Det norske Arbeiderparti	100
Arendal	72	Det norske Arbeiderpartis forlag	101
Bodø	72	Arbeidernes Aktietrykkeri	102
Drammen	72	Arbeiderpressens samvirke	105
Fredrikshald	73	„Social-Demokraten“	106
Gjøvik	75	Arbeiderbevægelsens arkiv	108
Hamar	75	„Arbeiderbonden“	109
Horten	75	Antimilitaristfondet	109
Hønefos	76	Chr. H. Knudsens fond	110
Kongsberg	76	Kontingentindbetalingsoversigt	111

1921.

Diskussionen om Moskva-tesene og stillingen overhodet til den III. kommunistiske Internationale la i de første maaneder av aaret beslag paa partimedlemmenes tid og opmerksomhet. Ved paaske-landsmøtet seiret landsstyrets indstilling mot bare nogen faa stemmer. Partiet fastholdt sit medlemskap i den revolutionære Internationale og stillet sig solidarisk med de kjæmpende arbeidere i andre land.

De høiresocialistiske elementer hadde allerede i slutten av 1920 besluttet at bryte med Det norske Arbeiderparti og danne et eget parti. Denne splittelse blev organisationsmessig fuldbyrdet 1. mars 1921.

Kort tid efter landsmøtet utbrøt storstreiken. Partiets medlemmer, organisationer og presse var i den tid streiken varte — sjømandsstreiken som storstreiken — optat i og med den faglige kamp.

Saasnat streiken var bilagt og ordnet, tok partiet fat paa valgforberedelserne. De optok i flere maaneder alle de kræfter partiorganisationene raadet over. Der blev under valgkampen ydet et meget godt og værdifuldt arbeide.

Partimedlemmene viste at de var arbeidsinteresserte og arbeidsvillige og kunde yde et arbeide som man neppe før har hat sidestykke til. Valgutfaldet blev en partimæssig seir. Det norske Arbeiderparti hævdede under de foreliggende vanskelige forhold sin stilling med glans og befæstet sin position som den norske arbeiderklasses eneste virkelige parti.

Under og efter valget blev skolevirksomheten for vinteren 1921—22 forberedt og det organisationsmessige arbeide utviklet og forbedret. Saaledes blev der i slutten av aaret organisert en særlig landarbeideragitation, som bragte gode resultater.

1921 har været et brytningens og arbeidets aar for Det norske Arbeiderparti, et aar partiet har gaat hærdet og styrket ut av.

Det 25. ordinære landsmøte.

I tiden 25.—28. mars holdtes Det norske Arbeiderpartis 25. ordinære landsmøte. Der blev behandlet en række vigtige saker. Der blev fattet beslutninger om forholdet mellem partiet og internationalen, partiets love blev forandret av hensyn til forandringen inden partiets centraladministration og paa grund av overgangen fra kredsparti til fylkesparti. Regler blev videregitt for opprettelse av agitationskorps, for nomination av partiets stortingskandidater, for den socialistiske skolevirksomhet m. v. Der var fremmøtt omkring 340 repræsentanter. Desuten var Landsorganisationens sekretariat og stortingsgruppen indbudt. Fra Sveriges kommunistiske Arbeiderparti

møtte *Kata Dahlström* og *C. N. Carleson* og fra Danmarks kommunistiske parti *Johs. Erving*. Landsorganisationen var repræsenteret ved *Ole O. Lian* og *Elias Volan*.

Protokol over forhandlingene er utsendt til kreds-, fylkes- og bypartiene.

Landsstyret og centralstyret.

Efter beslutning paa det 25. ordinære landsstyre bestaar centralstyret av: Kyrre Grepp, formand, Emil Stang, næstformand, Martin Tranmæl, „Social-Demokraten“s redaktør, Olav Schello, partiets repræsentant i Den kommunistiske Internationales eksekutivkomité, Chr. H. Knudsen, Tina Torleifsen, Halvard Olsen, Ingv. Rastad og Alfred Madsen. Varamænd: Jacob Friis, (varamand for partiets repræsentant i eksekutivkomiteen), Knut Eng, Harry Nilsen, Hanna Adolfsen, Sverre Johannessen og Einar Gerhardsen.

Landsstyret bestaar av Jeanette Olsen, Narvik, Alfred Vaagnes, Honningsvaag, John Aalberg, Nord-Trøndelag, Ivar Ertresvaag, Aalesund, I. B. Aase, Bergen, Egede Nissen, Stavanger, Ole Øisang, Kristiansand, Ole Moen, Rjukan, Eugène Olaussen, Buskerud, Oscar Torp, Østfold, Oscar Nilsen, Hedmark, Ivar Rikheim, Sogn og Fjordane, Hans P. Haugli, Opland, og Gustav Sundbø, Trondhjem.

Varamænd: Ole Fremo, Sør-Trøndelag, Charles Søyland, Rogaland, Anton Christiansen, Vestfold, Karl Bøthun, Hordaland, Ottar Lie, Hedmark.

Efter landsmøtets beslutning skulde det ansættes 3 sekretærer. Landsstyret har ansat: Trygve Lie, Aksel Zachariassen og Kr. Aune. Disse har sæte i central- og landsstyret uten stemmeret.

Da Kyrre Grepp blev syk i august, rykket Emil Stang op som fungerende formand.

Landsstyret har været sammenkaldt 2 ganger: I dagene 5.—6. februar og 24. mars for at behandle dagsordenen for landsmøtet. 27. mars holdtes landsstyremøte for at ansætte sekretærer og foreta en del valg.

4. og 25. januar holdtes fællesmøter mellem centralstyret, sekretariatet og stortingsgruppen til drøftelse av de politiske skridt som burde foretas for at fremme de krav sekretariatet hadde stillet til Regjeringen i anledning av arbeidsledigheten. 4. februar holdtes et fællesmøte med stortingsgruppen i anledning Regjeringens forslag til lov om varig brændevins- og hetvinsforbud. 26. februar holdtes et fællesmøte med stortingsgruppen, hvori man blev enige om gruppens forslag under trontaledebatten.

10. december blev der avholdt en konferanse mellem centralstyret, Kristiania Arbeiderpartis styre og ungdomsforbundets distriktsstyre til drøftelse av det indre organisationsarbeide.

Centralstyret har i 1921 holdt 56 møter og behandlet ca. 550 saker.

Repræsentation.

Ved utenlandske kongresser har Det norske Arbeiderparti været repræsenteret ved følgende: Italiens kommunistiske parti: Arvid Hansen. Tysklands kommunistiske parti: Jakob Friis. Danmarks kommunistiske parti: Olav Scheflo. Sveriges kommunistiske parti: Reinert Torgeirson. Ved III. Internationales 3. kongres i Moskva var partiet repræsenteret ved: Olav Scheflo,

Jakob Friis, Alfred Madsen, Edvard Bull, Alfred Vaagnes, Sverre Støstad, Eugène Olaussen, Harry Nilsen, C. O. Carlsen, Arvid Hansen og Jeanette Olsen. I december holdtes der en konferanse mellem Det norske Arbeiderparti og eksekutivkomiteen for III. Internationale. Partiets delegation bestod av: Olav Scheflo, Martin Tranmæl, Ole O. Lian og Halvard Olsen med Trygve Lie som sekretær.

Ved en række aarsmøter inden kreds-, fylkes- og bypartiene har centralstyret møtt ved en repræsentant.

Solør kredspartis aarsmøte: W. Carlsen, Mellem-Romerike: Trygve Lie, Østfold: Martin Tranmæl, Nordre Hedmark: Emil Stang, Vestfold: Ingv. Rastad, Hadeland og Land: Emil Stang, Uttrøndelagen: Martin Tranmæl, Namdalen: John Aalberg, Indtrøndelagen: Martin Tranmæl, Sætersdalen: Martin Tranmæl, Telemark: Eiv. Reiersen, Møre: Kr. Aune, Jæderen: Egede Nissen, „Glommendalens Soc.-Dem.“s repræsentantmøte: Kr. Aamot, Mellem-Romerike: Olav Scheflo, Nordre Østerdalen: Jakob Friis, Eidsberg: Emil Stang, Aust-Agder: Ole Øisang, Rogaland: B. Olsen-Hagen, Østfold: Kr. Aune, Hedmark: A. Zachariassen, Buskerud: Trygve Lie, Vest-Telemark: A. Eines, Aalesund: Kr. Aune, Buskerud: Olav Scheflo, „Fremtiden“s fællesmøte: Kyrre Grepp, Martin Tranmæl, Chr. H. Knudsen, Buskerud: Emil Stang, Bamle Kredsparti: Kr. Aune.

Ved ungdomsforbundets landmøte møtte Kyrre Grepp og Martin Tranmæl og ved Landsorganisationens kongres Martin Tranmæl og Emil Stang.

Agitationen.

Agitationen har i 1921 været drevet mere intenst end nogensinde. Danelsen av det høiresocialistiske parti, storstreiken og stortingsvalgene har selvfølgelig været en spore til et ihærdig agitationsarbeide.

Det av landsmøtet nedsatte agitationsutvalg gik straks igang med at søke foredragsvirksomheten i partiet systematisert. Partiets talere blev indregistrert, og utvalget besluttet at utsende trykte foredragsdispositioner og instruktioner. I et cirkulære av 15. august til partiforeningene uttalte centralstyret om foredragsvirksomheten:

„Under aarets valgkamp er det om at gjøre at faa arrangert saa mange møter som mulig. Denne foredragsvirksomhet maa være planlagt og organisert, hvis den skal opfylde sin hensigt. Et foredragsmøte ordentlig foreberedt er bedre end ti tilfældig arrangerte møter med foredrag.

Fylkespartiets foredrag: Den nye valgordning nødvendiggjør at der fra samorganisationenes (fylkespartiernes) side blir arrangert store turneer. Disse planlægges slik at en foredragsholder i det kortest mulige tidsrum kan naa flest mulige vælgere. Derfor maa fylkesstyret saa at si matematisk regne ut hvilke steder talerne kan naa. Fylkesstyret sender saa i god betids besked til den enkelte forening om foredragsholderens navn, dag og klokkeslet for foredragets avholdelse og andre nødvendige oplysninger. Foreningen skal saa sørge for lokale og den nødvendige bekendtgjørelse. Man maa reklamere med plakater, annonser og løpesedler. Heri maa der lægges meget arbeide. Særlig vegt bør der lægges paa at sprede løpesedler paa alle arbeidspladser og i hjemmene. Partifællerne paa stedet maa ikke lage kluss

og si at det passer bedre en anden dag o. s. v. Man skal ta foredraget og gjøre sit bedste, ellers vil hele turneen gaa istykker. Men hermed er ikke alt gjort. Foreningene maa ogsaa selv arrangere møter og fester med foredrag paa specielle dage som man tror er særlig heldige. Hvis der desuten kan holdes stevner i friluft, er det udmerket. Anmodning om foredragsholdere til disse tilstelninger maa i god betids indsendes til de respektive samorganisationer med oplysning om klokkeslet, reiserute m. v. Husk fremfor alt bekjendtgjørelsen.

Byene: I byene vil som regel partistyret sørge for den viktigste foredragsvirksomhet. Men ogsaa her gjælder det at den enkelte forening — og særlig fagforeningene — i samraad med partistyret arrangerer foredrag inden foreningen. Det væsentlige av hvad ovenfor er nævnt om organisation av møter gjælder ogsaa her."

Under landarbeideragitationen utsendtes den første trykte foredragsdisposition. Centralstyret har indtryk av at dette forsøk blev vellykket, at partiets talere er taknemmelig for at motta materiale til sine foredrag i denne form, og man har derfor senere fortsat med utsendelse av foredragsdispositioner. Den virksomhet maa utvikles saaledes at ogsaa andet slags materiale blir tilsendt partiets talere.

Agitationsreiser.

Martin Tranmæl paa Vestlandet.

I tiden 7.—13. januar foretok Tranmæl en agitationsreise paa vestlandet. 7. januar talte han i Bergen for 800 tilhørere. I Egersund 8. januar 2 foredrag for 500 tilhørere. 9. januar talte han i Hillevaag for 100 tilhørere. Videre var det foredrag i Sandnes 400, Koppervik 300, Haugesund 500, og 3 foredrag i Stavanger for 1000 tilhørere. Tilsammen 10 foredrag for 3100 tilhørere.

Martin Tranmæl paa Sørlandet.

Paa aarsmøtet i Sætersdalens kredsparti, som holdtes 19. februar møtte Martin Tranmæl. I forbindelse med denne reise holdt han følgende foredrag: Kristiansand 3 foredrag for 1200 tilhørere, Vennesla 300, Agnes pr. Larvik 300. Desuten talte han paa en fest under kredsmøtet for 200. Tilsammen 6 foredrag for 1900 tilhørere.

Martin Tranmæl i Trøndelag og More.

I tiden 10.—16. april holdt Martin Tranmæl følgende foredrag: 10. april Levanger 300 tilhørere, 10. april i Verdal 500, 10. april i Sparbu 100, 11. april i Namsos 300, 12. april i Bangesund 200, 12. april i Stenkjær 300, 13. april i Trondhjem 800, Kristiansund 500, Molde 300, Aalesund 2 foredrag for 1500 tilhørere. Tilsammen 11 foredrag for 4800 tilhørere. Desuten talte han paa flere fester som arrangertes efter foredragene.

Martin Tranmæl i Søndre Gudbrandsdalen.

I tidsrummet 5.—8. mai holdt Tranmæl følgende foredrag i Gudbrandsdalen: Faavang 300, Ringeby 300, Vangnes i Faaberg 200, Vestre Gausdal 300, Østre Gausdal 300, Follebu 200. Tilsammen 6 foredrag for 1500 tilhørere.

Martin Tranmæl i Østfold.

Den 25. og 26. juni arrangerte Østfold Fylkes Arbeiderparti en bilturné hvor Tranmæl holdt følgende foredrag: Sarpsborg 1000, Greaaker 300, Sannesund 50, Torp 200, Græsvik 150, Fredrikstad 3000. Tilsammen 6 foredrag for 4700 tilhørere.

Martin Tranmæl i Trysil.

Den 8. juli holdt Tranmæl foredrag i Elverum for 400 tilhørere. 9.—10 juli talte han paa en bilturné i Trysil. Følgende foredrag blev holdt: Tørberget 200, Grøndalen 50, Østby 200, Indbygden 4 foredrag for 1150 tilhørere. Tilsammen 8 foredrag for 2000 tilhørere.

Svend Skaardal i Østfold.

I tiden 17. februar - 4. mars foretok Svend Skaardal en agitationsreise i Østfold. Han talte paa paafølgende steder: Sarpsborg, Hauge, Thune, Askim, Rødnæs, Trøgstad, Hobøl, Spydeberg, Eidsberg, Ørje, Borgenhaugen, Skeberg, Tørnes, Desuten 2 foredrag i Skiptvedt. Tilsammen 15 foredrag for 600 tilhørere.

Svend Skaardal i Søndre Østerdalen.

I tiden 15.—25. foretok Skaardal en agitationsreise i Søndre Østerdal. Han holdt foredrag paa følgende steder: Rena, Tørberget, Trysil, Østby, Lørdalen, Søndre Trysil, Ljøre, Nordre Osen, Engeren. Tilsammen 10 foredrag for 1500 tilhørere.

Svend Skaardal i Møre.

I tiden 4. august til 14 september foretok Svend Skaardal en agitationsreise i Møre. Han holdt ialt 40 foredrag for ca. 4000 tilhørere.

Kr. Aune i Rauma og Søndtjord.

Kr. Aune holdt i tiden 1.—20. september følgende foredrag: Moelven 25, Ormheim 100, Marstein 15, Vaagstranden 100, Veblungsnes 75, Songedal 8, Eikefjord 40, Florø 3 foredrag 375, Kinnesund 25, Rognaldsvaag 30, Haarstad 20, Naustdal 40, Førde 25, Jølster 50. Tilsammen 16 foredrag for 928 tilhørere.

Kr. Aune paa Helgeland.

I tiden 23. september til 11. oktober foretok Kr. Aune en agitationsreise paa Helgeland. Han holdt følgende foredrag: Glastad 250. Holand i Vega 50, Skogsholmen 15, Brasøy 50, Husvær 55, Sandvær 45, Seløy 120, Herreholmen 40, Austbø, Søvik 50, Mosjøen 2 foredrag 200, Hemnesberget 50, Mo i Ranen 75, Bardal 15, Sannessjøen 75, Vistvaagen 20, Bærøyaagen 25, Offersøy 20, Tjøtta 30, Sandvaagen 75, Vik 100, Brønnøy 350. Desuten holdt han paa turen tilbake et foredrag paa Faaberg i Gudbrandsdalen for 50 tilhørere. Tilsammen 24 foredrag for 1800 tilhørere.

Kr. Aune i Telemark og Østfold.

Foran stortingsvalget holdt Kr. Aune følgende foredrag i Telemark og Østfold: Kragerø 200, Sanisdal 25, Voje 30, Bø i Tørdal 100, Freste-

stranden 250. Om kvelden talte han paa en fest paa Prestestranden, som var besøkt av 300 mennesker. Skotfos 75, Nedre Eidanger 100, Herre 50, Rjukan 400, Skien 200, Fredrikshald 25, Moss 400, Krapfos 50. Tilsammen 15 foredrag for 2405 tilhørere.

Aksel Zachariassen i Gudbrandsdalen.

I tiden 5.—11. oktober foretok Aksel Zachariassen en agitationsreise i Gudbrandsdalen. Han holdt følgende foredrag: Hundorp 75, Sjøa 30, Ringebu 75, Dovre 50, Dombaas 50, Lesjaverk 30, Lillehammer 500. Tilsammen 7 foredrag for 810 tilhørere.

Aksel Zachariassen paa Toten.

Umiddelbart efter at Zachariassen var færdig med sin turne i Gudbrandsdalen holdt han følgende foredrag paa Toten: Kapp 100, Raufoss 100, Vaksdal 75, Skreia 30, Østre Toten 30, Vestre Toten 75, Kolbu 50. Tilsammen 7 foredrag for 465 tilhørere.

Aksel Zachariassen i Aust-Agder.

Den sidste uke foran stortingsvalget holdt Zachariassen følgende foredrag i Aust-Agder: Arendal 30, Tvedestrand 200, Eydehavn 75, Vegaardsheia 50. Tilsammen 4 foredrag for 355 tilhørere.

Olav Steinnes i Vest-Telemark.

I tiden 1.—13. august foretok Olav Steinnes en agitationsreise i Vest-Telemark. Han holdt foredrag paa følgende steder: Kviteseid 40, Vinje 25, Fyresdal 75, Tveitsund 80, Tørdal 50, Prestestranden 70, Kroken 100, Sanisdal 25, Skotfos 100, Kluve 25, Siljan 40. Tilsammen 11 foredrag for 630 tilhørere.

Olav Steinnes i Øst-Telemark.

Foran stortingsvalget holdt Olav Steinnes følgende foredrag i Øst-Telemark: Hovin, Gransherad, Lilleherred, Akerhaugen, Seljord, Flatdal, Hjartdal, Sauland, Heddal, Rjukan (2). Tilsammen 11 foredrag for ca. 1000 tilhørere.

Alfred Madsen i Møre.

I tiden 5.—12. september foretok Alfred Madsen foredrag paa følgende steder i Møre: Spjelkavik, Aalesund, Molde, Strømsneset, Kristansund, Alvundfjord, Surendalsøren, Glærum, Øvre Surendalen, Rindalen, Rindalskogen. Han avsluttet turneen med foredrag paa Løkken 12. september. Tilsammen 12 foredrag for ca. 2000 tilhørere.

Harry Nilsen paa Dovre- og Raumabanen.

I tiden 1.—12. september foretok Harry Nilsen en agitationsreise paa Dovre- og Raumabanen. Han holdt foredrag paa følgende steder: Støren 30, Aune i Opdal 30, Drivstuen 40, Restavold 70, Joramo (2) 70, Lesjaverk 40, Stueflaaten 70, Ormheim 100, Dombaas 150. Tilsammen 10 foredrag for 600 deltagere.

Harald Langhelle i Sogn.

I mars foretok Harald Langhelle en agitationsreise i Sogn. Han holdt ialt 11 foredrag for ca. 1200 tilhørere.

Egede-Nissen i Nordland.

Egede-Nissen foretok i slutten av august og i begynnelsen av septbr. en agitationsreise i Nord-Norge. Han holdt følgende foredrag: Brønnøy 400, Sannessjøen 350, Mo i Ranen 400, Hemnesberget 300, Korgen 200, Nesna 350, Bodø 406, Svolvær 350, Kabelvaag 250, Harstad 600, Tromsø 500, Maalselven 50, Finsnes 100, Narvik 400, Lødingen 100. Tilsammen 15 foredrag for 4750 tilhørere.

Valdemar Carlsen i Nord-Norge.

I september foretok Valdemar Carlsen en agitationsreise i Nord-Norge. Han holdt følgende foredrag: Melbo 80, Brevik 30, Stokmarknes 75, Flenes 25, Bøstrand 150, Eide, Valnes 20, Skagen i Bø 200, Borge 130, Stamsund 150, Balstad 80, Grandal 120, Svolvær 150, Tromsø (3) 500, Evenskjør 30, Kjønnna 50, Kvæfjord 50, Harstad 300, Sjøveien 25, Salangsverket 80, Elvebakken 30, Sætermoen 100, Storebunes 100, Nordsjøbotten 40, Lyngseidet 150, Indlandet Tromsø 110, Ankenes 100, Narvik 150. Tilsammen 28 foredrag for 2805 tilhørere.

Herman Haugerud i Telemark.

Den sidste uke foran stortingsvalget holdt Herman Haugerud følgende foredrag i Telemark: Ulefos 200, Kviteseid 300, Lærdal 75, Fyrisdal 350, Borgestad 40, Fossum skole, Skien 50, Gvarv 250, Bø (2) 250. Tilsammen 9 foredrag for 1665 tilhørere.

Eivind Reiersen i Telemark.

I tiden 2. april til 9. juni foretok Eivind Reiersen en agitationsreise i Telemark. Han besøkte en række steder. Ialt holdt han 75 foredrag for ca. 11000 tilhørere. Under sin agitationsreise stiftet han 4 partiforeninger og 1 ungdomslag.

Ole Øisang i Sætedalen.

I tiden 5.—13. februar foretok Ole Øisang en agitationsreise i Sætedalen. Han holdt følgende foredrag: Sirland, Byglandsfjord, Grenna, Bygland (2), Austad, Aaraksbø, Kyllestad, Evje (2), Hornnes, Moisund. Tilsammen 12 foredrag.

Daniel Vikin i Sogn.

I tiden 10.—18. august foretok Daniel Vikin en agitationsreise i Sogn. Han holdt følgende foredrag: Dale, Bygstad, Sande, Viksdalen, Førde, Jølster og 2 foredrag i Nordfjord. Tilsammen 8 foredrag for 430 tilhørere.

Sverre Krogh i Hordaland.

Sverre Krogh harr holdt følgende foredrag i Hordaland: Follesø, Lervik, Lillebø, Lagvaag, Os, Knarrevik, Njøten, Leim, Indalstøren, Nordre

Hellevik, Haugland, Daranger, Tveitevaag, Toft, Vilsavaag, Solsvik, Robbelvedt, Ask, Hausvik, Solhus, Vossevaag, Voss (2), Tyssedal, Odda, Aalvik, Bakke, Nordheimssund, Tysse (Samnanger), Hop, Nestun, Nygaard, Laksevaag. Tilsammen 35 foredrag. Oppgave over tilhørerantal mangler.

Enkeltforedrag.

Martin Tranmæl: Sarpsborg (3), Mysen, Askim, Solbergfos, Spydeberg, Drammen (6), Tønsberg (2), Trondhjem (6), Bondi i Asker, Larvik, Porsgrund (2), Notodden, Skien (2), Hønefoss, Rjukan (2), Austbygden i Tinn, Aamodt, Gjeithus, Skotfoss, Svelvik, Stabæk, Sandviken, Brandval, Roverud, Lillestrøm, Fetsund, Bjørkelangen, Løken, Hemnes, Fet, Lier, Muggerd, Øvreskogen, Sylling, Bryn, Vaaler, Heradsbygden, Elverum, Løiten, Aassiden i Lier, Solbergelven, Gjøvik, Kapp, Østre Toten, Raufoss, Nabbetorp, Fredrikstad, Tistedalen, Fredrikshald, Ski, Skotterud, Vonheim, Trudvang, Sand, Aadal, Volden i Asker, Holmestrand, Horten, Kullebund, Hamar, Hommelvik, Ranheim, Sunnan, Stenkjær, Kongsberg, Grorud, Kristiania (31). Tilsammen 113 foredrag.

Alfred Madsen: Solbergfos, Fredrikshald, Greaker, Sarpsborg, Kløften, Tønsberg, Hønefoss, Rjukan, Grorud, Lysaker, Hakedal, Bøn, Eidsvold, Jesseim, Aarnes, Strømmen, Høvik, Bryn, Vestby, Aas, Kjeldsaas, Rælingen, Aakrene, Lillestrøm, Oppegaard, Jevnaker, Sandviken, Raanaasfos, Abildsø, Høibraaten, Grefsen, Furuseth, Ljan, Hasle, Urskog, Nannestad, Skogbygden, Nordby, Finstad, Nes, Notodden, Kongsberg, Bergen, Haugesund, Stavanger, Sandnes, Sanda, Hellandsbygden, Jørpeland, Odda, Tyssedal, Kristiania, Skien, Agnes, Larvik, Sandefjord, Kr.sund, Aalesund, Lillehammer, Moelven, Løiten, Aadalsbruk, Elverum, Jømma, Drammen, Lier, Moss, Fredrikstad.

Paa de fleste steder har Madsen holdt flere foredrag. Tilsammen 230 foredrag.

Olav Vegheim: Trondhjem (5), Strinda (7), Malvik, Selbu (5), Tydal (4), Røros (5), Aalen (6), Holtaalen (3), Singsaas (4), Støren (4), Soknedal (3), Rennebu (3), Opdal (5), Meldal (6), Horg (3), Melhus (2), Leinstrand, Buviken (2), Børsa (3), Orkanger, Orkdal (4), Gjeitastrand, Orkdal (5) Klæbu, Stadsbygden, Rissa (3), Skjørna (3), Ørlandet (2), Bjugn (3), Nes (2), Lysø-sund, Stoksund (2), Roan (2), Osen (4), Hevne (5), Hevnskjel, Leksviken, Mosviken, Ytterøen, Værran, Follafos, Malen, Beitstaden, Namdalseidet, Klंगा (2), Namsos, Lund, Seierstad, Fosnes, Salsbruket, Bangsund, Kolvereid (2), Rørvik, Stenkjær, Sunnan, Værdal, Stjørdal, Laanke, Gjøvik, Hønefos, Ringsaker, Stokke, Tjølling, Akerhaugen og Notodden. Tilsammen 144 foredrag.

Trygve Lie: Bergen, Aalesund (2), Kristiansund (2), Trondhjem, Lillestrøm (2), Haugesund, Kjelsaas (3), Bryn (2), Lysaker (4), Moss (3), Sarpsborg, Svelvik, Drammen, Nittedal, Hakedal, Kløfta, Bøn, Bønsdalen, Nes (2), Høvik, Bækkelaget, Hamar, Fredrikstad (2), Simensbraaten, Huseby, Skøien, Grorud (6), Elverum, Løiten og Kr.a (8). Tilsammen 56 foredrag.

Aksel Zachariassen: Grorud, Tjølling, Moelven, Kongsvinger, Orkanger, Orkedalsøren, Sætre i Hurum, Tofte i Hurum, Trondhjem, Hommelvik, Røra, Levanger, Stenkjær, Værdalen, Stavanger, Lillehammer, Langesund. Tilsammen 17 foredrag.

Kr. Aune. Flekkefjord, Eidsfos, Nøtterø, Vikersund, Aamodt (2), Moss (2), Liholdt (2), Aspeli, Svelvik, Sarpsborg (2), Skotfos, Skien, Drammen (2), Sylling, Hønefos (2), Tangen, Kristiansund, Aadalsbruk, Romedal, Langesund (2), Strømsgodset pr. Drammen, Vallø, Tjømø, Tønsberg (3), Fredrikshald (3), Skotsberg, Kalbak, Mysen, Askim, Eidsberg, Ask, Snarøen, Ringeby, Lillehammer (2), Heimtun, Tangen, Stange (2), Ottestad, Rjukan, Lysaker, Ski, Stabæk, Oppegaard, Soon. Tilsammen 59 foredrag.

Edv. Bull: Fetsund, Notodden, Greaker, Rjukan, Levanger, Trondhjem (2), Drammen, Hamar, Gjøvik, Kristiania (6). Ialt 16 foredrag.

Chr. H. Knudsen: Fredriksstad, Fredrikshald, Drammen (2), Kongsberg, Lillestrøm (2), Grorud, Horten, Tønsberg, Vaaler, Storhamar, Hamar, Nordvang, Vang, Sole, Gjøvik, Aamodt, Bergen, Haugesund, Stavanger, Sandnes, Vikersund, Kongsvinger, Lillehammer, Kristiania (10). Ialt 36 foredrag.

Fr. Monsen: Gjøvik, Lillehammer (2), Hamar (3), Kongsvinger, Romedal (2). Tilsammen 10 foredrag.

Jakob Friis: Drøbak, Skien, Kjelsaas, Kristiansand, Arendal, Sandviken, Hønefos, Kristiania (4). Tilsammen 11 foredrag.

Rolf Hofmo: Oppegaard, Kjelsaas (2), Ski, Hoff i Vestfold, Lillestrøm (2), Grorud, Lysaker, Kristiania (12). Tilsammen 22 foredrag. Desuten har han holdt 9 foredrag i ungdomslagene.

Harald Liljedahl: Sannesund, Tune, Rygge (2), Tornes, Asak, Askim, Greaker, Fredrikshald, Fredriksstad, Mysen. Tilsammen 12 foredrag.

Chr. Hilt: Ski, Bækkestranden, Sandviken, Hønefos, Jevnaker, Stange, IIseng, Finberg, Løiten. Tilsammen 9 foredrag.

Lars Heiberg: Berg, Leirvik, Solheim, Bø, Rørvik, Opeide, Stensland, Grøtlø, Leines, Nordfold, Kvasmo, Strømsnes, Fonske, Kvitblik, Sulitjelma (3), Fineide, Rusaanes, samtlige steder i Nord-Norge. Tilsammen 19 foredrag.

Haakon Ramberg: Hemnes, Fiskefjord, Blokken, Sigerfjord, Holmstad, Sandet, Øsknes, Sommerøy, Toften, Strengelvaag, Aase, Everberg, Saura, Andenes, Haugenes, Skarsten, Bjørnskind, Sortland, Hov, Stokmarknes, Melbo, Eidet, Skagen. Samtlige steder i Nord-Norge. Tilsammen 23 foredrag.

T. Johansen Sørvaagen: Laugs'ad, Strømnes, Sydalen, Henningsvær, Opdal, Haukland, Knutstad, Ramberg. Samtlige steder i Lofoten. Tilsammen 8 foredrag.

Harald Langhelle: Hegmoen, Bertnes, Svolvær (3), Hammerfest, Tromsø, Narvik, Bodø, Elverum, Kristiania. Tilsammen 11 foredrag.

Fr. A. Strøm: Ballangen (3) Kjøpsvik, Glomfjord, Sulitjelma. Tilsammen 6 foredrag.

Olav Scheflo: Oppegaard, Lillestrøm (2), Elverum, Foldal, Drammen, Raufos, Kap, Hindahl, Larvik, Sandefjord, Bergen, Tønsberg, Stavanger, Sandnes, Fredriksstad, Sarpsborg, Kristiania (20). Tilsammen 36 foredrag.

Herman Haugerud: Rælingen, Volden, Veldre, Seljord, Flisa, Kapp' Brandbu, Ottestad, Skotterud, Søndre Eidsskog, Vestre Eidsskog, Østensjø, Hokksund, Drammen, Roverud, Kongsvinger, Kviteseid, Sandherad, Tjølling, Jevnaker, Ask, Sylling. Tilsammen 22 foredrag.

Haavard Langseth: Rjukan (2), Stjørdalshalsen, Trondhjem, Lillehammer, Asker, Øvre Sandsvær, Hurdalen, Eidsvold (2), Sandefjord, Larvik, Tønsberg, Lørenskog, Jesseim, Kristiania (7). Tilsammen 22 foredrag.

Karl Johansen: Trondhjem, Lillehammer, Lierskogen, Svelvik, Ullens-

aker, Drammen, Slemmestad, Kongsberg, Hønefos, Kristiania (5). Tilsammen 14 foredrag.

Edv. Mørk: Raufos, Krøderen, Moss, Bergsens, Jaren, Vestre Tingelstad, Brandbu, Kristiania (10). Tilsammen 18 foredrag.

Ingv. Rastad: Bergen, Røros, Hønefos, Græsvik, Nabbetorp, Kristiania (25). Tilsammen 30 foredrag.

Reinert Torgeirson: Slemmestad, Hamar, Lillestrøm, Kristiania (3). Tilsammen 6 foredrag.

Sverre Sivertsen: Aalesund, Molde, Kristiansund, Otta, Lillehammer, Kristiania (5). Tilsammen 10 foredrag.

Norman Egeland: Skoger, Herland, Grorud, Mysen, Nordstrand, Dokka (2), Gran. Tilsammen 8 foredrag.

Arne Paasche Aasen: Kjelsaas, Strømmen, Grorud, Moss, Bø i Telemarken, Lillestrøm. Tilsammen 6 foredrag.

Emil Stang: Fredrikshald, Moelven, Veldre, Bjørkelangen, Sarpsborg, Greaker, Eidsberg, Ask, Muggjerud i Lier, Hønefoss, Kristiansund, Levanger, Trondhjem, Fredrikstad, Bergen, Slemmestad, Nakkerud, Urskog, Reinsvold, Drammen, Kristiania (20). Tilsammen 39 foredrag.

Aksel Schultz: Gjesaasen, Lillestrøm (2), Furnes, Hurum, Lillestrøm. Tilsammen 6 foredrag.

Ernst Løvaas: Sandefjord (4), Tønsberg (2), Lillestrøm, Moss, Svelvik, Strømsgodset, Drammen, Stokke, Slagen, Berger, Tjømmø, Tangen. Tilsammen 16 foredrag.

Peder Løve: Hamar, Brevik, Stathelle, Lillestrøm, Høvik, Aas, Bryn, Taasen, Løren, Simensbraaten, Asker, Nittedal, Hasle, Skedsmo, Jesseim, Stabæk, Raanaasfos, Urskog (2). Tilsammen 18 foredrag.

Henry Berntsen: Oppegaard, Lillestrøm, Asker (2), Heggedal, Sandviken. Tilsammen 6 foredrag.

Ole O Lian: Bergen, Drammen, Aalesund (2), Solør, Sarpsborg, Kristiania (10). Tilsammen 16 foredrag.

Hans Aas: Østansjø, Solemskogen, Kullebund, Klemetsrud, Kristiania (3). Tilsammen 7 foredrag.

Knut Eng: Tvedestrand, Arendal, Grimstad, Eydehavn, Stabæk, Hamar, Eidsvold, Strømmen, Kristiania (15). Tilsammen 23 foredrag.

A. K. Hansen: Larvik, Skien, Rjukan. Ialt 3 foredrag.

Ole Colbjørnsen: Taasen, Heggedal, Kongsberg, Bergen, Sandviken, Lysaker, Kjelsaas. Tilsammen 7 foredrag.

Bjarne Jullum: Moss, Lysaker, Huseby, Skarnes, Drammen. Tilsammen 5 foredrag.

Johan Ødegaard: Aalesund, Hareide, Ulsteinvik, Volda, Ørsta, Sæbø, Tinfjord, Vatne, Helsestranden, Spjelkavik, Ørskog, Skien, Torp, Fredrikstad. Tilsammen 14 foredrag.

Hjalmar Waage: Grorud, Østensjø, Drøbak, Kristiania (3). Tilsammen 6 foredrag.

Aksel Bergersen: Hemnes, Høland, Høvik (2), Lysaker (2). Ialt 6 foredrag.

Kr. Tonder: Høibraaten, Askim, Spydeberg. Tilsammen 3 foredrag. Desuten holdt Tønder en række foredrag under stortingsvalget i Troms fylke.

K. M. Nordanger: Enebakstranden, Ekebergdalen, Setskogen, Høvik, Volden, Asker, Ski, Langhus, Liggerud, Krokstad. Tilsammen 11 foredrag.

Daniel Vikin: Strømmen, Aakrene i Fet, Urskog, Dalsmoen, Hemnes, Sørkedalen, Bogstad, Killingsmo. Tilsammen 8 foredrag.

Groufh Jakobsen: Godvik, Nathopen, Vaksdal, Laksevaag, Hosanger, Brodvik, Dale, Voss. Tilsammen 8 foredrag.

Bjarne Takla: Grane, Eidsfjord, Ulvik, Osa, Bolstad, Evanger. Tilsammen 6 foredrag.

Magnus Egenes: Foldenes, Vaage, Hamre, Follandsvaag, Austsein, Lindaas, Sletta. Tilsammen 7 foredrag.

Egede-Nissen: Koppervik (3), Haugesund (3), Sandnes (4), Bergen (2), Kristiania (3), Jørpeland, Oltedal, Høland, Time, Kleppa, Egersund, Flekkefjord, Mandal, Kristansand, Stavanger (8). Tilsammen 32 foredrag.

Waldemar Carlsen: Ilseeng, Valset, Vinger (3), Romedal, Eidsskog, Skarnes (3), Aasnes (3), Kristiania (2), Elverum (2), Lierskogen Valdres, Bogen, Reinli, Skotterud, Magnor, Brandval, Lundersæter, Grue, Finskog (2), Nordre Grue, Søndre Odal, Øiermoen, Kongsvinger (3). Tils. 34 foredrag.

Iohs. Stubberud: Gjøvik (4), Vardal (2), Skreia, Berger i Vestfold, Gran, Hadeland, Vesttorpa, Nordtorpa, Dokka, Jevnaker, Bleiken, Hov i Land, Bjørnerud, Grime, Fetsund, Eidsvold, Eina, Lillestrøm, Aakrene i Fet, Enebak (3). Ialt 25 foredrag.

Oskar Stav: Kjelsaas (3), Eidsvold (2), Korsvold, Hemnes, Høland (2), Grorud (3), Løken, Lillestrøm (3), Lørenskog (2), Rællingen (2), Hasle (2), Strømmen (4), Simensbraaten, Høvik (2), Opakermoen, Enebakstranden, Sandviken (2), Lysaker (4), Stabæk (3), Jordet i Trysil (2), Tuen Bruk, Enebak (3), Klemetsrud, Aker, Kullebund, Olberg, Krøderen, Heggedal (2), Nesodden, Urskog, Solheim ved Lillehammer, Vinstra, Lømo, Tretten, Hølen, Soon (2) og Aas (2). Ialt 61 foredrag, hvorav 53 i Akerhus og 8 utenfor fylket.

T. Hofmo i Elverum og Nordre Skogsbygd.

Chr. Hornsrud i Romedal.

Harry Nilsen paa Raanaasfos.

Anna Johnsen paa Lørenskog.

Gunnar Lund paa Klemetsrud, Maridalen, Vestheim, Skui og i Sandviken.

Henry Edlund i Elverum og Grorud.

1. mai.

1. mai blev feiret paa vanlig maate. Partiet hadde ute 238 talere som det er kommet besked om. Størstedelen av disse var formidlet gjennom partikontoret. Demonstrationene var overmaade vellykkede. I større utstrækning end nogensinde før var barna med. Paa mange steder holdtes der særskilte demonstrationstog for barna.

Eksekutivkomiteen for III. Internationale utsendte i anledning dagen et 1. mai-manifest. Likeledes blev det i alle partiets aviser offentliggjort følgende oprop:

„Gjennem mange aars seigt og haardt organisationsarbeide har den norske arbeiderklasse formaadd at drive igjennem en række betydningsfulde krav. 8-timersdagen er lovfæstet, der er indført feriebestemmelser og tildels

har arbeiderne været istand til at hæve sine lønninger paa høide med varepriserne under og efter krigen.

Nu forsøker imidlertid kapitalistklassen at berøve arbeiderne det de har vundet gennem sine organisationer. De skandinaviske arbejdskjøperorganisationer har rottet sig sammen.

Det første anslag

far sigte paa at trykke lønningene ned. Lykkes dette, vil der senere bli rettet angrep mot andre fordele som arbeiderklassen har tilkjæmpet sig.

Som typisk for kapitalistklassens skamløse og utfordrende optræden kan henvises til redernes stilling til sjømandsorganisationernes tariffbevægelse. De patriotiske redere spekulerer i billig utenlandsk arbeidskraft og i den voksende arbeidsløshet for om mulig at faa trykket ned sjømændenes lønninger.

Fagorganisationen her i landet har paa det kraftigste motsat sig kapitalisternes forsøk paa at sænke lønsnivaet. La hele den norske arbeiderklasse den 1. mai manifestere sin tilslutning til organisationens holdning.

Men det er ikke nok at slaa kreds om de vundne positioner. Arbeiderklassen maa videre. Den nærmeste opgave er

effektiv arbeiderkontrol.

Bedriftsraad maa med støtte av fagforeningene tilkjæmpe sig kontrol over bedriftslivet. Paa den maate dannes og utvikles de organer, som socialiseringen skal bygge paa. Bedriftsraadene gir arbeiderne anledning til at dygtiggjøre sig til de store fremtidige oppgaver: Gjennem den sociale revolution at overta den politiske og økonomiske makt.

Ogsaa naar det gjælder et saa omsiggripende og forfærdelig samfunns-
onde som

arbeidsløsheten,

vil arbeiderkontroll som indledning til socialisering av næringslivet været et av de mest effektive botemidler. Borgerskapet skriker op om at produktionen maa økes. Og saa kastes 25 000—30 000 voksne og arbeidsvillige mænd og kvinder ut i arbeidsløshet! Det viser det kapitalistiske samfunns totale mangel paa evne til at regulere produktion og omsætning.

Det indvendes fra borgerlig hold at man ikke har midler til igangsættelse av nødvendige arbeider. Men hvorfor da ikke

sløife vaabenovelsene

og straks gaa til avvikling av hele militærvæsenet. Derved vilde store summer indspares til fordel av nyttige foretagender.

Gjenoptagelsen av handelsforbindelsen med Rusland vil skape store avsetningsmuligheter og dermed øket virksomhet og arbeide. De maktavendes lakei-iver overfor ententens kapitalister og imperialister og deres fiendtlige holdning til den store arbeider- og bondestyrede sovjetrepublik er en forbrydelse mot det norske folk.

Kravet om optagelse av forbindelsen med Rusland maa bli saa sterkt, at regjering og storting ikke lenger vover at motsætte sig dette folkeønske. Ved 1. mai-demonstrationen maa derfor dette krav understrekes.

I denne forbindelse maa den norske arbeiderklasse gi uttryk for sin sympati for og solidaritet med den kjæmpende russiske arbeider- og bondeklasse, som siden revolutionen har holdt stand mot en verden av fiender. Vore russiske kameraters kamp er vor kamp, deres seier er vor seier. Men vi maa ogsaa være klar over, at endnu er den russiske arbeider- og bonde-republik ikke utenfor fare. Endnu trues den av mægtige fiender som lurer paa dens fald. Arbeiderklassen i Norge som overalt ellers i verden maa derfor være paa vakt og bekjempe alle fiendtlige skridt mot Sovjet-Rusland.

Som symbol paa international samling og solidaritet staar den

3. Internationale.

Dens ideer og aand skal beherske os i vort arbeide og dens prinsipper skal tjene som retningslinjer under utførelsen av vor gjerning.

Ved aarets 1. mai-demonstration maa vi lægge vore kamerater paa minde nødvendigheten av international organisation og international optræden. Vi maa samles om den eneste levende, handlekraftige Internationale.

Det norske Arbeiderparti
(Avdeling av Den kommunistiske Internationale)

Kyrre Grepp.   *Martin Tranmæl.*

Arbeidernes faglige Landsorganisation

Ole O. Lian

Der blev holdt foredrag af følgende:

Aakrene i Fet: Nils Madsen.	Brevik: Peder Løwe.
Aalen: Olaf T. Vegheim.	Brandbu: Alfred Aakermann.
Aalesund: Edv. Bull.	Brummundalen: Halvard Olsen.
Aasen: John Leistad.	Brønnøy: Cornelius Enge.
Aasnes: Harry Nilsen.	Buvik: J. Wisthus.
Aamot, Modum: Aake Ording.	Bø i Telemark: H. Saamundsen.
Agnæs: Gunnar Berntsen.	Bøn: Kr. Aamot.
Alten: Erik Vangberg.	Dale: Bj. Takla.
Alvdal: Kr. Tønder.	Dokka i Valdres: Øistein Martinsen.
Ask, Ringerike: Chr. Hornsrud,	Drammen: Ludvig Meyer.
Asker: Helga Karlsen.	Drangedal: Knut Tveit.
Askim: Johan Pedersen.	Drøbak: Chr. H. Knudsen.
Arendal: Carl Hornli.	Eidsfos: Bjarne Jullum.
Bagn i Valdres: Sverre Østli.	Enge: Rudolf Kanestrøm,
Bangsund: John Aalberg.	Eydehavn: S. Sørensen.
Bergen: Olav Scheflo, Waldemar Carlsen.	Elverum: Lars Sæther, Johs. Borch- grevink.
Berger, Vestfold: Johs. Stubberud.	Fall, Valdres: Olaf Elvejord.
Bjørnerud i Søndre Land: Tryggve Try.	Fetsund: Olav Hansen.
Bodø: Eldor Bjøru.	Fevik: J. Antonsen Nøkleby.
Breiskallen: Aksel Andersen.	Fineide: Johan Lien.
Bremsnes: Ole S. Grytnes.	Flekkefjord: Harald Liljedahl.
	Floren: Enok Krogshus.

- Florø: Carl Andersen.
 Follafoss: Emil Dyste.
 Fredrikshald: Jens Teigen.
 Fredrikstad: Emil Stang.
 Furnes: Georg Svendsen.
 Gansdalen i Fet: Asbjørn Dørums-
 gaard.
 Gjeithus: Viggo Hansteen.
 Gjesaasen: Arnfin Vik.
 Gjøvik: Fr. Monsen.
 Glomfjord: Olaf Kregnes.
 Gran, Hadeland: August Iversen.
 Grimstad: O. H. Maurstad.
 Grorud: Alfred Madsen.
 Gudaa: Ludvig Øien.
 Gulaug, Lier: Gunnar Braathen.
 Hamar: Kr. Aune.
 Hakavik: Sverre Hjertholm.
 Hammerfest: Sverre Sivertsen.
 Harstad: Alfred Skar.
 Hasselvik: Karl Schjetnan.
 Haugesund: P. Furubotn.
 Heimdal: O. Dyrendahl.
 Hemnes i Høland: Petter Haug.
 Hen: Johs. Bøe.
 Hesjedalen: O. Børseth.
 Hevnskjel: M. Skogø.
 Hittra: P. Spjøtvold.
 Hoff, Vestfold: Rolf Holmo.
 Hokksund: Albert Raaen.
 Hole, Ringerike: Arne Ording.
 Holmestrand: A. Arntsen.
 Holtaalen: Ivar Aarseth.
 Hommelvik: Ole Fremo.
 Honningsvaag: Sigurd Simensen
 Horten: A. Eines.
 Hovin, Telemark: Tollef Stensrud.
 Hyggen, Røyken: Torgeir Vraa.
 Hønefoss: Chr. Systad.
 Indreøy: B. Thorvik.
 Jevnaker: Lars O. Aasen.
 Jordet i Trysil: Oskar Stav.
 Jømna: Olav Sæter.
 Kap, Toten: Alfred Trønsdal.
 Kirkenæs: Fr. Strøm.
 Kjelsaas: Axel Sømme.
 Klæbu: Arnold Wik.
 Kongsberg: Ole J. Bakke.
 Kongsvinger: A. Bratvold.
 Koppang: Paul Glad.
 Kopervik: Magnus Egenæs.
 Kopperaaen: Hjalmar Dyrendahl.
 Kraakerøy: Emil Stang.
 Kragerø: Arvid Hansen.
 Kristiania: Ole O. Lian, Alfred Mad-
 sen, Olaf Thorsen, Helga Karlsen.
 Kristiansand: Ole Øisang.
 Kristiansund: Sverre Krogh.
 Krokstadelven: Norman Egeland.
 Krøderen: H. Abelsnes.
 Kvaal: Hj. Heide.
 Kvikne i Østerdalen: Arne Vislie.
 Kviteseid: Martinius Karlsen.
 Laanke: Ivar Skjaanes.
 Larvik: Eugène Olaussen.
 Lesja: Arne Pausche Aasen.
 Lesjaverk: Ole Engeli.
 Levanger: K. O. Thornæs.
 Lierfos: Ingvald Larsen.
 Lierstranden: Johs. Fischer.
 Lillebø: H. Hellebø.
 Lillehammer: Reinert Torgeirson.
 Lillestrøm: Ernst Løvaas.
 Lunde, Telemark: Hans Helgesen.
 Lysaker: Karl Bjurstrøm.
 Løkken: A. Dullum.
 Lørenskog: L. Aslaksrud.
 Løten: Ottar Lie.
 Løten Nordbygd: Oskar Nilsen.
 Malm: J. G. Olsen.
 Mandal: A. Egede Nissen.
 Melbo: Johan Medby.
 Melhus: O. Thun.
 Meraker: Eugen Schick.
 Mo i Odalen: K. T. Sjølie.
 Mo i Ranen: Martin Aune.
 Moelven: Nic. Næss.
 Mosjøen: Harald Langhelle.
 Moss: Oskar Torp.
 Mugerud i Lier: N. E. Nilsen.
 Mysen: Hans Aas.
 Namsos: Herman Thornes.
 Narvik: Lars Heiberg.
 Nes Skogbygd: Edgar Johansen.
 Notodden: Niels Ødegaard.
 Odda: Johan Jørgensen.
 Opdal: O. K. Sundt.
 Orkanger: A. Svedal.

- Os: H. Knudsen.
 Ottestad: Einar Gerhardsen.
 Porsgrund: K. M. Nordanger.
 Raanaasfoss: A. Waatvik.
 Rakkestad: E. E. Rudlang.
 Ramstadlandet: Johs. Eide.
 Rasten: Haakon Hoff.
 Raufoss: Knut Eng, H. Haugli.
 Rena: Karl Johanssen.
 Rendalen: L. Øye.
 Rennebuskogen: T. Olafssen.
 Ringsaker: Olav Larssen.
 Risør: Haakon Meyer.
 Rjukan: Elias Volan, Henry W. Kristiansen.
 Rognan: Johan Lien.
 Rognes: Th. Arntsen.
 Romedal: Andr. Pedersen.
 Røros: Johan Nygaardsvold.
 Rørvik: Georg Eliassen.
 Salsnes: Wilhelm Jacobsen.
 Sand i Odalen: K. T. Sjølie.
 Sande, Vestfold: A. K. Hansen, Olav Solumsmoen.
 Sandefjord: Chr. Hilt.
 Sandnes: Otto Luihn.
 Sandnessjøen: Ingvald B. Jacobsen.
 Sandsvær: K. Laugerud.
 Sandviken: O. Sporpind.
 Sarpsborg: Trygve Lie.
 Sauda i Ryfylke: Henry Edlund.
 Selbu: N. Hallan.
 Selbak: C. Wulff.
 Siljan, Telemark: Anton Brækken.
 Singsaas: Jens Galaen.
 Skarnes: G. E. Stubberud.
 Skien: Haavard Langseth.
 Skiptvet: B. Kihl.
 Skogen: Wilhelm Kristiansen.
 Skotfos: Erling Thorkildsen.
 Skotterud: A. W. Hultmark.
 Slemmestad: A. Lian.
 Soknedal: Nic. Eggen.
 Solbergelven: Norman Egeland.
 Sparbu: Arnt Mathisen.
 Spjelkavik: Johan Ødegaard.
 Stange: Kr. Aune.
 Stathelle: Peder Løwe.
 Stavanger: Aksel Zachariassen.
 Stenkjær: A. Kalvaa.
 Stjørdal: Ivar Skjaanes.
 Strømsnes: Knut Siem.
 Strømmen: Aksel Schultz.
 Stueflaaten: Ole Engli.
 Støren: Karl Tømmeraas.
 Sulitjelma: J. Eikefjord.
 Sunnan: Anton Larsen.
 Surendalen: Johs. Sannes.
 Svelgen: Gunnar Larsen.
 Svelvik: Henry Berntsen.
 Svolvær: Johan Nordvik.
 Svorkmo: Gotfred Gerhardsen.
 Sylling, Lier: Sigrud Syvertsen.
 Sætre i Hurum: Peder Olsen.
 Sør-Fron: Oskar Jensen.
 Sørskogbygden: Olav Sæter.
 Tiller: John Aae.
 Tingvoll: A. Blattmann.
 Tistedalen: Andreas Hanssen.
 Todalen: Ole Gistad.
 Tofte i Hurum: A. F. Løchen.
 Torp i Borge: Hans E. Bjerkholt.
 Torsnes: J. Steffensrud.
 Tranby, Lier: Claus Kristiansen.
 Tretten: O. Rossow.
 Tromsø: Gitta Jønsson.
 Trondhjem: Martin Tranmæl.
 Trøgstad: Peder Henriksen.
 Tvedestrand: Eivind Reiersen.
 Tynset: Herman Haugerud.
 Tyristranden: Arnold Hazeland.
 Tysse: K. L. Smedvik.
 Tyssedal: Konrad Nordahl.
 Tønsberg: Henrik Berg.
 Ulefos: Olav Steinnes.
 Vaagaa: Olav B. Feiring.
 Vaaler: A. H. Pehrson.
 Vadsø: Fru Halvorsen.
 Vardal: Erling Engan.
 Veblungsnes: Harald Thoresen.
 Veldre: Evald O. Solbakken.
 Vennesla: Halfdan Wigaard.
 Vestby: Anna Jønsson.
 Vestfossen: Mathias Fredsti.
 Vestre Gausdal: Anton Andreassen.
 Vikersund: Kr. Kristensen.

Vittingfos: Erling Lian. Østre Jevnaker: Jørgen Knudsen.
 Voss: Ture Johansson. Øvre Aardal i Sogn: R. Langøen.
 Værdalsøren: Svend L. Skaardal. Øvre Rendalen: Otto Ødegaard.
 Ørje: Johan Wiik.

Ialt blev der holdt 350 foredrag.

Samlet oversigt.

Det er vanskelig med det rapportsystem som nu hersker mellem forening, herredsparti, fylkesparti eller byparti at faa nogen samlet oversigt over agitationen i det hele land. Fra nogen partiinstanser kommer der en nøiagtig fortegnelse over foredragsvirksomheten, fra andre slet ikke, eller en meget mangelfuld. Enkelte av partiets talere — desværre de aller færreste — sender ind sin liste for aaret med antal foredrag og tilhørere. De fleske gir ingen besked.

Paa grundlag av de opgaver som er indkommet til partikontoret kan der dog opsættes enkelte tal. Gjennem partikontoret eller i samarbeide med partiet og vedkommende forening er det saaledes i aaret som gik blit holdt følgende foredrag:

Paa agitationsreiser	434 foredrag
Enkeltforedrag	1366 —
I. mai	350 —

Tilsammen 2150 foredrag

De tilsvarende tal for 1920 var:

Foredragsreiser og agitationsuker	723 foredrag
Enkeltforedrag	374 —
I. mai	228 —
Interskandinavisk samarbeide. Foredrag av nordmænd i Sverige og Danmark	49 —

Tilsammen 1374 foredrag

Dette var jo et ganske pent resultat. Det er sikkert holdt et par tusen foredrag til som det ikke er ført nogen statistikk over.

Et noget bedre resultat faar man, naar man til disse tal lægger de foredrag som er arrangert direkte av vedkommende forening, herreds-, by- og fylkesparti. Partikontoret har ved at gjennemgaa de opgaver som er fremkommet, ved at læse igjennem endel av partipressens annonser og notiser laget en opgave over foredragsvirksomheten fylkesvis, saaledes at by og land er slaaet sammen, med undtagelse av Kristiania. Av denne kan man se foredragenes fordeling fylkesvis.

Østfold	189 foredr.	Vestfold	82 foredr.
Akershus	296 —	Telemark	237 —
Hedmark	295 —	Aust-Agder	53 —
Opland	131 —	Vest-Agder	21 —
Buskerud	222 —	Rogaland	61 —

Hordaland	101 foredr.	Troms	82 foredr.
Sogn og Fjordane	48 —	Finmark	32 —
Møre	104 —	Kristiania	254 —
Sør-Trøndelag	275 —		
Nord-Trøndelag	39 —		
Nordland	129 —		
			Tils. 2651 foredr.

Denne opgave er heller ikke paa nogen maate paalidelig. Naar saaledes Akershus kommer som nr. 1, er det meget naturligt, naar sekretær Lie er fylkespartiets formand og saaledes kjender til al agitation i fylket. Virksomheten er sikkert større i mange andre fylker.

Ser vi ovenstaaende opgave er det klart, at vi ligger langt efter hvad foredragvirksomheten angaar i Vest-Agder, Aust-Agder, Rogaland, Sogn og Fjordane, Nord-Trøndelag og Finmark.

Agitationen er imidlertid en tro gjenspeiling av organisationsforholdene. Der hvor det er faa foreninger, hvor partimaskineriet ligger nede, blir det holdt faa foredrag.

Hadde man nu hat helt paalidelig statistisk materiale at bygge paa, kunde man i forbindelse med et greit organisationskart for det hele land, hvorpaa der var avmerket alle steder med foreninger i forbindelse med tal over industriarbeidere, smaabrukere, bønder, fiskere osv. optrække de strategiske linjer for vort partis fremtidige arbeide.

Det er en bydende nødvendighet, at agitationsarbeidet blir systematisert. Begyndelsen er gjort. Partiets talere er rigistrert. Der utarbeides informations-skemaer, literaturfortegnelse osv. — Men det er endda mere nødvendig at vite, hvor talerne skal brukes. Som forholdene nu er blir det ikke den nødvendige plan, idet enkelte bygder og byer saa at si snakkes ihjel, mens andre steder som virkelig trenger agitation, ingen talere faar.

Det er derfor nødvendig, at der utarbeides et brukelig, meget kortfattet skema, som hver enkelt forening sender til herredspartiet hvert halvår med opgave over avholdte møter og foredrag. Herredspartiet sender disse sammen med de oppgaver for de foredrag der er arrangert av dette, til fylkespartiet som saa oversender den hele opgave for fylket til landspartiet. For byene vil man bare ha instanserne forening—byparti—landsparti.

Partiets underavdelinger.

Det norske Arbeiderpartis forlag.

Forlaget har i 1921 faat en sterk føling av de daarlige tider. Kjøpeevnen blandt arbeiderne er tat betydelig av, særlig har de dyrere bøker funnet faa kjøpere. De billigere brosjyrer er gaat bedre, dog heller ikke disse har hat en slik avsætning som tidligere. Landsmøtebeslutningen om dannelse av literaturkomiteer er endnu paa langt nær ikke bli gjennomført av alle partiavdelinger; det kræver en stadig og planmessig kontrol baade fra partiets og forlagets side, hvis denne beslutning skulde bli effektiv. Forlaget har hittil ikke kunnet øve denne kontrol paa en fuldt effektiv maate, først fordi forlagets personale har hat sin fulde hyre med at klare de løpende forretninger og dernæst fordi de trange og usunde lokaler, forlaget har til sin

disposition, gjør det alt andet end let at arbeide. Man bør være opmærksom paa, at forlagets ekspeditionsarbeide er blit betydelig øket ved utgivelsen av „Rebell“ og ved at „Det 20. Aarhundrede“ er gaat over til at utkomme 14-daglig. Det er nu gjort skridt til at skaffe forlaget mere lokaler. Forhaabentlig vil dette gjøre arbeidsforholdene lettere og bedre.

Som det fremgaar av regnskapet viser driften underskudd. Dette skyldes bl. a. „Det 20. Aarhundrede“, som i 1921 har kostet forlaget kr. 6 706.21. Det forholdsvis mindre salg gjør naturligvis ogsaa sit. Av Arbeiderkalenderen som har været en sikker indtægtskilde, solgtes f. eks. knapt to tredjedeler av oplaget. Forlagets varebeholdning er værdsat paa en meget forsigtig maate. Det er tat hensyn til at vi befinder os i en nedgangsperiode, og at vi antagelig maa gaa til en prisnedsættelse paa mange av vore bøker. Forlagets gjæld til Arbeidernes Aktietrykkeri er vokset betydelig, paa den anden side er forlagets utestaaende fordringer øket. Slik kan det naturligvis ikke fortsætte. Vi er nødt til at gaa til en skjærpelse av kreditgivningen. Et skridt paa denne vei er allerede gjort, idet rabaten til forhandlerne fra 1. april d. a. blir sænket fra 25 til 20 pct., mens kontantrabaten hæves til 30 pct. Vi haaper paa dette vis at fremelske et større kontantsalg.

Der er i 1921 utgit følgende bøker og brosjyrer:

	Pris.	Oplag.
1. Alfred Madsen: Efter jernbanestreiken	0.25	5000
2. Socialisering av jernindustrien	0.25	3000
3. J. Borchardt Den historiske materialisme. 2 oplag	0.75	3000
4. D. Njevenhuis: Kapital og arbeide. 2 oplag	1.50	3000
5. Sinovjev: N. Lenin. 2 oplag.	0.75	3000
6. Moskvathesene. 3 oplag.	1.00	5000
7. Det kommunistiske manifest. Landsmaalsutgave.	1.00	5000
8. H. Langseth: Omkring socialiseringen. 2 oplag	0.50	3000
9. A. Goldschmidt: Sovjet-Ruslands økon. organisation	8.00	1500
10. P. Kropotkin: Anarkistisk kommunisme	1.25	1500
11. A. Goldschmidt: Moskva	3.00	3000
12. Karl Marx: Pariserkommunen.	2.00	5000
13. Harry Schumann: Karl Liebknecht	3.00	2000
14. Haakon Meyer: Kunst og klassekamp	0.75	3000
15. Fr. Engels: Familiens, statens og privateiendommens opr.	2.50	3000
16. Jorden for arbeiderbonden	0.25	15000
17. Edv. Bull: Klassekampen	0.75	10000
18. Fr. Engels: Kommunismens grundsætninger. 2 oplag.	0.75	3000
19. Halvdan Koht: Arbeiderreisning og maalspørsmål	0.50	5000
20. Borgerstaten og militarismen. Valgbrosjyre	0.25	15000
21. Kommunistisk skattepolitik. Do.	0.25	15000
22. Reformerne under borgerstyret. Do.	0.25	10000
23. Arbeiderne og valget. Do.	0.25	10000
24. Arne Paasshe Aasen: Sigd og hammer. Digtsamling	2.50	1000
25. E. Varga: Verdens økonomiske sammenbrudd	2.00	2000
26. G. Steklow: Alex. Herzen	2.00	2000
27. Barbra Ring: Mennesket Fernanda Nissen	4.00	5000
28. Revolutionsfortællinger, Efter dommen	1.00	2000

29. Den faglige kamporganisation. Fagforeningsthesene	1.00	3000
30. Til ny kamp. Til nyt arbeide. Beslutningene paa den kommunistiske Internationales kongres.	1.50	5000
31. Martin Andersen Nexø: De tomme pladsers passagerer	3.50	2000

Ialt 31 skrifter i et samlet oplag av 154 000. Hertil kommer „Maidagen“ og „Arbeidets Jul“ som begge blev trykt i et oplag av 15 000 og paa det nærmeste utsolgt.

„Det 20. Aarhundrede“.

Tidsskriftet har været redigert av Arvid Hansen og Trygve Lie. Da Arvid Hansen har været meget paa reise, har redaktionsarbeidet væsentlig været skjøttet av Trygve Lie. Abonenttallet har i aarets løp variert omkring 1500. Som nævnt viser tidsskriftets regnskap et underskud av kr. 6706.21. Tidsskriftet er i indeværende aar undergaat en radikal forandring, 14-daglig utgivelse m. m. paa samme tid som partiavdelingene er blit paalagt at abonnere paa det for sine styrer. Forhaabentlig vil disse forandringer bringe tidsskriftet fremgang og minske underskuddet.

„Rebell“.

„Rebell“ blev startet i midten av august med Reinert Torgeirson som redaktør. Der var fra flere hold inden partiet kommet krav om at partiet skulde starte et vittighetsblad. „Rebell“ er blit startet av forlaget uten speciel driftskapital. Bladet viser pr. 1. jan. d. a. balance. De utenstaaende fordringer paa „Rebell“ som er opført i status er senere indgaat. „Rebell“s nuværende oplag varierer mellem 6 og 7000. Oplaget var før jul mellem 9 og 10 000, og i henhold hertil blev budgetforslaget utarbeidet. Efter at oplaget er gaat saa betydelig ned, vil ikke det opsatte budget kunne holdes.

Arbeiderkalenderen.

Denne blev trykt i et oplag av 20 000. Der er imidlertid bare solgt 12 500. Det kan oplyses at der i 1919 solgtes henimot 30 000. Den har ikke bragt direkte tap, men fortjenesten er paa grund av det store restoplag ubetydelig.

Arbeiderpartiets Bok- og Papirhandel.

I løpet av vaaren gjorde styret for Kristiania Arbeiderparti henvendelse til Det norske Arbeiderparti om at faa overta bokhandelen. Censtralstyret gik med paa dette. Kristiania Arbeiderparti overtok bokhandelen pr. 1. juli 21 for 8000 kroner som skulde indbetales direkte til Det norske Arbeiderparti.

*

Forlaget har som sagt faat lide under nedgangstidens vanskeligheter. Slik som forholdene fremdeles ligger an, er forlaget nødt til at utvise forsigtighet specielt med hensyn til kreditgivningen. Jeg gaar ut fra at dette kan la sig gjøre uten at forlaget derfor behøver at foreta nogen innskrænkning i sin virksomhet.

Kristiania, 1. mars 1922.

• Reinert Torgeirson

Partipressen.

Ved utgangen av 1921 hadde partiet følgende godkjendte presseorganer:

	Partiblade	Utgivelsessted	Redaktør
Dagblade	1. Social-Demokraten	Kristiania	Martin Tranmæl
	2. Arbeidet	Bergen	Sverre Krogh
	3. Ny Tid	Trondhjem	K. O. Thornæs
	4. 1. Mai	Stavanger	B. Olsen-Hagen
	5. Fremtiden	Drammen	A. Lian
	6. Østfold Arbeiderblad	Sarpsborg	A. Eines
	7. Telemark Arbeiderblad	Skien	Eivind Reiersen
	8. Sørlandets Social-Demokrat	Kristiansand	Ole Øisang
	9. Demokraten	Hamar	Olav Larssen
	10. Folkets Dagblad	Larvik	Ingj. Norstad
	11. Vestfold Arbeiderblad	Tønsberg	Thv. B. Olsen
	12. Tiden	Arendal	Ingv. B. Jacobsen
	13. Glømmendalens Soc.-Dem.	Kongsvinger	Waldemar Carlsen
	14. Tidens Krav	Kristiansund	Komité
15. Ny Dag	Gjøvik	Niels Ødegaard	
3 gange i uken	16. Haugesunds Folkeblad	Haugesund	Edv. Jørstad
	17. Daggry	Horten	C. Hornli
	18. Østerdalens Social-Demokrat	Elverum	Olav Sæther
	19. Arbeidets Ret	Røros	Jens Galaaen
	20. Nordlands Social-Demokrat	Bodø	Harald Langhelle
	21. Folkeviljen	Harstad	S. Simensen
	22. Nordlys	Tromsø	Peder Kaasmoli
	23. Fremover	Narvik	Aksel Olsen
	24. Namdalens Social-Demokrat	Namsos	Johs. Eide
	25. Akershus Social-Demokrat	Lillestrøm	J. Stubberud
26. Eolkets Røst	Askim	Johan Pedersen	
2 gange i uken	27. Folkets Frihet	Kirkenes	Nils Johnsen
	28. Vestfinnmarks Social-Demokrat	Hammerfest	Chr. Andr. Olaussen
	29. Sørtrøndelagens Social-Demokrat	Orkedalsøren	C. Larsen
	30. Gudbrandsdalens Social-Demokrat	Lillehammer	O. Rossow
	31. Sogns Social-Demokrat	Lærdal	Kristian Modahl
	32. Follo Social-Demokrat	Drøbak	Komité
<i>Desuten utkom følgende kommunistiske blade:</i>			
	33. Indtrøndel. Soc.-Dem. (3 g. i uken)	Levanger	N. Hallan
	34. Hardanger Soc.-Dem. (1 — —)	Odde	Komité
	35. Helgelands Fremtid (3 — —)	Mo i Ranen	R. Knutson
	36. Finmarken (2 — —)	Vardø	Richard Bodin
	37. Moss Soc.Dem (2 — —)	Moss	Nils Gjersteth

Tidsskrifter og ukeblader:

„Det 20. Aarhundre“ (2 gange maanedlig)	Red.: Arv. Hansen, Fr. Monsen
„Arbeiderbonden“ (1 gang ukentlig)	Ole H. Tokerud
„Kvinden“ (1 gang ugentlig)	Komite
„Rebell“, vittighetsblad (1 gang ukentlig)	Reinert Torgeirson
„Mot Dag“ (Stud. Komm.lag) (2 gange mnd.)	Sigurd Hoel og Erling Falk
„Klassekampen“ (1 gang ukentlig)	Olav T. Vegheim
„Barnebladet“ 1 gang maanedlig	Christian Hilt

„Social-Demokraten“.

Til trods for de sterkt nedadgående tider i 1921 har dog det økonomiske resultat av „Social-Demokraten“s drift været tilfredsstillende. Gevinst- og tapskonto er avsluttet med et overskud av kr. 50 212.06, men der maa da tages hensyn til at der er avskrevet meget betydelige beløp, saaledes at det virkelige driftsresultat praktisk talt er likesaa godt som foregående aars. Den store kontingentforhøielse i aarets begyndelse medførte en mindre tilbakegang i abonnementsantallet, og paa grund av den tiltagende arbeidsledighet har det ikke været mulig at faa vundet igjen tilbakegangen helt ut, endskjønt det i hele sidste halvjaar var fremgang.

Den 1. januar blev kontingenten forhøiet for indenbys abonnenter fra kr. 0.50 til kr. 0.75 pr. uke, og for utenbys fra kr. 6.00 til kr. 9.00 pr. kvartal. Den 1. september blev annonserne redusert med 5 øre pr. mm. Samtidig med abonnementsforhøielsen maatte budlønnen forhøies, hvilket medførte en merutgift av ca. kr. 18 000.00. Til jul blev der bevilget redaktionen og ekspeditionspersonale et gratiale paa tilsammen kr. 4500.00.

Indtægten er kr. 12 000.00 mindre budgettert, men utgiftene er noget mindre. Indenbyskontingenten har indbragt kr. 604 880.53 mot budgettert kr. 600 000.00. Utenbys kr. 201 295.32 mot budgettert kr. 220 000.00. For annonser var der budgettert kr. 500 000.00; men indtægten naadde kun kr. 417 847.83, mens der for løssalg var regnet med kr. 190 000.00, naadde den virkelige indtægt kr. 269 970.62. Den betydelige stigning skyldes for den største del det enorme løssalg under storstreiken. Hvad utgiftene angaar viser papir en betragtelig nedgang til kr. 381 950.00 mot budgettert kr. 520 000.00. Naar trykningen viser en stigning av ca. kr. 11 000.00 skyldes det middagsavisen og det store oplag under storstreiken.

Den 1. juli fratraadte annoncechef Hagemann, og fra 1. august ansattes Sig. Seierslund som førstemand ved annonceavdelingen. Siden 15. mai er Sverre Sivertsen „Social-Demokraten“s disponent.

Martin Tranmæl blev paa landsmøtet valgt som „Social-Demokraten“s redaktør. Han tiltraadte sin stilling i mai. Forøvrig er ingen forandring i redaktionens sammensætning.

„Arbeiderbonden“.

Fra 1. januar 1921 er „Arbeiderbonden“ regelmæssig utkommet 1 gang ukentlig. Redaktionskomiteen har bestaaet av Chr. Hornsrud, Gunnar Lund, H. Haukaas med Ole H. Tokerud som ansvarshavende. I centralstyremøtet 4. juli forelaa meddelelse fra Haukaas om at han ønsket at bli entlediget fra „Arbeiderbonden“s redaktion. Centralstyret besluttet i samme møte at vælge Haavard Langseth som ny medarbeider.

Centralstyret besluttet i møte 3. november at arrangere en spæciel agitationsuke for „Arbeiderbonden“. Agitationsuken blev meget vellykket. Ialt blev der samlet 1514 nye abonnenter. Herav i Hedemarken 475. „Arbeiderbonden“ omfattes med større og større interesse, og vil sikkert bidra til at vække interessen blandt arbeiderbønderne for arbeiderpartiets politik.

Arbeidernes Pressekontor.

Den økonomiske nedgang, som begyndte i 1920, fortsatte i 1921 med stigende kraft, og vore avisforetagender — pressekontoret iberegnet — har derfor hat en vanskeligere tid end nogensinde før. Der har i 1921 været distrikter, hvor næsten alle avisenes arbeiderabonnenter har været uten arbeide. Som følge av disse forhold har en række blade ikke kunnet betale sin avgift til pressekontoret. Av hensyn til stortingsvalget blev forbindelsen likevel ikke brutt, idet kontoret fik støtte fra Arbeiderpressens Samvirke forat kunne holde driften gaaende. Pr. 31. december 1921 hadde pressekontoret utestaaende fordringer til et samlet beløp av ca. 35 000 kroner, mens gjælden for telefoner, telegrammer, papir, materiel etc. utgjorde et beløp av ca. 15,000 kroner. Av de utestaaende fordringer maa antagelig ca. 20 000 kroner avskrives som tap. En medvirkende aarsak til kontorets elendige økonomi var ogsaa den nyorganisation av trykkerivirk-somheten som er blit foretat med trykning av alle aviser i et fylke paa samme trykkeri, idet kontoret derved har mistet flere abonnenter.

Paa grund av økonomiske vanskeligheter er i aarets løp forbindelsen blit brutt med følgende aviser: „*Daggry*“, Horten, „*Gudbrandsdalens Social-Demokrat*“, Lillehammer, „*Hardanger Social-Demokrat*“, Odde, „*Akershus Social-Demokrat*“, Lillestrøm, „*Follo Social-Demokrat*“, Drøbak. Paa grund av omlægningen av trykkerivirk-somheten er følgende blade faldt fra som abonnenter: „*Folkets Røst*“, Askim, „*Moss Social-Demokrat*“, Moss, „*Folkets Dagblad*“, Larvik, og „*Telemark Arbeiderblad*“, Skien (ut-gives i Drammen). Det tilskud som var paaregnet fra disse aviser utgjør tilsammen ca. 8000.00 kroner.

Hovedkontoret. Avisenes svigtende betalingsevne har gjort det til en tvingende nødvendighet at gaa til betydelige innskrænkninger i pressekontorets virksomhet. Fra 1. januar 1922 inddrages saaledes ved hovedkontoret den faste eftermiddags- og aftentjeneste, som blev etablert i 1919, og natvakten, journalisten *Trygve Try*, overgaar til dagtjenesten. Fra samme tid sluttet en assistent, frk. *Tally Andersen*, som har arbeidet i 5 aar ved kontoret. Kontorets personale blir fra 1. januar 1922 saaledes: bestyreren, stortingsmedarbeider *Alfred Aakermann*, journalist *Trygve Try*, stenograf *Ragna Hagen* og viserpiken *Hjördis Mikkelsen*.

Avdelingskontorene. Fra 1. februar 1922 maa avdelingskontoret i Bodø ophæves. Det blev oprettet 1. februar 1920. Avdelingskontoret i Bergen som begyndte sin virksomhet 1. januar 1921, maa likeledes nedlægges fra februar. Avdelingskontorenes arbeide overtages fra den tid dels av hovedkontoret, dels av filialen i Trondhjem.

Utenlandstelegrammene. Fra 1. januar 1922 maa utenlandstelegrammene begrænses til de faste korrespondenter i Stockholm og Kjøbenhavn. Et forslag om oprettelse av telefonisk forbindelse Berlin—Kjøbenhavn—Kristiania besluttet Samvirke og centralstyret at utsætte paa grund av de økonomiske forhold.

Jordbruksspalten. Avisenes daarlige økonomi tvang os til at gaa til opsigelse av kontorets faste jordbruksmedarbeider, smaabrukslærer Lothe, fra 1. december 1921.

Budgettet 1922. Pressekontorets budgetter har balansert med følgende beløp:

1913 kr. 11,605.00	1917 kr. 36,900.00
1914 - 17,255.00	1919 - 60,000.00
1915 - 18,380.00	1920 - 88,900.00
1916 - 27,500.00	1921 - 116,900.00

For aaret 1922 er budgettet vedtat med et beløp av kr. 94,100,00, d. v. s. *en nedsættelse paa kr. 22.800.00*. En saa kraftig reduktion er det selvsagt ikke mulig at foreta uten at svække kontorets arbeidsevne og stanse dets utvikling. Der gjøres i budgettet regning med tilskud fra 24 aviser mot 31 i 1921. Avgiftene er nedsat ganske betydelig for en række aviser, og man faar derfor haabe, at det i det nye aar maa kunne lykkes at skape et bedre og stabilere økonomisk grundlag for kontorets drift.

Kontorets regnskaper er fra 1. juli overtat av Arbeiderpressens Samvirke.

Kontorets navn er av partiets landsstyre i dets møte i januar 1922 forandret til „Arbeidernes Pressekontor“.

Kristiania, 17. januar 1922.

Christian Hilt.

Den socialistiske skolevirksomhet i 1921.

Partiets skolevirksomhet har i 1921 som i 1920 været ledet av Centralkomiteen for socialistisk Skolevirksomhet som bestaar av følgende repræsentanter fra centralstyret og sekretariatet: For centralstyret: Arvid Hansen (komiteens formand), Emil Stang, Eugene Olaussen og Alfred Trønsdal. For sekretariatet: Ole O. Lian, A. Bratvold og Knut Engh.

Høsten 1920 var der ca. 30 aftenskoler igang og de fleste av dem fortsatte over i det nye aar, 1921. I januar maaned blev forøvrig flere nye skoler opprettet. Men det er ganske utvilsomt at de socialistiske aftenskoler med størst held og utbytte drives om høsten. Centralkomiteen ydet vinteren 1920—21 et tilskud til forskjellige aftenskoler rundt om i landet paa 9195.00 kroner.

Dagskolens 3. kurs.

Den socialistiske dagskoles 3. kurs begyndte 21. januar og sluttet 29. april. Skolen hadde i likhet med 2. kurs sit klasseværelse i lokale E, Folkets Hus.

Følgende elever deltok: Otto Kristiansen, Kabelvaag, stipendium fra centralkomiteen, Haakon Hoff, Orkanger, stipendium fra centralkomiteen, Gunnar Berntsen, Kristiansand S., stipendium fra centralkomiteen, Martin Aune, Tromsø, stipendium fra centralkomiteen, A. H. Buflod, Trysil, stipendium fra centralkomiteen, Oskar Jensen, Løten, stipendium fra S. Hedemarks kredsparti, Arnfin Vik, Kristiania, stipendium fra Kristiania Bokbinderforening, Helga Karlsen, Kristiania, L. Olsen Homlang, Søndmør, Henry Berntsen, Kristiania, stipendium fra Kristiania Arbeidersamfund, Harry Nilsson, Kristiania, stipendium fra Kristiania Arbeiderparti, Peder Henriksen, Kristiania, stipendium fra Kristiania Arbeiderparti, Olaf Elve-

jord, Kristiania, Conrad Andersen, Kristiania, stipendium fra Norsk Elektrikerforbund, Edgar Johansen, Kongsberg, Gul Dybendahl, Hallingdal, stipendium fra Buskerud Arbeiderparti og Birger Styrvold, Harstad. Ialt 18 elever, derav 6 med stipendium fra centralkomiteen, 7 med stipendium fra fag- og partiforeninger og 5 som selv kostet sin skolegang.

Den av centralkomiteen godkjendte skoleplan blev i det væsentlige gjennomført.

Elevene har hvad præcision angaar været det bedste kuld dagskolen har hat. Faa forsømmelser og altid tilstede ved fastsat tid.

Skolens bestyrer har været Trygve Lie. De i planen opsatte lærere har alle deltat i undervisningen paa et par undtagelser nær.

Det var centralkomiteens forutsætning at der ogsaa i 1921 skulde avholdes et høstkursus ved dagskolen og meningen var at dette skulde begynde 10. september. Imidlertid var arbeidsløsheten allerede da blit svært omfattende; det var vanskelig med økonomien og valgkampen krævet alle disponible kræfter. Centralkomiteen besluttet derfor i sit møte den 7. september paa grund av de foreliggende omstændigheter at utsætte høstsemesteret og først begynde over nytaar. Dagskolens 4. kursus begyndte da ogsaa den 16. januar med 33 elever; det største elevantal som skolen nogengang har hat.

Ogsaa aftenskolevirksomheten led under valgkampen.

Tilrods for at landsmøtet i 1921 besluttet at gjøre aftenskolene obligatoriske for alle by- og herredspartier var der knapt 15 aftenskoler igang høsten 1921. Imidlertid blev arbeidet optat med stor energi umiddelbart efter valget og ved aarsskiftet var ca. 30 aftenskoler igang. Like over nytaar mindet centralstyret partiets samorganisationer om landsmøtebeslutningen. Ifølge den har de samorganisationer som ikke ser sig istand til at faa aftenskoler igang pligt paa sig til at gi centralkomiteen opplysning om aarsakene hertil. Ogsaa dette cirkulære bidrog ganske sikkert til at en række aftenskoler kom igang paa vaarparten 1922. I begyndelsen av februar maaned var saaledes ca. 40 aftenskoler i virksomhet.

I centralkomiteens møte 21. november reistes spørsmålet om ansættelse av en fast sekretær for skolevirksomheten og i møte 9. december besluttet komiteen at fremme et forslag til partiets centralstyre om ansættelse av Aksel Zachariassen som fast sekretær for skolevirksomheten og bestyrer for dagskolen. Forutsætningen var da at centralkomiteen skulde bidra til sekretærens løn med ca. en halvpart. Denne ordning blev akseptert av centralstyret. Ordningen traadte i kraft i december maaned.

*

Den økonomiske krise som i løpet av hele 1921 var overordentlig følbar for hele arbeiderbevægelsen synes ikke at ha knækket arbeidernes kundskapstrang. Tvertimot har den ufrivillige arbeidsløshet for manges vedkommende være utnyttet til grundige socialistiske studier.

Aftenskolene vokser sig snart ind i selve organisationslegemet og *blir faste institutioner*. Og det er dithen vi maa komme. Det maa bli like selvfølgelig for de større partiorganisationer at drive aftenskole som det nu er at feire 1. mai. Efterhvert som arbeidet med at skaffe brukbare lærebøker og habile lærerkræfter skrider fremad, vil aftenskolene befæstes mer og mer til gagn for hele vor samlede virksomhet.

Tiltakeslaget efter revolutionsaarene har ogsaa lært os betydningen av den grundige, konkrete viden. Vort oplysningsarbeide maa derfor utvides og i større grad komme til at omfatte økonomiske spørsmåal og felter. Centralkomiteen har hele tiden været opmærksom paa nødvendigheden herav, og planen for det 4. dagskolekursus er præget herav. Komiteen arbeider ogsaa med spørsmålet om igangsættelse av særskilte bedriftsraadsaftenskoler og utgivelse av en lærebok for dem.

Arbeiderpartiets Kvindeforbund.

Kvindeforbundet bestaar ved aarets utgang av 90 foreninger med til sammen henimot 3000 medlemmer. Ved aarsskiftet ifjor hadde forbundet 105 foreninger, men under partistriden ivaares har 22 foreninger meldt sig ut, og 5 foreninger er opløst av andre grunde. 6 av de utmeldte foreninger er reorganisert, og der er i aarets løp tilmeldt 6 nye foreninger.

Der er i aarets løp avholdt en række møter. Av disse kan nævnes: 14 forretningsutvalgsmøter, møter paa den internationale kvindedag, agitationsmøter foran stortingsvalget, agitation for kooperationen, diskussionsmøte om dramaet i Tomtegaten og om sædelighetsforbrydelser mot barn.

Under storstreiken blev der arrangert demonstrationstog av kvinder, som protest mot formandskapets beslutning om at indstille skolebespisingen under storstreiken.

Kampen om Moskva-beslutningene har i kvindeforeningene været ganske haard, men resultatet har været gladeligere end man ventet efter den agitation, der fra høiresocialistisk hold er drevet i kvindeforeningene. Det kan med trygghet sies, at kvindenes organisation gik styrket ut av kampen, trods det at den hadde tapt endel i medlemsantal.

I anledning den internationale kvindedag blev der fra forretningsutvalget sendt opfordring til samtlige kvindeforeninger om at avholde møter. Opfordringen blev fulgt i stor utstrækning, idet næsten alle tilsluttede foreninger arrangerte store møter den 8. mars. For Kristianias vedkommende arrangerte Kvindeforbundets forretningsutvalg et meget godt besøkt møte.

Av andre større møter kan nævnes: Et med foredrag om kooperationen, møte til behandling av voldtægtsforbrydelser mot barn, hvor der vedtoges en resolution, som krævet at de der begaar voldgiftsforbrydelser mot barn, skal uskadeliggjøres, samt et møte som krævet, at saken angaaende dramaet i Tomtegaten maa fremmes.

Der er gjennom opprop til kvindeforeningene agitert for barnelagsbevegelsen, for tilslutning til stortingsvalget og for Ruslands-hjælpen.

Der er gjennom en valgt komité, bestaaende av Helga Karlsen, Signe Nilsen, Marta Nilsen, Margit Wigaard og Sigrid Syvertsen, med den sidste som formand, foretat innsamling av penger og tøy til de nødlidende kamerater i Rusland. Kvindene har tat ivrig del i hjelpearbeidet; der er foretat innsamling av tøy og igangsættelse av sykurer, som har istandsat det indkomne tøy og sydd nyt, særlig barnetøy. Der blev saaledes i slutten av november 1921 avsendt 12 store kasser med tøy, hvorav en stor del nyt barnetøy, som var opsydd av vore kvinder paa symøtene. Der er til samme

formaal avholdt en aftenunderholdning, som sammen med en utlodning har indbragt midler til anskaffelse av det nye tøy.

Som forbundets repræsentant paa de svenske kommunistiske kvinders kongres i Stockholm i april møtte Sigrud Syvertsen, og som repræsentant paa den internationale kvindekongres i Moskva i juli møtte Jeanette Olsen.

Som forbundets internationale korrespondent er valgt fru Rachel Grepp.

Der er gjennom forbundet i aarets løp formidlet 40 foredrag. Derav har Sigrud Syvertsen holdt 18, Helga Karlsen 9, Hanna Adolfsen 7, Tina Torleifsen 5 og Hildur Eriksen 1 foredrag.

Emnene for foredragene har været: Kvindene og Moskva-beslutningene, storstreiken, faglig agitation, stortingsvalget og kvindenes opgaver.

Kvindeforbundet utgir bladet „Arbeiderkvinden“, som utkommer en gang i maaneden i et oplag av 3000 eksemplarer.

Arbeidernes Aktietrykkeri.

Aaret 1921 fortsatte som 1920 hadde sluttet, med mangel paa tilstrækkelig beskæftigelse. Trykkeriet kunde saavidt holde det gaaende med hele det gamle personale, da dette gik med paa at feriere en uke hver efter tur mot en godtgjørelse av kr. 60 og 40, for henholdsvis utlærte og hjelpearbeidere. Dette maa gjøres 2 ganger i første halvår av aaret. Efter feriene bedret forholdene sig noget, men der har maattet gaaes til opsigelse av 4 sættere ihøst. Det øvrige personale har nogenlunde kunnet holdes beskæftiget resten av aaret.

Det reservekraftanlæg som besluttedes og paabegyndtes i 1920, blev færdigmontent utpaa vaaren. Det blev benyttet en dag under storstreiken, under hvilken der ansattes personale for at sætte det igang, om det skulde være nødvendig. Det har likeledes under en driftsstans ihøst været i drift. Det har vist sig at være effektivt nok, men har skaffet mange ubehageligheter med Folkets Hus paa grund av den larm som det forarsaket. Det har saaledes endnu ikke været anledning til at sætte det igang, saa personalet kunde bli fortrolig med det og benytte det i paakommende tilfælde, og er saaledes ikke saa effektivt som det burde være. Paa grund av kostbar montage blev det ogsaa en dyr affære, idet den samlede sum utgjør kr. 59 779.29. Herav blev ifjor avskrevet den samlede montage samt 10 pct. av motorens kostende.

Utover høsten blev arbeidslønnen i trykkeriene nedsat, hvilket hadde tilfølge at trykningsprisene ogsaa nedsattes med 10 pct. Paa grund av de daarlige tider er prisene sunket betraktelig ved siden av, likesom det er flere trykkerier, som ved underbud paa trykningsarbeide har forsøkt at tilvende sig arbeider, som maa sies at tilhøre vort trykkeri. Med hensyn til arbeidslønnen fandt trykkeriet ikke at der var anledning til at foreta noget i det aar som gik, men man fik forsøke at la det gaa aaret ut med de gamle lønninger, men nedgangen i trykningsprisene har man naturligvis saavidt gjørlig maattet følge.

At resultatet av aarets drift under de foran anførte omstændigheter ikke pekuniært er noget at skryte av er forstaaelig. Overskuddet utgjorde

kr. 69 189.72 mot kr. 156 162.28 ifjor. Da der saaledes skulde være tilstrækkelig til utbetaling av den lovbestemte tantieme, blev denne utbetalt i december med kr. 24 386.44. Av resten besluttedes kr. 25 000.00 avskrevet paa inventar, til pensionsfond kr. 7 000.00, til utvidelsesfond kr. 7 000.00, til aktieutbytte kr. 2 400.00, mens reservefondet som allerede har naadd den lovbestemte høide, denne gang ikke faar noget. Kr. 3 408.28 overføres til kapitalkontoen.

Trykkeriets økonomiske stilling er nogenlunde uforandret.

I anledning indlæggelsen av kraftanlægget fik trykkeriet indvilget et kassakreditlaan i Kristiania og Oplands Vekselbank av kr. 50 000,00, likesom „Social-Demokraten“ ydet et foreløbig rentefrit laan av kr. 15 000.00. For ikke at benytte kassakreditten mere end høist nødvendig, fik trykkeriet i aarets løp forhøiet sit vekselobligationslaan i Centralbanken, som næsten var betalt, til sit oprindelige beløp kr. 30 000.00. Kassakreditlaanet var ved aarskiftet oppe i kr. 5 347.50.

Fordringene er i aarets løp steget fra kr. 119 754.08 til kr. 165 948.54. Det viser sig at partiets forskjellige institutioner kommer i større og større gjæld til trykkeriet. Forlagets gjæld er ved aarskiftet kr. 110 146.92 mot kr. 67 769.49 forrige aar. Desuten har trykkeriet tilgode av Arbeiderpressens Samvirke kr. 3 852.40 og av Pressebyraet kr. 3 182.00.

Det er i aarets løp vedtat regler for og valgt bedriftsraad for trykkeriet. Det traadte i funktion i slutten av aaret.

Klichéanstalten har dette aar git et overskud av kr. 8 947.95, hovedsagelig foraarsaket ved at personalet er indskrænket med en mand, mens bruttoindtægten er steget med kr. 2 113.37. Herfra gaar tantieme kr. 1 707.93 og avskrivning paa inventar, som foreslaaes opført med kr. 1000.00, da der ikke ifjor er avskrevet noget paa den konto. Ogsaa klichéanstalten har fordringer paa endel utenbys partiaviser, som det viser sig vanskelig at erholde.

Arbeiderpartiets bok- og papirhandel.

Kristiania Arbeiderparti rettet i en skrivelse av 3. mai 1921 en forespørsel til Centralstyret om at faa overdrat Arbeiderpartiets bok- og papirhandel.

I skrivelsen het det bl. a.:

„ — — Slik som det nu er kan vi ikke faa organisert literaturomsætningen i Kristiania paa en tilfredsstillende maate. Dette vilde kræve et eget lokale samt en helt lønnet mand. Lokale kan vi ikke skaffe, og ansætte en mand har vi ikke raad til.

Vi tillater os derfor at spørre Centralstyret, om dette vil overdra bok- og papirhandelen til Kristiania Arbeiderparti.

Det er vor hensikt eventuelt at gjøre bokhandelen til en central for omsætningen av partiforlagets literatur ved at knytte til bokhandelen faste kommissionærer i fag- og partiforeninger samt paa flest mulig arbeidspladser.“

Efterat saken var forelagt forlagskomiteen blev det av Centralstyret i møte 24. mai besluttet at overdra forretningen til Kristiania Arbeiderparti fra 1. juli 1921 med aktiva og passiva efter status optat under medvirkning av en repræsentant fra Kristiania Arbeiderparti.

Overdragelsessummen er kr. 8000.00.

Mohrs legat.

I landsstyremøte 27. mars 1921 blev der opnævnt følgende komité, som skulde avgi indstilling paa kandidater til Mohrs legat: Olav Scheflo, Halvard Olsen, Martin Tranmæl, Emil Stang, Oscar Torp med Knut Eng som varamand.

Komiteen avsendte 2. april følgende indstilling til Kirkedepartementet: 1. Hjalmar Waage, 2. Hans Heggum, 3. Alfred Madsen, 4. Valborg Sønste-vold, 5. Eugène Olaussen, 6. A. Eines, 7. Harald Langhelle, 8. B. Olsen-Hagen. Det var komiteens forutsætning, at der skulde utdeles 4 stipendier à kr. 2 250.00.

Legatstifteren tildelte frk. Valborg Sønste-vold helt stipendium og Alfred Madsen og A. Eines halvt stipendium.

Forholdet mellem partiet og ungdomsforbundet.

Den III. Internationales 3. kongresbeslutning om forholdet mellem parti og ungdomsforbund nødvendiggjorde en forandring fra tidligere praksis. Centralstyret opnævnte 25. august 1921 Kyrre Grepp, Martin Trannæl, Olav Scheflo som medlemmer av en fælleskomité, der skulde fremkomme med forslag til en ordning. Ungdomsforbundets medlemmer var Aksel Zachariassen, Ole Colbjørnsen og Einar Gerhardsen.

I centralstyremøte 10. december blev komiteens forslag vedtat.

Beslutningen har følgende indhold:

1. For at fremme en foryngelsesproces inden partiet skal ungdomslagene suksessivt avgi endel av sine ældre medlemmer til partiet. Dette sker ved at lagene paa de steder, hvor partiforeninger ikke ekisterer, straks optar arbeidet med organiseringen av en saadan ved at lagets ældre medlemmer overgaar i partiforeninger. Paa de steder hvor partiforening, men ikke ungdomslag, ekisterer, skal partiforeningen ta initiativet til organiseringen av ungdomslag. Partioorganisationene skal medvirke til at alle yngre partimedlemmer blir medlemmer av ungdomsforbundet gjennom ungdomslag.
2. I politisk henseende er ungdomsforbundet underordnet partiets beslutninger. Alle politiske aktioner ledes av partiet.
3. I organisatorisk henseende etableres en gjensidig repræsentation inden begge organisationers forskjellige instanser for fremme av det gode samarbeide, som altid maa finde sted. Gjensidig repræsentation etableres mellem:
  - a. Partiets og ungdomsforbundets centralstyrer.
  - b. Forlagskomiteer.
  - c. Fylkes-, herreds- og byorganisationer.
  - d. Lokale partiforeninger og ungdomslag.
  - e. Landsmøter, fylkesmøter og konferanser.
4. I partipressen opprettes en speciel ungdomsspalte, som mindst en gang hver uke bringer meddelelser og stof angaaende ungdomsbevægelsens virksomhet og maal.
5. Den kommunistiske propaganda blandt industri-, bonde- og fiskerungdommen, den studerende ungdom, blandt den vernepligtige ungdom og idrætsungdommen og barnelagsvirksomheten ledes av ungdomsforbundet.

Den øvrige kommunistiske propaganda og kommunistiske skole- og opplysningsvirksomhet sker under fælles samarbeide og ledelse med partiet.

Meddelelse om beslutningen blev straks utsendt gjennom partipressen.

Gjensidig repræsentation i centralstyrene er gjennomført. Som ungdomsforbundets representant i partiets centralstyre møter redaktør O. T. Vegheim med Ingvald Larsen som varamand. Martin Tranmæl er valgt som partiets representant i ungdomsforbundets centralstyre med Olav Scheflo som varamand.

Likeledes er der gjensidig repræsentation i forlagskomiteene for partiet og ungdomsforbundet.

Reservationsret og reservationspligt for fagforeningsmedlemmer.

Ensartede medlemskort.

Lansmøtet fattet som bekjendt beslutning om reservationsret og reservationspligt. I den anledning besluttet centralstyret at utsende et sirkulære saalydende:

„Landsmøtet vedtok som ny § 11 i lovene følgende bestemmelser:

„I de fagforeninger som er indmeldt i partiet, kan fagforeningsmedlemmer som ønsker det, reservere sig fra at bli betragtet som partimedlemmer og gir derved avkald baade paa de pligter og de rettigheter som følger med partimedlemsskap.

Fagforeningsmedlemmer som staaer i andre politiske partier (borgelige eller høiresocialistisk) kan ikke være medlemmer av Det norske Arbeiderparti. Personer som ikke bøier sig for partiets beslutninger, kan heller ikke bli staaende som partimedlemmer.

Dersom de ikke selv frivillig reserverer sig, maa vedkommende fagforening eller politiske samorganisation paalægge dem reservationspligt. Et fagforeningsmedlem som av sin fagforening paalægges reservationspligt, har ret til at indbringe sin sak til prøvelse for den politiske samorganisations styre.

Vedkommende kan derefter indanke sin sak til avgjørelse for partiets central- eller landsstyre. En slik anke maa indbringes gjennom den politiske samorganisations styre.

Fagforeningsmedlemmer som ikke tilhører partiet (reservanter) kan i sine foreningsmøter ikke delta i behandlingen av organisationsmessige parti-anliggender, som indstillinger til landsmøter, valg av partitillidsmænd etc.

Fagforeningene maa føre fortegnelse over de medlemmer som reserverer sig eller paalægges reservationspligt og til stadighet holde de politiske samorganisationer underrettet om navnene paa reservantene.“

Saa vel ordinær partikontingent som ekstraordinær kontingent til presseforetagender bør gjøres gjældende for alle medlemmer — reservanter som for partimedlemmer — saaledes at alle fagforeningsmedlemmer betaler like stor kontingent. Den kontingent — ordinær og ekstraordinær — som spares ved reservanter, gaar da i fagforeningskassen og bør anvendes til socialistisk eller faglig opplysningsarbeide.

Man vil i denne forbindelse peke paa at arbeiderpressen er talerør for hele arbeiderorganisationen. Det er desuten efter beslutning av fagkongressen etablert samarbeide mellom fagorganisationen og Det norske Arbeiderparti,

og det er i den anledning oprettet en fællesorganisation „Arbeiderpressens Samvirke“ til overtagelse av presseanligender.

I politiske foreninger kan reservationsretten ikke gjøres gjældende. Medlemmer i politiske foreninger som ikke erklærer sig loyale og solidariske med Det norske Arbeiderparti og dets beslutninger maa utelukkes av foreningene.

Landsmøtet besluttet at der skulde utstedes ensartede medlemskort for alle partiets medlemmer. Disse rekvireres gjennom samorganisationene fra Det norske Arbeiderpartis kontor og vil for 1921 bli tilsendt samorganisationene uten utgift for dem. Samorganisationene utleverer derefter kortene til sine foreninger.

Kortene skal benyttes fra 1. juli 1921 og kun disse gir adgang til partimøter.

De nødvendige stempler som maa til ved den nye ordning, kan likeledes bestilles gjennom partikontoret“.

Det skandinaviske samarbeide.

Samarbeidet mellem de partier i Skandinavien som er tilsluttet III. Internationale har i det forløpne aar været det allerbedste.

Partiene har været gjensidig repræsentert paa hverandres kongresser.

I aarets løp har det været avholdt to skandinaviske konferanser, begge i Kristiania.

Paa konferansen 27. og 28. september deltog fra Sverige Fr. Strøm og Karl Kilbom, fra Danmark Ernst Christiansen og Johs. Erwig, og fra Norge Martin Tranmæl, Emil Stang, Sverre Sivertsen og Olav Scheflo. Man behandlet da bl. a. hjelpeekspeditionen for det hungrende Rusland, krigsfaaren, de kommunistiske partiers forhold til Sovjet-Rusland og forbindelsen mellem de skandinaviske partier og affæren Kruse.

12. oktober deltok fra Sverige Otto Grimlund, fra Danmark Chr. Christensen og Thøgersen, og fra Norge Martin Tranmæl, Olav Scheflo og Emil Stang. Det var da særlig forholdene i Danmark som blev drøftet.

Norges kommunistiske ungdomsforbund.

Sommeren 1921 bragte en beklagelig avslappelse i ungdomslagernes virksomhet, som stadig gaar igjen; det var først da forberedelsene til valgkampen tok sin begyndelse at vi fik den gamle fart op. Under valgkampen deltok vore lag paa en prisværdig maate og en ikke liten del av æren for det lykkelige resultat, skal de ha.

Høsten kom imidlertid med en endnu større arbeidsløshet, og den økonomiske krise av uanet omfang for vort land rammet arbeiderklassen. Det var bare rimelig at organisationsarbeidet kom til at lide under dette, — som det fremgaar av medlemsstatistikken er medlemstallet gaat tilbake, omsetningen av „Klassekampen“ likesaa. Krisen rammet meget følelig forbundets økonomi og hemmet vor agitationsvirksomhet.

Det gamle centralstyre som valgtes paa landsmøtet i 1919 og som fungerte til 23. mars 1921 holdt 9 centralstyremøter i aaret 1921. Paa lardsmøtet 1921 valgtes følgende centralstyre: Aksel Zachariassen, formand, Einar Gerhardsen, viceformand, Arnfin Vik, sekretær, Ingvald Larsen, Edv.

Sjølander og Oscar Stav med Alfred Madsen, Arnold Hazeland og Rolf Hofmo som suppleanter. „Klassekampen“s redaktør, Eugene Olaussen indtraadte som selvskrevet medlem, desuten har forbundets forretningsfører, Alfred Trønsdal, deltatt i centralstyrets møter. Dette nye centralstyre har i løpet av 1921 holdt 36 møter.

I centralstyrets møte 26. august meddelte Eugene Olaussen, at han opsa sin stilling som redaktør av „Klassekampen“. Centralstyret mottok opsigelsen og ansatte i møte 23. september redaktionssekretær i „Ny Tid“ Olav T. Vegheim som ny redaktør. Distriktsformandskonferansen 24. og 25. september godkjendte denne ansættelse. Vegheim overtok „Klassekampen“s redaktion den 15. oktober.

Ingvald Larsen blev paa Ungdoms-Internationalens kongres indvalgt som fast medlem av U. I.s eksekutivkomité. Centralstyret indvalgte derfor i møte 15. august Ole Colbjørnsen som fast medlem av centralstyret i Larsens sted. Valget blev godkjendt av formandskonferansen.

Forbindelsen med Den kommunistiske Ungdoms-Internationales eksekutivkomité har i hele 1921, særlig efter kongressen i Moskva, været meget god.

I centralstyremøte 16. februar forelaa indbydelse til Ungdoms-Internationalens anden kongres, som oprindeligt var tænkt avholdt i Italien. Centralstyret valgte da som sine repræsentanter Eugene Olaussen og Aksel Zachariassen. Mandater blev desuten tildelt Hans Heggum og Arvid Hansen.

Kongressen blev imidlertid omberammet til Tyskland, den traadte sammen i Jena i april maaned. Det blev imidlertid besluttet at flytte kongressen til Moskva. Den skandinaviske delegation paa Jena-kongressen foreslog som skandinavisk repræsentant i Ungdoms-Internationalens eksekutivkomité Ole Colbjørnsen. Han blev valgt og tiltraadte i begyndelsen av mai maaned. I centralstyremøte 29. mai forelaa ny indbydelse til Ungdoms-Internationalens anden kongres i Moskva. Som repræsentanter valgtes Aksel Zachariassen, Eugene Olaussen, Alfred Trønsdal, Ingvald Larsen, Edvard Sjølander, samtligge fra Kristiania, Hjalmar Dyrendal, Trondhjem, Gunnar Berntsen, Kristiansand og Ottar Lie, Hamar. Delegationens avreise faldt imidlertid paa samme tid som storstreiken brøt løs, og centralstyret besluttet at formanden ikke skulde reise, men overta den ansvarlige redaktion av „Klassekampen“ under Olaussens fravær.

Det skandinaviske samarbeide har fortsatt i 1921. Der har været avholdt fælleskonferanser og forbundene har gjensidig været repræsenteret paa hinandens kongresser. Den planlagte skandinaviske kongres paa Lillehammer maatte av økonomiske grunde avlyses.

Da centralstyret i august maaned besluttet at avlyse den skandinaviske kongres, var det klar over at kongressen maatte erstattes med en distriktsformandskonferanse. Siden landsmøtet var der indtruffet saa mange vigtige begivenheter inden forbundet og Ungdoms-Internationalen at stillingen maatte behandles for et større forum end centralstyret.

Der utgik derfor straks indbydelse til distriktsformændene om at møte til en formandskonferanse i Kristiania den 24. og 25. september.

Formandskonferansen fattet en række vigtige beslutninger, bl. a. om forholdet til partiet.

Det er glædeligvis ikke saa mange lag som paa grund av den økonomiske krise er nedlagt. De fleste falder paa Tromsø distriktsorganisation.

Denne hadde ved utgangen av 1920 33 lag, men hadde ved utgangen av 1921 bare ca 20 lag igjen.

Av medlemsstatistikken som er optat pr. 1. februar 1922, delvis paa grundlag av skriftlige rapporter, delvis paa grundlag av personlig kjendskap til forholdene, og delvis paa grundlag av kontingentindbetalingen vil det fremgaa at forbundet pr. 1. februar 1922 hadde 205 lag. Lagene hadde et samlet medlemstal av 8035. Men da de arbeidsløse medlemmer ikke ifølge lovene betaler kontingent kan man regne med at medlemstallet er ca. 10 000. Det betegner utvilsomt en talmæssig tilbakegang fra 1920. Men den er mindre end man skulde trodd.

„Klassekampen“s oplag har i hele 1921 variert mellem 6—7000 eksp. Formandskonferansen besluttet at overlate til centralstyret snarest mulig i samarbeide med de lokale samorganisationer at faa de nuværende distriktsorganisationer omlagt til fylkesorganisationer. Forslaget blev vedtat av formandskonferansen og centralstyret gik straks igang med at gjennomføre det. Der blev utarbeidet love for fylkesorganisationene. I møte 14. november besluttet centralstyret at den nye ordning skulde være gjennomført inden 1. april 1922. I samme møte knæsattes princippet om opprettelse av kredsstyre indenfor fylkesorganisationene.

Centralstyret har overlatt til en komité bestaaende av Haavard Langseth, Oscar Stav og Arnold Hazeland at fremkomme med forslag om formene for agitationen blandt bondeungdommen. Formandskonferansen vedtok som bekjendt en uttalelse i dette spørsmaal, men endnu er vi ikke naadd frem til klarhet her.

Ungdoms-Internationalens kongres i Moskva la stor vekt paa at ungdomsforbundene nu tok sig av rent faglige oppgaver; det vil si at ungdomsorganisationene ogsaa begyndte at interessere sig for og kjæmpe for arbeiderungdommens økonomiske interesser. Spørsmålet blev behandlet paa formandskonferansen og der blev vedtat en uttalelse som understreket betydningen av at der opprettes faglag. Men formandskonferansen hadde det indtryk at spørsmålet om faglig aktioner fra forbundets side ikke var særlig aktuelt i vort land. Ungdoms-Internationalens eksekutivkomité var imidlertid ikke enig heri. For yderligere at undersøke spørsmålet har centralstyret derfor nedsat en komité bestaaende av Arnfin Vik, Edvard Sjølander og Oscar Stav.

Det er klart at agitationsarbeidet har maattet lide under de vanskelige økonomiske forhold som forbundet har arbeidet under. „Klassekampen“ er utkommet i samme utstyr og med samme format trods vanskelighetene. Og den maa betales. Regnskapene viser at „Klassekampen“ er gaat med et underskudd paa ca. 10 000 kroner og ca. 6 000 av det underskudd er dækket av agitationsfondets midler.

„Agitationsfondet“ som blev opprettet i 1920, hadde pr. 31. december 1920 i kon antbeholdning kr. 3080.54. Der i løpet av 1921 til agitationsfondet innsamlet kr. 2911.60. Det er ikke meget i betragtning av at centralstyret i to sirkulærer til lagene har mindet dem om forbundet. I 1920 blev der samlet ind kr. 4421.29 til agitationsfondet. Men allikevel, hadde ikke „Klassekampen“ slukt saa mange penger, saa kunde forbundet i langt større utstrækning ha hjulpet distriktene med pengebidrag.

Beretning for Arbeiderpressens Samvirke.

Den 27. november 1920 holdt repræsentantskapet i Arbeiderpressens Samvirke møte og valgte som sin repræsentant i styret *Halvard Olsen*. Partiet hadde tidligere valgt *Kyrre Grepp* og *Chr. Holterman Knudsen* og sekretariatet *Ole O. Lian* og *Elias Volan*. Det konstituerende styremøte holdtes den 11. december 1920. Kyrre Grepp blev valgt til formand og Ole O. Lian til næstformand. Efter Kyrre Grepps død har Ole O. Lian fungert som formand og *Emil Stang* er av centralstyret valgt ind i styret.

Disponent *Øverlie* ved Arbeidernes Aktietrykkeri blev ansat som disponent for Arbeiderpressens Samvirke. Den 15. mai traadte *Øverlie* tilbake og stillingen blev overtat av *Sverre Sivertsen*.

1921 har været et meget vanskelig aar for praktisk talt hele partipressen, og Samvirkes regnskaper gir ogsaa et meget tydelig uttryk herfor, idet utlaanene er steget fra kr. 163 077.88 pr. 31. december 1920 til kr. 496 327.70 pr. 31. december 1921. Av partiets ekstrakontingent for 1919 og 1920 er der i 1921 indbetalt kr. 25 294.70. Landsorganisationen har i 1921 ydet et bidrag av kr. 25 000.00, og hvad der utover er laant avisene er skaffet tilveie ved laanemidler. Det er med et rundt tal ca. 300 000 kroner som i det forløpne aar er ydet som laan til de forskjellige presseorganer.

Arsaken til de økonomiske vanskeligheter i avisene er i alt væsentlig den samme som forøvrig i det økonomiske liv, men for partipressens vedkommende er der ogsaa mange andre momenter som spiller ind. Efter partiets deling traadte høiresocialistene ut og dannet tildels sine egne organer i konkurranse med Det norske Arbeiderpartis. Flere av partiets i økonomisk henseende mest formaaende mænd gik derved ut av bladstyrene rundt omkring. De var i mange tilfælder kaudionister, opsa sine endossements, og bladene fik vanskeligheter med at ordne disse laan. Saadan konvertering av gjæld har Samvirke i stor utstrækning maattet hjelpe til med. De fleste aviser blev desuten utsat for blokade fra de forretningsdrivende hvad annonser angik, saaledes at indtægtene gik sterkt ned. Likeledes svigtet abonnementet i nogen utstrækning, dels paa grund av delingen og dels paa grund av de daarlige tider som indtraadte. Hertil kom saa at arbeidsløsheten gjorde det vanskelig paa frivillig maate at skaffe tilveie de midler som skulde kunne dække underskuddene og betale tilbake gjælden.

En væsentlig aarsak til at avisene saa let kunde komme i vanskeligheter, og det i vanskeligheter som de ikke kunde klare ved egen hjelp, er den at der ofte ved starten har været en meget svak økonomisk basis for deres virksomhet. De er hegyndt med gjæld, og i de gode tider lot man det skure uten først at gaa til det skridt at avvikle gjælden. Ofte gik man til kostbare utvidelser. Man kjøpte store presser, kostbart materiel, og man samlet ikke sammen flere penger end nok til den kontante del av kjøpesummen. Men avdragene forfalder ubønhørlig, og sammen med de større eller mindre underskudd, som selve driften opviser, blev det mere end avisene og organisationene rundt omkring har kunnet klare. Gjældsbyrden medfører ogsaa betydelige renteutgifter. Dette er forhold som har utviklet sig før Arbeiderpressens Samvirke begynde sin virksomhet.

Det er desværre langt fra at man endnu kan si man er færdig med de største vanskeligheter, og det maa være paa det rene for alle partifæller, at

hvis situationen skal klares, maa man gaa til ofre i de første aar for at konsolidere partipressens økonomiske stilling.

Man skal saa gi en ganske kort oversigt over de forskjellige presseorganers stilling i forrige aar.

„*Arbeidet*“, Bergen, maatte man indvilge et par større laan. Bladet har faat adskillig paatryk fra sin bankforbindelse om nedbetaling av gjælden, hvilket har øket vanskelighetene. Der er dog al grund til at tro, at for dette blads vedkommende er man nu over det værste.

„*Nybrot*“, Larvik, og *Bratsberg-Demokraten*“ gik ind ved aarskiftet og „*Folkets Dagblad*“ traadte istedet. Denne ordning som blev truffet før Samvirke blev opprettet har kostet mange penger, og maa karakteriseres som et helt ut mislykket arrangement. Ved aarskiftet 1922 begyndte „*Folkets Dagblad*“ at utkomme i Tønsberg, men dette er bragt til ophør igjen fordi Larvik ikke opfyldte sine økonomiske forpligtelser, og partiavdelingen i Larvik har igjen uten videre optat utgivelsen av „*Nybrot*“. For Telemarkens vedkommende forandret „*Folkets Dagblad*“ allerede før stortingsvalget ihøst navnet til „*Telemark Arbeiderblad*“, og da „*Folkets Dagblad*“ blev nedlagt forsøkte man at la „*Telemark Arbeiderblad*“ utkomme i Drammen som kommunikationsmæssig laa heldigst til. Telemark fylkes arbeiderparti opfyldte imidlertid ikke sine økonomiske forpligtelser, forsøkte end ikke paa det, og da bladet stod overfor øieblikkelig stans overtok Notodden Arbeiderparti midlertidig at utgi det 3 gange om uken og la det trykke ved et andet avstrykkeri paa Notodden.

„*Fremover*“, Narvik, har klaret sig ganske godt og har kun faat et mindre laan.

„*Glømdalens Socialdemokrat*“, Kongsvinger, har ikke faat nogen hjelp i det forløpne aar, men har hat sine vanskeligheter at kjæmpe med.

„*Nordlys*“, Tromsø, har hat et mindre laan.

„*Ny Dag*“, Gjøvik, er en av de aviser som i størst utstrækning har lagt beslag paa Samvirkes hjelp paa grund av sit store eiendomskjøp og de vanskeligheter som nedbetalingen av bankgjælden har medført. Banken har nemlig ikke lagt fingrene imellem, men gaat ganske sterkt paa.

„*Daggry*“, Horten, har faat et mindre laan. Bladet blev tilbudt at gaa ind i sammenslutningen i Tønsberg, men kameratene i Horten har villet beholde sit eget organ og forsøker at gjennomføre driften av det uten hjelp.

„*Tiden*“, Arendal, har hat mange vanskeligheter. Det er baade under-skud og tilbakebetaling av gjæld som man der maa trækkes med, og arbeidsforholdene har været vanskelige.

„*Folkeviljen*“, Harstad, fik endel hjelp i første halvjaar, men har siden klart sig.

„*Akershus Socialdemokrat*“ og „*Follo Socialdemokrat*“ har faat nogen hjelp. De er siden slaat sammen og administreres nu av Akerhus fylkes Arbeiderpartis styre.

„*Iste Mai*“, Stavanger, har gaat daarlig i økonomisk henseende og maatte faa hjelp i fjor, og utsigtene der er ikke videre lyse.

„*Hardanger Socialdemokrat*“, Odde, har ikke kunnet klare sig og Samvirke har maattet hjelpe til med avbetalingen av maskinene for at ikke materiellet skulde bli tat igjen.

„*Arbeidets Ret*“, Røros, har paa grund av den store arbeidsløshet til stadighet været i vanskeligheter og maatte faa nogen hjælp.

„*Gudbrandsdalens Socialdemokrat*“, Lillehammer, har ikke faat nogen hjælp, men er en av de faa som har betalt renter og avdrag av sin tidligere gjæld. Avisen hadde kostbar trykning og forsøkte sig med at utkomme i „*Demokraten*“s trykkeri, Hamar, men gik siden tilbake til Lillehammer.

„*Sogn og Fjordane Socialdemokrat*“, Vadheim, fik hjælp i september ifjor, men man har siden maattet avslaa andragender derfra, og den vil nu sandsynligvis indgaa i „*Arbeidet*“, Bergen.

„*Sør-Trøndelagens Socialdemokrat*“, Orkanger, fik et mindre laan i begyndelsen av forrige aar.

„*Folkets Røst*“, Askim, har ophørt at utkomme i Askim, men trykkes i Østfold Arbeideres Aktietrykkeri som en underavdeling av „*Østfold Arbeiderblad*“.

„*Østfold Arbeiderblad*“, Sarpsborg, som begyndte midtsommers, hadde i begyndelsen særlig mange vanskeligheter paa grund av den store arbeidsløshet og paa grund av de vanskelige partiforhold i Østfold fylke. Der var bevilget omkring 30 000 kroner som hjælp til indkjøp av materiel, og man har siden leilighetsvis maattet yde mindre laan til avbetaling av gjælden, men driften av avisen er nu forholdsvis tilfredsstillende, idet der praktisk talt er balanse. Bladet maatte nemlig efter de første maaneders drift gaa til betydelige innskærnkninger for at undgaa større underskudd.

„*Sørlandets Socialdemokrat*“, Kristiansand, har ogsaa vanskeligheter med avbetalinger paa gjælden. Det samme er tilfældet med

„*Vestfold Arbeiderblad*“, Tønsberg, og begge disse aviser har faat bidrag.

„*Vestfinmarkens Socialdemokrat*“, Hammerfest, fik i april et større laan.

„*Indtrøndelagens Socialdemokrat*“, Levanger, likeledes.

„*Tidens Krav*“, Kristiansund, maatte ogsaa hjælpes et par ganger.

„*Østerdalens Socialdemokrat*“, Elverum, har ogsaa faat hjælp ved flere anledninger.

„*Moss Socialdemokrat*“, Moss, kunde ikke klare sig. Den fik et par mindre laan og trykkes nu i Sarpsborg.

„*Nordlands Socialdemokrat*“, Bodø, har i likhet med de andre aviser nordpaa hat vanskelige forhold paa grund av den almindelige økonomiske situation der nord og blev bevilget tre mindre laan.

„*Haugesunds Folkeblad*“, Haugesund, maatte man ogsaa hjelpe.

„*Demokraten*“, Hamar, har ikke faat anden hjælp end et endossement. Den hadde overskud ifjor og klarer sine forpligtelser.

„*Ny Tid*“, Trondhjem, og „*Fremtiden*“, Drammen, har heller ikke faat nogen hjælp.

Pressekontoret, som ogsaa ligger under Økonomisk Samvirke har gjenagne ganger maattet faa hjælp. Dette kommer ikke av at pressekontorets drift i og for sig ikke er lønrende, men overskuddet eksisterer kun paa papiret. De forskjellige partiorganer har vanskeligheter nok med at klare sine lønninger, og da blir det til at de ikke betaler pressekontorets kontingent og utlæg. Følgen er at man tiltrods for betydelige innskærnkninger ved kontoret har vanskelig for at faa det til at henge sammen.

Efter de foreliggende oversigter er det bare „*Social-Demokraten*“, Kristiania, og „*Demokraten*“, Hamar, av hele partipressen som i forrige aar har

hat et virkelig overskud. Alle de andre har gaat med større eller mindre underskud, hvilket ikke utelukkende skyldes at indtægterne har svigtet, men ogsaa tildels uheldig administration. Det er en viss tilbøielighet inden parti-pressen til at ta særlige hensyn ved fastsættelsen av lønninger og ved at holde stort personale, hvorved administrationsutgifterne blir uforholdsmæssig høie. Og det maa derfor paalægges samtlige aviser at vise den største økonomi. For i længden blir det allikevel arbeiderne som maa betale de utgifter som er unødig høie.

Men det allerviktigste for Arbeiderpressens Samvirke er at der skapes et grundlag for regelmæssige indtægter. Det kan ikke fortsætte som hittil. Det vil være helt uforsvarlig at gaa fra det ene laan til det andet, naar man ikke samtidig tilveiebringer de regelmæssige indtægter som vil sætte Samvirke istand til at forrente og avdra gjælden. Det vil derfor bli uomgjængelig nødvendig at saavel partiorganisationerne som de faglige organisationer paatar sig en mindre obligatorisk kontingent til sikring av pressen. I løpet av et par tre aar vil der da bli samlet tilstrækkelig penger til at avvikle Samvirkes gjæld og sandsynligvis ogsaa til at gjøre de fleste av aviserne mere uavhengige.

Arbeiderpressens Samvirke har sat sig som maal at faa væk al gjæld fra alle partiorganer, saaledes at driften blir igjen som det eneste som skal klares. Det vil da være meget lettere for de stedlige partiorganisationer at klare eventuelle mindre underskud, og Arbeiderpressens Samvirke vil da omsider kunne bli sat istand til at fylde den opgave som ikke skulde være den uvæsentligste, nemlig den at sørge for billig papir og billig rekvisita til partiaviserne. Saaledes som forholdene nu er kan det ikke gjennomføres, for det vilde bli ensbetydende med at gi aviserne laan om Samvirke formidlet papirindkjøp, og Samvirke har for tiden absolut ingen midler til at gaa igang med en saadan virksomhet.

Det er et sørgelig faktum som opmerksomheten ikke maa bortledes fra, at Samvirke ikke har laanemuligheter og ikke har indtægter, og hvis ikke den største del av partipressen fremdeles skal lide under de vanskelige forhold maa der nu skaffes økonomisk Samvirke indtægter. Styret vil herom fremsætte et særskilt forslag.

Arbeiderbevægelsens Arkiv.

Arbeidet i arkivet i 1921 har væsentlig gaat ut paa at holde det à jour og ordne alt det gamle arkivstof som var oplagret.

Der er i aarets løp ikke foretat nogen katalogisering. Forutsætningen er jo, at arkivet skal omlægges og moderniseres. Man har innskærket sig til at samle det som har interesse for Arbeiderbevægelsens historie og virksomhet-retninger, protokoller, statistiker etc.

Partiavisene er samlet og ordnet som tidligere. Det er ofte vanskelig at faa de forskjellige aarganger komplet, da det hænder at et eller flere nr. av avisene uteblir. Det bedste vilde derfor være om partiavisene omkring i landet i likhet med „Social-Demokraten sender os aargangen indbundet.

Arkivet er paa langt nær saadan som et Arbeiderbevægelsens arkiv bør være. Men det er næsten nytteløst at arbeide for en forandring saa længe arkivet skal være henvist til de mest underjordiske „katakomber“ i Folkets

Hus. Lokalene er for det første „sprængt“ og dernæst umulige som arbejdssted. De mangler baade lys og frisk luft. Rotter og mus og andre husdyr tumler sig der med liv og lyst. Skal der kunne bli skik paa arkivet, maa det løftes op av kjelderene og skaffes lokaler, hvor folk kan opholde sig. Undertegnede har hat anledning til at se de lokaler som Arbetarrörelsens Arkiv i Stockholm disponerer over. De er store og rummelige, lyse og indbydende.

Vort arkiv arbeider med et meget knapt budget. For 1921 har partiet ydet 1000 kr. og Landsorganisationen 400 kr. Til sammenligning kan nævnes at Social-Demokratiska Partiet og Landsorganisationen i Sverige hver bidrar med kr. 5 925.00. Skal vort arkiv bli hvad det bør være, maa der nok ydes større bidrag.

Det væsentligste arbeide i arkivet i aarets løp er blit utført av Rolf Hofmo, som har fungert som arkivassistent.

Da der nu er nedsat et spesielt arkiv- og biblioteksutvalg, vil antagelig dette opta et nidkjært arbeide for at faa modernisert arkivet.

Med partihilsen
Reinert Torgeirson.

Arbeidernes Idrætskomité.

Arbeidernes Idrætskomité begyndte sine møter 3. juni 1921. Disse fortsattes 9. juni hvor bl. a. ogsaa partiets formand Kyrre Grepp var tilstede. Han lovet partiets støtte til en konferanse med idrætsmændene for dannelse av et Arbeidernes Idrætsforbund.

Følgende forslag blev vedtat paa dette møte:

Der nedsættes et utvalg bestaaende av medlemmer fra landsorganisationen, partiet og ungdomsforbundet. Dette utvalg trær i forbindelse med ledende idrætsmænd i Kristiania for at opta arbeidet for en landskonferanse mellem arbeideridrætsmændene. Denne konferanse avgjør de taktiske fremgangslinjer.

Utvalget kom til at bestaa av Trygve Lie, form., Ingv. Rastad, viceform., begge fra partiets centralstyre, Jens Teigen og Aksel Schultz fra Landsorganisationen, Einar Gerhardsen og Axel Zachariassen fra Ungdomsforbundet med Olaf Thorsen som sekretær. Senere er Fr. Monsen opnævnt av centralstyret istedetfor Rastad og Jens Teigen har møtt alene fra Landsorganisationen.

Der har været holdt ca. 10 komitémøter foruten engere arbeidsutvalgsmøter. Komiteen er traadt i forbindelse med sportsforeninger, arbeideridrætsforeninger, partipressen og kommunistiske ungdomslag samt fylkesorganisationene og enkeltpersoner utover landet. Der er dannet idrætsutvalg rundt om i fylkene og stiftet enkelte idrætsforeninger indenfor ungdomslagene. Der er utsendt flere cirkulærer. Komiteen er ogsaa traadt i forbindelse med det internationale idrætsbyraa i Moskva, Tysklands Arbeider-, Atlet- og Turnforbund samt idrætsinteresserte kamerater i Sverige.

Barnelagsbevægelsen.

Beretning fra Landskomiteen for de kommunistiske barnelag.

Paa Ungdomsforbundets landsmøte paasken 1921 blev det besluttet nedsat en komité, som skulde ta sig av organiseringen av barnelagsvirksomheten efter de av Ungdomsinternationalen vedtatte retningslinjer.

Som medlemmer av denne komité valgtes Alfred Trønsdal, Helga Karlsen og Harry Nilsson. Ifølge centralstyrebeslutning blev Chr. Hilt senere indvalgt. I et konstituerende møte blev Trønsdal valgt til formand og Harry Nilsson til sekretær.

Straks komiteen traadte i virksomhet blev det besluttet utsendt cirkulære til ungdomslagene om dannelse av barnelag.

Komiteen har gaat igang med utgivelse av et barneblad. Første nr. utkom i et oplag av 10,000. Senere er trykt 5000 av hvert nr.

Bladet er mottat med stor begeistring blandt de mange smaa kamerater, som bare venter paa nyt nr. hver maaned. Om det er mulig, vil komiteen forsøke at utgi bladet hver 14. dag.

Komiteen har latt trykke love for barnelag. En sangbok er utgit i et oplag av 10,000. Den indeholder 60 sange, kampsange, folke- og barnesange. Komiteen holder ogsaa paa med forarbeidelsen til et notehefte og et lekehefte, indeholdende folkeviseleke og barneleke med forklaring.

En instruksjonsbok for barnelagsledere er utgit. Brosjyren indeholder endel praktiske vink for barnelagsledere og en literaturfortegnelse. En serie-række smaabrosjyrer under fællestitlen „Kommunistisk Barnebibliotek“ er paaabegyndt. Nr. 1 i serien indeholder et skuespil for barnelagene, „Fremtidsfolket“, og er allerede utkommet. Skuespillet er opført i en række barnelag. Desuten har komiteen utgit møteplakater for barnelagene til opklæbning paa telefonstolper o. lign. samt endel andre smaaskrifter.

Hvor der er stiftet barnelag.

I landssammenslutningen var pr. 15. mai 1922 tilsluttet 48 barnelag med til sammen ca. 6000 medlemmer. Desuten er en række komiteer nedsat paa forskjellige steder for at stifte barnelag. I hvert fylke er det en fylkesleder, som leder barnebevægelsen i fylket og planlægger stiftelsen av nye barnelag samt paaser at barnelagene som er stiftet, holdes i virksomhet.

Paa følgende steder er det stiftet barnelag:

Akershus og Kr.a.

1. Grorud
2. Grünerløkken
3. Høvik
4. Kr.a Arb.samfund A.
5. — „ — B.
6. Kjelsaas
7. Lillestrøm
8. Lysaker
9. Lørenskog
10. Oslo
11. Sandviken
12. Ski
13. Stabæk
14. Slemmestad
15. Strømmen

Buskerud.

1. Drammen
2. Kongsberg

Vestfold.

1. Horten
2. Sandefjord
3. Tønsberg

Østfold.

1. Askim
2. Moss & Jeløy

Telemark.

1. Skien

Vest-Agder.

1. Arendal

Øst-Agder.

1. Kristianssand

Rogaland.

1. Stavanger
2. Sandnes
3. Haugesund

Hordaland.

1. Bergen
2. Odda
3. Lillebø gruber, Stord

Sogn og Fjordane.

1. Høyanger

Møre.

1. Aalesund
2. Enge i Nordmøre
3. Kristianssund

Opland.

1. Randsfjord
2. Gjøvik

Hedemark.

1. Hamar
2. Aadalsbruk
3. Elverum

Sør-Trøndelag.

1. Trondhjem
2. Røros
3. Orkanger

Nord-Trøndelag.

1. Stenkjær
2. Namsos
3. Bangsund

Nordland.

1. Fineide, Salten

Troms.

1. Tromsø

Finmark.

Ingen

Komiteen staar i stadig forbindelse med utlandet, særlig med Tyskland.

Ifølge eksekutiv-komiteens beslutning blev alle lag paalagt at arrangere fester og stevner i den Internationale barne-uke som avholdtes i tiden fra 24. juni til 3. juli 1921. Mange lag fulgte denne opfordring og arrangerte tilstelninger. Uken har skapt en stor interesse for barnelagsvirksomheten som lover godt for fremtiden.

De fleste barnelag har sine møter om søndagen. Her holdes foredrag om forskjellige lette emner.

Barna lærer at synge de socialistiske kampsange og folkevisesange. Efter møtet er det lek.

Inden lagene blir det dannet dram. klubber o. s. v., og det viser sig at barna over alt vækker begeistring for sit gode spil. Desværre er det vanskelig at finde stykker som passer for barn, men vi haaper dog vi med tiden skal faa et godt utvalg i den slags.

Guttene viser det sig vanskelig at beholde i barnelagene om sommeren. Forskjellige planer er i den anledning fremkastet. Særlig er man stanset ved speidergutbevægelsen som den bevægelse gutterne er mest betat av. Man er kommet til det resultat at det er nødvendig at danne lignende organisationer. Som i disse maa det ogsaa hos os være god diciplin, og forøvrig maa vi tilpasse vor barnevægelse saa den virker opdragende og skolerende paa barna i arbeiderklassens interesser.

Mange andre ting er ogsaa drøftet. Bl. a. anskaffelse av lysbilledcentral.

Komiteen haaper at om ikke lang tid vil den kommunistiske barnevægelse i Norge blomstre og bli til mønster for hele verden.

Men dette kan bare naaes hvis alle kommunister forstaar den opgave som ligger i at saa de kommunistiske tanker i barnesjælen.

Vi haaper ogsaa at det skal lykkes os at indarbeide forstaaelsen for barnelagsbevægelsen fuldt og helt hos arbeiderklassen. I disse vore bestræbelser haaper vi ogsaa at partiet yder al den støtte som virksomheten fortjener.

Beretning for soldaterraadenes landsutvalg 1921.

Vaaren 1921 reiste Harald Langhelle paa endel turneer for soldaterraadene. Han besøkte Vestlandet og holdt ca. 30 foredrag for soldaterraadenes regning.

I juni blev Henry Edlund ansat som sekretær. Fra ham har landsutvalget mottat en beretning for maanederne juni og august. Edlunds beretning er saalydende:

„Jeg begyndte mit arbeide for „Soldaterraadenes landssammenslutning“ 30. mai. Storstreiken var da netop begyndt og soldater var utkommandert her i Kristiania som i flere andre havnebyer og viktige steder utover landet. Min første opgave blev derfor at drive agitation blandt disse for at gjøre dem opmerksom paa hvad Otto B. Halvorsens arbeidsgiver-regjering agtet at bruke dem til og faa dem til at forstaa det forbryderske i at la sig benytte paa den maate til at slaa arbeiderklassen ned. Under storstreiken blev der utdelt 10 000 oprop til soldatene. Likesaa utdeltes en masse brosjyrer og aviser. For at faa en mere plan og energi i arbeidet med indregistrering av de vernepligtige og agitations- og organisationsarbeidet blandt soldatene sendte jeg ut cirklære til alle distriktsstyrer av K. U. F. med detaljert plan for dette arbeide og satte mig i forbindelse med alle kamerater utover landet som har med arbeidet at gjøre paa ekserserplasser, fæstninger og underofficersskoler. *Følgende steder har jeg besøkt*, dels for at søke forskjellige opplysninger og dels for at agitere eller videreorganisere arbeidet paa moerne: Fredrikstad, Barrakkesletten, Horten, Gardermoen, Trandum, Bømoen, Tvildemoen, Bergen, Stavanger, Maldemoen, Hønefoss, Ask, Hvalsmoen, Kongsberg, Helgelandsmoen og Elverum. *Foredrag* har jeg holdt paa følgende steder: 1. Rørlæggernes fagforening Kr.a. 2. Fredrikstad, offentlig møte arr. av Fr.stad Arbeiderparti. 3. Barrakkesletten gamlebyen Fredrikstad hvor ca. 500 soldater og en hel del underofficerer var tilstede. Ypperlig stemning blandt soldatene. 4. Bømoen ved Voss. 5. Vossevangen, hvor jeg talte for soldater fra Tvildemoen og alm. publikum. 6. Bergen, offentlig møte med foredrag om „Borgerskapets militære provokasjon“. 7. Stavanger Komm. U.lag. 8. Maldemoen. Her fik de militære anledning til at utfolde hele sin brutalitet og dumhet. Jeg reiste derut sammen med 3 kamerater fra Stavanger K. U.lag. De tre gikk rundt i leiren for at gi besked om foredraget og jeg steg opp paa et stengjerde ved en offentlig vei som gaar like ved leiren og begynte at tale til soldatene som strømmet til fra alle kanter. Hvordan det videre utviklet sig har været utførlig omtalt i „1ste mai“ for 9. juli og delvis i „Soc.-Dem.“. Her skal derfor bare nævnes at mine tre kamerater og jeg blev arrestert og da vi uanfektet fortsatte med at henvende os til soldatene blev majoren saa tummelumsk at han lot avfyre varselsskud og kommanderte et kompani i vaaben. Sympatien var helt paa vor side og episoden virket svekkende for de militære og styrkende for vore synsmaater.

Aadnesen og Eilertsen blev sittende fængslet i 3 og undertegnede i 4 døgn uten at der blev avsagt fængslingskjendelse. Aadnesen skal for militær ret og Eilertsen har foreløbig faat 21 dages fængsel for utdeling av vore oprop. 9. Antimilitarisk foredrag paa stort arbeiderstevne i Hønefoss, 600 mennesker var tilstede, derav en hel del soldater, underofficerer og officerer fra Hvalsmoen. 10. Antimilitaristisk foredrag i Elverum hvor endel soldater fra Terningmoen var fremmøtt og 11. Antimilitaristisk foredrag i Løten.

Desuten har Eivind Hofmo og Ottar Lie talt for soldatene paa Terningmoen, hvor der blev dannet soldaterraad paa 185 medlemmer. 200 soldater blev idømt 8 døgn arrest ved øvelsernes avslutning. Paa Helgelandsmoen hvor jeg var reist op for at holde foredrag blev møtet forpurret ved at arrangørerne blev arrestert før min ankomst og paa Gardermoen blev jeg selv arrestert under forberedelserne til møtet.

Som foran nævnt blev der under storstreiken spredt 10 000 oprop med specielt sikte paa situationen. Desuten er utsendt 4 000 oprop betitlet „Kamerat“, 5 000 av det samme oprop paa landsmaal og 10 000 av et oprop betitlet „Til kamerater i Vaabenkjolen“. Desuten er utsendt ca. 2 000 exempl. av brosjyren „Soldatene og Socialismen“ og en mængde exempl. av Kl.k.s Ruslandsnummer og endel andre exempl. av „Arbeiderbonden“.

Et bevis paa at dette arbeide er blit utført med interesse og offervilje er de talrike arrestationer av vore kamerater som har besørget utdelingen paa moerne.

Soldaterraadenes landsutvalg besluttet i august at sende Edlund til Nord-Norge. Denne landsdel hadde vi tidligere ikke rukket at nå. For denne reise har Sekretæren angit følgende beretning:

„Jeg reiste 15. august 1921 fra Kristiania for at agitere blandt den vernepliktige ungdom i Nordland og Finmark fylker og samtidig virke for Det norske arbeiderparti i valgkampen. Jeg drev agitation ved foredrag, ved underhaandsorganisation og spredning av bøker og brosjyrer. Samlet ogsaa endel abonnenter paa partiavisene og skrev endel artikler i partipressen nord-paa. Foredragsturneen begynde i Sortland, Vesterdaalen fredag 19. august og sluttet i Hammerfest søndag 23. oktober. Jeg har i dette tidsrum holdt foredrag paa følgende steder: (Omtrentl. tilhørerantal angit.)

1. Sortland	90	tilhørere.	15. Stamsund	90	tilhørere.
2. Holmstad	60	—	16. Fygle	120	—
3. Strand	40	—	17. Vestresand	90	—
4. Maurnes	70	—	18. Knutstad	80	—
5. Sigerfjord	80	—	19. Vinje	70	—
6. Bjørnskind	80	—	20. Sydal	80	—
7. Aase	60	—	21. Henningsvær	120	—
8. Tverberg	90	—	22. Kabelvaag	60	—
9. Nordmjele	80	—	23. Røst	120	—
10. Stave	90	—	24. Værøi	70	—
11. Bleik	100	—	25. Sørvaagen	80	—
12. Andenes	100	—	26. Reine	70	—
13. Haugenes	100	—	27. Hammerfest	100	—
14. Ankenes	40	—	28. Kjøllefjord	80	—

29.	Vadsø, torvet	500	tilhørere.	40.	Vardø	240	tilhørere.
30.	Ungdomshuset, diskussionsmøte med de bor- gerlige	200	—	41.	Berlevaag	100	—
31.	Vadsø, ung- domsfest	140	—	42.	Mehavn	80	—
32.	Kirkenes	200	—	43.	Gamvik	90	—
33.	Bjørnevand	40	—	44.	Honningsvaag	190	—
34.	Nesseby	40	—	45.	Nordvaagen	100	—
35.	Jakobselv	80	—	46.	Hammerfest	120	—
36.	Kiby	80	—	47.	Talvik i Otta	90	—
37.	Ekkerø	70	—	48.	Bosekop	120	—
38.	Kiberg	90	—	49.	Bosekop, fest	150	—
39.	Vardø	200	—	50.	Øvre Alta	60	—
				51.	Sopnes	70	—
				52.	Tverelvdalen	50	—
				53.	Elvebakken	80	—
				54.	Hammerfest	200	—

Altsaa tilsammen 54 foredrag, med tilsammen 5 650 tilhørere.

Paa alle møter hvor det overveiende antal tilhørere var ungdom, behandlet jeg i første række militærspørsmålet, først paa grundlag av partiets programpost og med sikte paa at erobre den vernepliktige ungdommen for partiet og siden forklarte jeg soldatbevægelsens oppgaver og maal. Derefter behandlet jeg de andre programposter og valgets betydning. Det var overalt stor interesse for vort parti og paa de allerfleste steder ogsaa levende tilslutning til foredragene. Som det fremgaar av listen over foredragene var det i Vesteraalen den mørkeste del — politisk set — som jeg besøkte. Paa en række steder var der aldrig holdt et politisk foredrag før, f. eks. steder som Stave, Nordmjele, Tverberg, Aase, o. s. v. Man kan derfor ikke vente at et enkelt foredrag skal gi særlige praktiske resultater, men mit indtryk er at disse folk vil kunne vindes ved en riktig anlagt agitation — hvis man vil koste bare halvparten saa meget paa dette arbeide som der er kostet paa byene og industricentrene. I Lofoten var det ogsaa en hel del steder hvor man for første gang hørte en kommunist tale — f. eks. paa Røst, ute i Lofotens spids og flere steder i Borge og Gimsø herreder. Fra alle disse steder fik kredspartiet anmodning om at sende valgmateriel, særlig var fisker- og bondeungdommen ivrig og interessert for partiet. I Finmark reiste jeg til Kirkenes og Bjørnvand og tilbake til Hammerfest, talte i alle byer og større fiskevær, var en tur oppe i Nesseby hvor jeg talte i en stor forsamling av lapper, og var indom Jakobselv. Efter tilbakekomsten til Hammerfest var jeg en ukes tid i Alten hvor der var varm tilslutning til arbeiderpartiets politik. I Bosekop talte jeg paa en ungdomsfest.

Stormveir og svigtende kommunikationer ødela desværre endel planlagte møter.

Jeg fik i Vesteraalen tegnet 24 abonnenter paa „Nordlands Socialdemokrat“. Det er lite, men den økonomiske situation var yderst daarlig blandt befolkningen næsten overalt nordpaa.

Jeg solgte ca. 500 bøker og brosjyrer samt spredte en masse soldaterbrosjyrer blandt den vernepliktige ungdom.

„De norske Arbeideres Hjelpekomite for Rusland.“

„De norske Arbeideres Hjelpekomite for Rusland“ blev dannet i begyndelsen av september f. a. og bestod oprindelig av 6 medlemmer, 3 opnævnt av partiet og 3 av landsorganisationen. Partiet opnævnte: *Olaf Scheflo, Anna Johnsson, Sverre Sivertsen*. Og fra Landsorganisationen: *P. Aarøe, Hans Aas, A. Melgaard*.

Første møte holdtes paa Sivertsens kontor 6. september. Alle var tilstede. Til formand valgtes Sverre Sivertsen og man enedes om at anmode fru Mohr om at tiltræ komiteen som sekretær. Videre drøftet man forskjellige indsamlingsmetoder.

Næste møte holdtes 7. september. Paa dette møte vedtokes et utkast til oprop som man skulde forsøke at faa undertegnet av fremstaaende mænd inden arbeiderbevægelsen. Fru Johnsson fik i opdrag at organisere en lotterikomite. (Komiteen er desværre endnu ikke blit til.) Tilslut blev der referert endel skrivelser fra Utenlandskomiteen i Berlin.

Paa tredje møte blev der besluttet at Norges socialdemokratiske arbeiderparti skulde faa anledning til at tiltræ komiteen med 2 medlemmer, og opnævnt blev Anna Pleym og Ludvig Hansen. Fra nu av bestaar komiteen av 9 medlemmer.

Da forholdene paa grund av arbeidsløsheten ikke var egnet for en større indsamling, foreslog komiteen for partiets centralstyre og for Landsorganisationen at man skulde indgaa til statsmyndighetene med andragende om et laan paa kr. 200 000.00 som arbeiderne saa skulde forpligte sig til at tilbakebetale i løpet av en nærmere fastsat aarrække.

Imidlertid vilde disse til partiinstanser av hensyn til den almindelige situation ikke tiltræ en saadan fremgangsmaate, hvorimot det lykkedes at skaffe pengene. Landsorganisationen satte som betingelse at de indkomne bidrag efterhvert gik i avdrag paa laanet.

I den internationale hjelpeuke 1.—7. november blev der avholdt endel tilstelninger saa vel i Kristiania som rundt omkring i landet. Under valgturneene blev der tildels indsamlet penger. Den 7. november blev foranstaltet som en offerdag for Rusland, og hver eneste partiforening blev saa vel gjennem pressen som ved direkte cirkulærskrivelser paalagt at indsamle en dagsfortjeneste eller i hvertfald mindst 1 krone pr. medlem som et specielt bidrag til Ruslandshjælpen. Resultatet av denne indsamling blev forholdsvis bra.

Den 12. november blev der ansat en forretningsfører i komiteen, nemlig student Sverre Østlie.

Den 3., 4. og 5. december deltok Sivertsen og Østlie i en fælleskonferanse i Berlin mellem repræsentanter fra forskjellige hjelpeorganisationer. Paa denne konferanse blev der bl. a. besluttet at oprette barnehjem og barnekjøkkener i Rusland.

Der har vært arrangert en række matineer og konserter i Kristiania i løpet av høsten og vinteren. Særlig har konsertene i Calmeyergatens Missionshus indbragt betydelige pengebeløp. Da det har lykket komiteen at faa kunstnere til at assistere gratis, har utgiftene ved arrangementene vært ubetydelige. I denne forbindelse kan det ogsaa nævnes at „Drabløs Teater“ har spillet gratis en aften i Kristiania Arbeidersamfund. Ogsaa utover landet har der

vært arrangert tilstelninger. Disse har de lokale arbeiderorganisationer forestaaet; men Sivertsen eller Østlie har ofte vært tilkaldt som foredragsholder.

Paa mangfoldige maater har komiteen søkt at gjøre hjelpearbeidet frugtbringende. Særlig har der vært lagt vekt paa presseagitacionen. Hver dag har komiteen skaffet stof om hungersnøden og hjelpearbeidet til partipressen som forøvrig gjentagne gange er anmodet om at medvirke til innsamlingsarbeidet. Alt stof i „Social-Demokraten“, som har omhandlet hungersnøden i Rusland og hjelpearbeidet her og i andre land, er utklippet i to eksemplarer, et er sendt Utenlandskomiteen og et er opbevart sammen med oprop og andre skrivelser vedrørende hjelpearbeidet.

I et komitémøte i desember blev det besluttet at agitere for en større innsamling i julehelgen. Der blev i den anledning utsendt flere oprop saavel gjennom borgerpressen som gjennom partipressen. Desuten blev der sendt en sirkulærskrivelse til samtlige skoler i Kristiania med opfordring til lærerne om at foreta en innsamling ved barnas hjelp. Denne opfordring blev imidlertid forgyæves da skolestyret hadde vedtat en bestemmelse som forbød alle slags innsamling blandt skolebarn. Til jul lot ogsaa komiteen trykke endel julekort med følgende tekst: „min julegave har jeg git til de sultende i Rusland.“ Man kunde saaledes betale kortene efter ønske. Desuten har komiteen lat optrykke bidragslister, merker og en hel del andet agitacionsmateriale.

Da Nansen kort før jul kom tilbake efter sin reise gjennom hungerdistriktet henvendte formanden sig til ham pr. brev og anmodet ham om at holde foredrag ved en eventuel tilstelning i Calmeyergatens Missionshus, men fik et avslaaende svar.

I februar maaned utsendte komiteen et nyt oprop hvori den paa det mest indtrængende opfordret samtlige politiske og faglige foreninger til at opta et intenst hjelpearbeide for de nødlidende i Rusland. Dette oprop blev tilstillet hver enkelt forening direkte. Efter dette oprop kom der mere liv i innsamlingsarbeidet. Pengene strømmet ind til komiteen fra alle kanter.

I slutten av januar søkte formanden Justitsdepartementet om indreisettilladelse for et russisk-etnisk kunstnerpar som paa den tid befandt sig i Sverige og som vilde komme hertil landet og holde koncerter til indtægt for de nødlidende i Rusland; men andragendet blev ikke indvilget. Derimot lykkedes det komiteen at skaffe indreisettilladelse til en hel russisk kunstnertrup. Denne trup kom til Kristiania i slutten av februar og holdt et par koncerter; men da den ingen sukses hadde, blev den ikke engagert til nogen koncert av komiteen.

I mars maaned paabegyndte komiteen en utlodning av endel gjenstande som er indkommet kom gaver. For at skaffe flest mulig gevinster til utlodningen, henvendte komiteen sig til flere forretninger i byen med bønn om en gjenstand e. l. Kun faa svarte paa denne henvendelse og ydet varer. Trækningen av de utloddede gjenstande finder sted med det første.

Ved juletider bestilte komiteen en „hungerfilm“ hos Utenlandskomiteen i Berlin og betalte den med 10 000 mark. Først i slutten av mars kom den komiteen i hænde og blev da straks prøvet i nærvær av hele komiteen. Men da det viste sig at den ikke var formaalstjenlig, blev den ikke tat i bruk av komiteen; men overladt til kinematografdirektør Lund til bearbeidelse. At filmen ikke svarte til komiteens forventning blev straks avmeldt til Utenlandskomiteen i Berlin. Denne lovet da til gjengjæld at sende en „Nansen-film“.

I komitémøte i mars blev der besluttet at gaa igang med dannelselse av barnehjelpsgrupper som hver skulde paata sig underholdet av et russisk barn i barnehjemmet „Karl Liebknecht—Rosa Luxemburg“ i Tscheljabinsk. Der blev da i den anledning utsendt et opprop gjennom pressen, og en tiltrædelseserklæring blev tilsendt hver arbeiderorganisation. Resultatet av denne barnehjelpvirksomhet har været udmerket. Det dreier sig ikke om store beløp; men der er sikret flere barn 4 maaneders ophold i barnehjemmet.

I april blev der atter utsendt endel opprop. Et av disse var en oppfordring til fiskeorganisationene om at sætte igang en innsamling av fiske-redskaper til Volga-fisket. Dessuten blev der i henhold til Utenlandskomiteens beslutning utsendt et opprop til alle arbeiderorganisationene om i tiden 1.—15. mai at foreta innsamling av alslags verktøi til Rusland. Resultatet av disse to innsamlinger foreligger endnu ikke.

Endelig blev der til den 17. mai utsendt opprop til samtlige faglige og politiske foreninger om at gjøre den dag til innsamlingsdag for de nødlidende russiske brødre, og partipressen blev samtidig anmodet om at medvirke hertil. Her i Kristiania var det komiteens hensigt at foranstalte en større pengeinnsamling i børsen ute paa gaten den 17. mai; men da politiet negtet bevilling hertil, var man henvist til arbeiderforsamlingene indendørs, og resultatet blev minimalt.

Paa komiteens oppfordring er der utover landet nedsat en række hjelpekomiteer som forestaar innsamlingen paa stedet og innsender de indkomne bidrag. Av disse komiteer har særlig arbeidernes hjelpekomité i Bergen utført et betydelig arbeide.

Hittil er der til komiteen indkommet ca. *kr.* 300 000. For dette beløp er der kjøpt udelukkende norske varer som er sendt direkte til Russland. Dertil kommer *kr.* 18 000 som Arbeidernes Hjelpekomité i Bergen har stillet til disposition for Nansen til indkjøp av korn i Polen. Desuten er der indkommet endel gamle klær og sko samt verktøi og leketøi.

Den norske arbeiderhjelp har ialt sendt 5 transporter til Rusland med forskjellige varer, særlig dampmedicintran, fett, sild, fisk og kondensert melk.

1. transport: D/S „Delfinus“ herfra 11. november 1912 til Petrograd med følgende varer: 2500 tønner sild, 12 000 kg. dampmedicintran, 12 000 kg. melk og 21 kasser tøi.

2. transport: D/S „Terje“ herfra 2. januar 1922 til Reval med følgende varer: 600 kg. mel, 200 kg. erter, 390 kg. havregryn, 100 kg. sago, 100 kg. ris, 228 kg. smør, 200 kg. medicintran og 52 kasser kolonialvarer.

3. transport: D/S „Skulda“ fra Bergen 21. januar 1922 til Windau med følgende varer: 37 kasser barnekær, 37 kasser kjeks og kavringer, 10 kasser diverse, 9 kasser kolonialvarer, 9 kasser saape, 100 kasser hermetik, 10 kasser syltetøi, 2 bundter klipfisk.

4. transport: D/S „Edna“ herfra 15. februar 1922 til Windau med: 205 tønner salt fisk, 900 kg. mel, 30 kg. kavringer, 120 kg. hermetik, 560 kg. diverse, 100 kg. korn. 200 kasser fett, 363 kasser melk, 115 kasser klær, 90 sækker klær, 100 tønner dampmedicintran, 1 sæk korn, 1 jernspet.

5. transport: Motorbaaten „Jupiter“ fra Kr.sand 10. april 1922 til Riga med: 2800 tønner storsild (å 140 kg.), 5 kasser klær, 1 sæk tørsmelk, 7 kasser sukret kondensert melk, 120 kasser diverse, 3 kasser ost, 5 tønner

sild, 4 kasser flesk, 23/2 tønder røket sild, 1 kasse hermetik, 2 kasser diverse og 1 bundt klipfisk.

I hver av ovennævnte russiske havnebyer har Utenrikskomiteen repræsentanter som tar imot transportene og leder dem frem til bestemmelsesstedet.

I forhold til folkemængden staar nu Norge som god nr. 1 blandt nationene i hjelpearbeidet.

Internationalen.

I anledning av repræsentantskapets beslutninger i møtet den 29.—31. aug. 1921 henvendte den Røde faglige Internationale sig til Landsorganisationen i en skrivelse av 8. oktober 1921 saalydende:

Aapent brev fra den Røde Fagforenings-Internationale.

Til den norske landsorganisations sekretariat, til alle Norges fagforbund og fagforeningsmedlemmer.

Kjære partifæller!

Eders nationale komité (repræsentantskap) har i sit sidste møte besluttet at utsætte de paa det revolutionære fagforbunds konstituerende kongres opstillede spørmaal og at henskyte dem til den ordinære kongres, som skal finde sted i aaret 1923. Denne beslutning beviser, at repræsentantskapet ikke med tilstrækkelig alvor har beskjøftiget sig med det spørmaal som av den internationale kongres blev forelagt Norges revolutionære arbeidere. Selvfølgelig kan man utsætte et hvilket som helst spørmaal og skjule sin vægring for at gi et konkret svar bak formaliteter, men dette blir dog bare et diplomati, som for arbeiderorganisationene er alt andet end ønskelig. Om der for et aar siden endnu kunne bestaa illusioner hos eder om den eventuelle mulige utvikling av Amsterdam-Internationalen, saa burde dog de handlinger som er foretat av de enkelte grupper inden denne i løpet av de sidste aar, vise eder at der av førerne for Amsterdam-Internationalen absolut ikke længer er noget haab at vente. De fortsætter sin arbeidsfællesskapspolitikk med Nationernes liga, de figurer som kommissionsmedlemmer i den nævnte liga, de medvirker i sin egenskap av arbeiderrepræsentanter i den avrustningskomedie som netop utspilles, kort sagt, de fortsætter sit klassesamarbeide i international maalestok. Vi er rigtignok ikke i besiddelse av den nøiagtige ordlyd av de av eder fattede resolutioner, men som det er blit os meddelt, er eders beslutning fremkaldt av ønsket om at undgaa splittelse av den internationale arbeiderbevægelse og av ønsket om at bevare kontakten med de internationale fagforbund. Dette er selvfølgelig et meget prisværdig ønske, men vi vil dog gjerne vite, om I selv har forelagt eder det spørmaal, hvem det egentlig er som splitter den internationale bevægelse: Den som danner en blok med bourgeoisiet eller den som stiller sig mot et saadant forræderi. Der findes neppe i eders rækker en eneste som godkjender arbeidsfællesskaps-taktikken med bourgeoisiet. Eders delegerte paa Amsterdam-Internationalens kongres i London protesterte mot den. Men hvad sker nu videre? Det er gaat næsten et helt aar siden London-kongressen, og førerne for Amsterdam-Internationalen fortsætter stadig at samarbeide med bourgeoisiet. Hvad har de norske forbund gjort for at bekjæmpe dette? Er I beredt til atter at

optræ derimot, og har I overfor Norges arbejdere eller arbeiderne i andre land avsløret den forbryderske handlemaate som førerne for Amsterdam-Internationalen gjør sig skyldig i? Hvor er eders resolutioner, beslutninger og lignende i denne henseende? Naar I i et helt aar har stillet eder fuldkommen passivt til Amsterdam-Internationalens handlinger, sandsynligvis ut fra den antagelse at med eders repræsentanters protest paa Londoner-kongressen har I indløst eders forpligtelser, saa maa man dog stille eder det spørgsmaal, om I nogensinde har tænkt paa at I bærer det fulde ansvar for Amsterdam-Internationalens hele handlemaate? I er en del av Amsterdam-Internationalen og I bærer derfor hele det moralske og politiske ansvar for hvert skridt av dennes førere, saavel for den monarkistiske tale, som blev holdt av præsidenten i Amsterdam-Internationalen, Thomas, som for den pacifistiske optræden som den første vicepræsident i det samme selskap, borger Jouhaux, la for dagen i vedkommende kommission av Nationernes liga. I stedet for at bedømme den nuværende tingenes tilstand efter sit væsen og klart at uttale, hvilken politik egentlig er den rigtige, Amsterdam-Internationalens eller den som den første internationale kongres av de revolutionære fagforbund har foreslaat, kvier I eder for svaret og fatter en beslutning som utsætter hele beslutningen til 1923! Hvad de internationale sekretariater angaar, saa er det eder vel bekjendt, at den første kongres av de revolutionære fagforeninger har uttalt sig i den retning, at de revolutionære fagforbund bør bli staaende i de internationale faglige forbindelser, men Amsterdamerne, som ikke ønsker at beholde de revolutionære forbund i de internationale sekretariater skrider systematisk til utelukkelse av dem. Saaledes blev repræsentanterne for de russiske fagforeninger negtet adgang til de internasjonale kongresser av metal-, bygnings- og stenarbeidere, og til lærarbeidernes og boktrykkernes kongresser fik de bare adgang som gjester. Hvad tænker I at gjøre mot denne utelukkelse av de russiske fagforeninger? Hvem splitter efter eders mening proletariatet, Amsterdamerne eller vi? Repræsentantskapets beslutning er saavel i indhold som form uriktig. Formel er den uriktig av den grund, at eders delegation paa den første kongres av de revolutionære fagforbund officielt erklærte, at de norske forbund selvfølgelig vilde bøie sig for beslutningene paa den internationale kongres. Det er i det hele tat overflødig at sende delegerte til deltagelse i kongresser, naar man etterpaa forsøker at utsætte med at svare paa de av kongressen opkastede spørgsmaal. Hvis repræsentantskapet antok at delegationen til den første kongres var gaat for langt, eller at beslutningene paa den første kongres av de revolutionære fagforbund var uriktig i sit indhold, eller av andre grunde, saa hadde det været nødvendig inden korteste frist at indkalde en kongres, som hadde kunnet avgjøre spørgsmaalet i egenskap av suverænt organ for den norske fagbevægelse. I stedet derfor tok repræsentantskapet sig ret til alene at avgjøre et spørgsmaal, som selv efter dets egen mening bare en almindelig norsk kongres er kompetent til at avgjøre. At I i virkeligheten hadde handlet uriktig, vil I selv meget vel vite, idet I i det øieblik I sendte eders delegerte til vor kongres, allerede hadde valgt mellem Amsterdam-Internationalens taktik og politik og Den røde fagforenings-internationales.

Det er neppe nødvendig her endnu utførligere at fremhæve Amsterdam-Internationalens fordærlige stilling for den internationale bevægelse. Hvis enkelte førere i den norske fagbevægelse ikke forstaar det, saa er det værst

for dem selv. Arbeidermasserne vil da snart kurere dem for deres blindhet. Repræsentantskapet har besluttet at overlate dette spørsmål til kongressen. Den røde fagforeningsinternationale er av den mening at kongressen er den rigtige dommer i denne sak, at den og den alene er berettiget til at bestemme fagforeningspolitikken i de forskjellige land. La fagforeningskongressen avgjøre og træffe valget mellem Moskva og Amsterdam. Vi har ikke bare intet at indvende derimot, men vi godkjenner denne beslutning. Men det som Den røde fagforeningsinternationale har indvending mot, det som den paa det meste avgjorte protesterer mot — det er forsøkene paa at utsette løsningen av dette spørsmål nogen aar. Det kan paa ingen maate akcepteres. Derfor foreslaar vi for alle Norges fagforeningsmedlemmer, for alle dem, for hvem spørsmålet om den revolutionære fagforeningskamp ikke bare er et formelt spørsmål, for alle proletarer, som anser samarbeidet med bourgeoisie for fordærvelig, at de fastholder kravet om en hurtigst mulig indkaldelse av kongressen for at løse spørsmålet: Om der i Norge skal findes en revolutionær fagbevægelse eller ikke. Kongressen skal træffe valget mellem den revolutionære klassekamp og classesamarbeidet. Kongressen skal avgjøre om den norske fagbevægelse skal stille sig under klasseforsoningens og klassesolidaritetsens banner eller under den skjærpede og utvidede revolutionære klassekamps fane. Kongressen skal avgjøre om Amsterdamerne eller Den røde Fagforenings-Internationale har ret.

Vi tviler intet øieblik paa at den norske landskongres som blir indkaldt inden kortest mulige frist, vil uttale sig mot classesamarbeidet, mot klassefreden og dens forsvarere, mot førerne for Amsterdam-Internationalen og for Den røde Fagforenings-Internationale.

Generalsekretæren i Den røde Fagforenings-Internationales eksekutivbyrå.

A. Lossovsky.

Samtidig med denne henvendelse til Landsorganisationen foregik der ogsaa en fortrolig brevveksling mellem Den komm. Internationale og partiet. Resultatet av dette blev, at en delegation bestaaende av *Schejlo*, *Tranmæl*, *Lian* og *Halvard Olsen* med *Trygve Lie* som sekretær, den 9. november avreiste til Moskva for at forhandle personlig med de to internationalers styre. De hadde med sig en beretning om partiets virksomhet fra 1. januar til 31. oktober 1921 samt en skrivelse fra centralstyret, hvori der blev redegjort for de spørsmål, som var bragt paa bane i henvendelsen fra Moskva. Delegationens drøftelser med Internationalen førte til et heldig resultat, hvorom følgende meddelelse blev offentliggjort i partipressen 10. december efter delegationens hjemkomst:

De norske fagforeninger og Den røde Internationale.

En delegation fra Det norske Arbeiderparti har i midten av november i Moskva sammen med ledelsen for Den kommunistiske Internationale og Den røde Fagforenings-Internationale drøftet spørsmålet om den norske fagbevægelses forhold til Den røde Internationale. Som resultatet av disse drøftelser blev i et møte av Den røde Internationales eksekutivkomité, i nærvær av den norske delegation, følgende opprop enstemmig vedtatt:

*Til alle Arbeiderpartiets og Den faglige Landsorganisations
organisationer i Norge.*

Kjære norske kamerater!

Mottag vor fælles hilsen fra det russiske proletariats hovedstad.

Gjennem eders partis smukke valgseier har I git et vidnesbyrd om den urokkelige styrke som eders proletariske klassekampfront er i besiddelse av. Den forenede kraft i eders rækker kunde ikke brytes, hverken i vaar av den profitsyke kapitalistklasses samlede felttog mot eders arbeidslønninger, eller nu av de fællesangrep, som blev rettet mot eder av de borgerlige partier og den borgerlige stats høiresocialistiske beskyttelsesreserve.

Nu gjælder det, kamerater, at I fremdeles vedlikeholder den ubrudte kraft i eders kampfront!

Fremforalt gjælder dette nu i denne tid, da rovlysten er sluppet løs i hele den kapitalistiske verden og der overalt hersker den avskyeligste aager og svindel, det mest skamløse lønstrykkeri og den halstarigste motstand fra utbytternes side mot alle arbeidernes berettigede krav. Det er en livsbetingelse for arbeiderklassen, at den slutter sine kjæmpende rækker fast sammen og holder dem tæt samlet i denne de tilspidsede og omfattende klassekamps tid, da overklassen organiserer væbnede klassesetropper mot dem, som ved sit arbeide ernærer den for at sikre sig en ubegrænset utbyttningsfrihet gjennom en blodig undertrykkelse av arbeiderbevægelsen.

I denne skjæbnesvangre tid arbeider samvittighetsløse høiresocialister paa at spalte og splitte arbeiderbevægelsen i Norge. De har dannet et nyt parti og forsøker at lokke medlemmer til sig fra Det norske Arbeiderparti. I fagbevægelsen vil ogsaa de høiresocialistiske elementer uten tvil fortsætte sit splittesarbeide og gjennom spaltningen av arbeiderbevægelsen hjelpe kapitalistklassen i dens undertrykkelsesfelttog. Dette maa I, de norske klassebeviste organiserte arbeidere, forhindre! Fastere end nogensinde maa I sveise al kampevnen i Eders organisationer sammen. Ikke slik som høiresocialistene vil det, gjennom arbeidsfællesskap med de kapitalistiske styrer og organisationer, ikke efter den 2. Internationale og Amsterdam-førernes metode. Paa den maate kan den proletariske fronts enighet ikke bevares. At forhandle om arbeidsfællesskap med proletariatets klassefiender vilde bare føre til oprivning av de proletariske organisationer.

I vet, kamerater, at det store flertal av organiserte arbeidere i Norge alt har tilkjendegit sin absolute vilje til at kjæmpe haand i haand med os inden rækkerne av det revolutionære proletariats politiske og faglige verdensforbund. Det norske Arbeiderparti har alt for længe siden brudt samkvemmet med den smaaborgerlige samfundsbevarende 2. Internationale og sluttet sig til Den kommunistiske Internationales rækker. Arbeidernes faglige Landsorganisation i Norge har paa forskjellige maater forberedt knytningen av nærmere forbindelser med Den røde Fagforeningsinternationale. Ifjor stilte Landsorganisationens kongres sig principielt paa det proletariske diktators og raadssystemets standpunkt og sendte en repræsentant til vor 2. verdenskongres. Paa de røde fagforeningers første verdenskongres i sommer deltok delegationen fra Eders fagforeninger her i Moskva fuldkommen solidarisk i alle debatter og beslutninger. For kort tid siden har Eders faglige lokale samorganisationers landskonferance, efter hvad vi til vor store glæde netop er-

farer av Eders delegerte, enstemmig anbefalt tilslutning til Den røde Fagforeningsinternationale og repræsentantskapet for Eders Landsorganisation har besluttet at sende ut dette spørsmål til behandling i alle tilsluttede organisationer.

Dette er kamerater, efter vor dypeste overbevisning, den sikre vei for Eders seierrike klassekamp. Bare inden de fast sluttede rækker av det kjæmpende proletariats verdensforbund vil ogsaa Eders rækker bli sterke. Knyt baandene med det russiske proletariats fagforbund endnu fastere! Slut Eder fast sammen med alle Den røde Fagforeningsinternationales forbund! De gamle forbindelser mellem de enkelte forbund i Norge og fagforeningsforbundene i Sverige, Danmark eller andre land maa I dog ikke avbryte. Efter at Eders Landsorganisation er traadt ut av Amsterdam-forbundet maa I selvfølgelig fremdeles opretholde og videre utbygge disse forbindelser. Gi ikke de høiresocialistiske ledere den aller mindste gyldige grund til at ødelægge eller endog bare forbigaaende at avbryte dem. Flertallet av medlemmene i vedkommende svenske og danske fagforbund vil uten tvil ogsaa fremtidig opretholde forbindelsen med Eders organisationer. Hvis allikevel enkelte høiresocialistiske funktionærer i et eller andet utenlandsk forbund skulde vaage at forsøke at ødelægge disse forbindelser, da maa I appellere til de utenlandske forbundsmedlemmers enhetsvilje. Vi er fast overbevist om, at selv om det i værste fald skulde lykkes Amsterdammene forbigaaende at faa avbrudt forbindelsene, vil denne avbrytelse snart bli knyttet igjen av de med Eder solidariske medlemmer.

Med tilfredshet har eksekutivkomiteen for Den kommunistiske Internationale erfaret, gjennom den av Eders partidelegation overrakte beretning, at i dette viktige dagsspørsmål for Eders fagforeninger, i spørsmålet Moskva eller Amsterdam, er Eders partis stilling klar.

Skap klarhet i dette spørsmål ogsaa i alle Eders faglige organisationer. Gjør spørsmålet klart for alle de partifæller som endnu ikke helt har forstaaet betydningen av det. Skap klarhet uten nogen nølen gjennom en utvetydig beslutning av Eders organisationer!

Gjennom forbundet med det kjæmpende proletariat i Den røde Internationale vil I, kamerater, hente styrke til de kommende kampe og seire.

Med broderlig hilsen

Eksekutivkomiteen for Den kommunistiske Internationale,

G. Sinowjev,

Heinrich Brandler.

Eksekutivkomiteen for Den røde Fagforeningsinternationale,

A. Lossovsky.

Den norske delegation,

Olav Scheflo.

Den samme dag, kort før møtet i Den kommunistiske Internationales eksekutivkomite, holdt Det norske Arbeiderpartis delegation sit delegationsmøte, i hvilket alle medlemmer av delegationen deltok: Olav Scheflo, Halvard Olsen, Martin Tranmæl og Ole O. Lian, sekretær Trygve Lie. Som formand for delegationen blev valgt Olav Scheflo. Protokollen for dette møte beretter:

Et forslag til et oprop som var utarbeidet av en kommission nedsat av eksekutivkomiteens præsidium blev oplæst. Opropet var rettet til de norske arbeiderorganisationer og indeholdt en opfordring til at gaa ut av Amsterdam-Internalen og at melde sig ind i Den røde Fagforeningsinternationale. Delegationen var fuldstændig enig i opropet og gav formanden i opdrag at undertegne det sammen med eksekutivkomiteene for Den 3. Internationale og Den røde Fagforeningsinternationale. Det er forudsætningen at spørgsmaalet hurtigst mulig blir behandlet paa organisationsmæssig maate i Norge.

Moskva, 21. november 1921.

Undertegnet:

Olav Scheflo, Halvard Olsen, Ole O. Lian, Martin Tranmæl.

Trygve Lie.

Foruten denne beslutning blev det i eksekutivkomiteens møte den 26. november ogsaa fattet følgende beslutning:

1. Eksekutivkomiteen foreslaar for Det norske Arbeiderparti at det utvikler sin organisationsform i overenstemmelse med retningslinjerne paa 2. og 3. kongres av 3die Internationale og den gir partifællerne Tranmæl og Kuusinen i opdrag at utarbeide et utkast paa grundlag av hvilket spørgsmaalet om den videre utvikling av Det norske Arbeiderpartis organisatoriske betydning kan bli nærmere behandlet, saavel i Det norske Arbeiderpartis centralstyre som i eksekutivkomiteen for Den kommunistiske Internationale.

2. Eksekutivkomiteen foreslaar for Det norske Arbeiderpartis centralstyre at det forandrer navnet paa partiets hovedorgan (Social-Demokraten) og enkelte andre partiblads navne.

Moskva, 26. november 1921.

Med kommunistisk hilsen,

Eksekutivkomiteen for Den kommunistiske Internationale,

O. W. Kuusinen.

Stortingsvalget.

Den nye valgordning av 1919, som ophævet enmandskredsene og indførte listevalg i store distrikter efter forholdsvalgmaaten, nødvendigjorde forskjellige forandringer i den almindelige valglov. Ny lov om mandtal og stortingsvalg blev saa utfærdiget i december 1920. Samtidig med denne lovrevision blev der git en særskilt *lov om nominationer*, hvori fastsattes officielle regler for kandidatenes opstilling. Disse regler skulde dog ikke være obligatoriske for partiene. Men hvis et parti foretok sin nomination i overensstemmelse med loven hadde det krav paa en bestemt godtgjørelse av statskassen for sine repræsentanter til nominationsmøtene.

Arbeiderpartiets landsmøte ifjor besluttet enstemmig ikke at gjøre bruk av nominationsloven paa grund av dens bestemmelse om, at man maatte ha fylt stemmeretsalderen for at kunne delta i valget av disse utsendinger. I stedet vedtok landsmøtet egne nominationsregler for partiet — i to alternativer som blev gjort valgfri for organisationene. I henhold til disse regler foregik *nominacionene* inden de forskjellige distrikter (fylker og bykredse) i løpet av sommeren. Der stilledes lister i samtlige 29 valgdistrikter under den registrerte partibetegnelse: Det norske Arbeiderpartis liste.

Stillingen paa det gamle storting.

Ved stortingets sammentræden i 1918 var styrkeforholdet mellem partiene: 51 venstre, 40 høire, 10 «frisindede», 18 socialister, 3 arbeiderdemokrater, 3 av Landmandsforbundet og 1 uavhengig. I periodens løp undergik partistillingen adskillige forandringer, som bar vidne om den almindelige politiske opløsning. Disse forskyvninger hitrørte hovedsagelig fra dannelsen av de to nye grupper: Landmandsforbundet og det høiresocialistiske parti. Da sessionen sluttet ifjor kunde fordelingen nærmest sættes slik: Av landrepresentantene 47 venstre, 16 høire, Landmandsforbundet 6, Arbeiderpartiet 5, høiresocialistene 4, demokratene 3, Frisindede Venstre 2 og 1 vild (Juland). Byene representertes av 33 høire, hvorav 11 «frisindede», foruten av 6 høiresocialister, 2 vilde (Stousland og Wollnick) samt Lian.

Av Arbeiderpartiets representanter frasa Lian og Aarsrud sig valg for kommende periode. Hele den høiresocialistiske gruppe paa én nær (Enge) stillet sig til gjenvalg. Av tidligere tingmænd stillet de Bergersen og Moeskau i Østfold, Jul. Halvorsen, Fløistad, Ribsskog og Samuelsen. Av tidligere representanter nominertes av vort parti Karl Amundsen, Andr. Hanssen, Chr. H. Knudsen, lektor Finstad, Egede Nissen, Skaardal og Bolstad. Desuten stilledes Hornsrud, Nygaardsvold, Sjøli og Tønder i sine respektive fylker.

Valgkampen

samlet denne gang større interesse end nogensinde. Der var kanskje en dødperiode en stund efter storstreiken. Men interessen tok sig op efterhvert, indtil kampen for alvor kom i sving fra slutten av august og begyndelsen av september. Partiets valgmanifest og et særskilt opprop til fiskerbefolkningen utsendtes i tilsammen en halv million eksemplarer. Likesaa tryktes en valgplakat som gik ut i stort oplag. Paa partiets forlag utgaves 5 aktuelle brosjyrer, som solgtes i et oplag av 60—70,000. Desuten omsattes en hel del anden literatur. De tre sidste dage før valget arrangertes ikke mindre end 350 å 400 møter med foredrag paa de forskjellige steder av landet. I enkelte av landdistriktene var agitationen særlig godt organisert, og man gik overalt til arbeidet med lyst og begeistring.

Deltagelsen i valget.

Valget foregik over hele landet mandag 24. oktober. Der avgaves ialt omkring 905,000 stemmer, fordelt med 598,000 paa fylkene og 307,000 paa byene. Tilveksten fra første valg i 1918 utgjorde ca. 240,000 eller 36 pct. Derav faldt ca. 65,000 stemmer paa byene (en økning av noget over en fjerdedel) og ca. 175,000 paa landdistriktene, det vil si et plus paa godt og vel 40 pct. Fremmøtet var saaledes ganske overordentlig stort. Antallet av mandtalsførte har man endnu ingen samlet opgave over. Men naar man vet, at den sidste stemmeretsutvidelse — aldersgrænsens sænkning til 23 aar — beregnes at ha øket tallet av effektive stemmeberettigede med maksimum 10 pct., samtidig som den automatiske stigning pleier at være noget omkring 5 à 6 pct., vil det skjønnes, at deltagelsen i valget ikke mindst fra de *ældre* aarsklassers side var ganske betydelig større end før. At den nye ordning med liste- og forholdsvalg var sterkt medvirkende hertil er utvilsomt. Det vises bedst av, at stemmøkningen overalt har været størst netop i de distrikter, som man almindelig har regnet for at ha de mest konstante partiforhold. Det er tydelig, at enhver har set sin chance — ogsaa der, hvor den før var betragtet som noget nær haabløs paa grund av den eksisterende kredsinddeling. Dette har naturlig stimulert valgdeltagelsen og samtidig gjort stemmefordelingen mer jevn mellem partiene.

Stemmefordelingen.

Paa grundlag av de foreliggende listestemmetal fra valgstyrene fordeler det effektive antal avgivne *stemmer* (lister) sig omtrent saaledes paa partiene:

	Land.	By.	Tils.
Arbeiderpartiet	113,200	79,300	192,500
Høire	150,600	150,800	301,400
Venstre	145,900	36,000	181,900
Landmandsforbundet	118,500	—	118,500
Høiresocialistene	42,900	40,600	83,500
Arbeiderdemokratene	22,900	—	22,900

Dertil kommer nogen tusen stemmer paa enkelte særlister.

Med hensyn til fordelingen *distriktsvis* henvises til oversikten i det følgende.

Mandatene.

Valgt blev 29 av arbeiderpartiet, 57 høire og frisindede venstre, 37 venstre, 17 av landmandsforbundet, 8 høiresocialister og 2 demokrater.

Av de 29 kommunister valgtes 15 fra østlandet, 3 fra vestlandet og 11 fra Trøndelagen og Nord-Norge. 18 representerer landdistriktene og 11 byene. De valgte er:

Oscar Nilsen, Olav Sæter, K. T. Sjøli og Fr. Monsen, Hedmark, Lars Pedersen, Opland, Olav Schello og Kr. Kristensen, Kristiania, Allr. Madsen, Akershus, Chr. Hornsrud, Eugene Olaussen og Hans Johansen, Buskerud, Andr. Hanssen, Vestfold, Olav Steinnes, Tor O. Lundtveit og

Eiv. Reiersen, Telemark, *Egede Nissen*, Stavanger, *Sverre Krogh*, Hordaland, *I. B. Aase*, Bergen, *Joh. Nygaardsvold* og *Sven Skaardal*, Sør-Trøndelag, *Sv. Støstad* og *Olaf Løhre*, Trondhjem, *Alb. Moen*, Nord-Trøndelag, *P. Bolstad*, *A. Moan* og *Harald Langhelle*, Nordland, *Kr. Tønder* og *Aldor Ingebrigtsen*, Troms, og *Th. Bugge* Finmark.

Det nye stortings politiske sammensætning blev forøvrigt:

A. Landdistriktene (100):

	Arb.p.	H.soc.	H.	V.	L.	D.
Østfold	—	2	2	1	1	—
Akershus	1	1	4	—	1	—
Hedmark	3	—	2	1	1	—
Opland	1	—	—	—	3	2
Buskerud	2	—	3	—	—	—
Vestfold	—	—	3	1	—	—
Telemark	2	—	1	2	—	—
Aust-Agder	—	—	1	2	1	—
Vest-Agder	—	—	1	2	1	—
Rogaland	—	—	1	3	1	—
Hordaland	1	—	2	4	1	—
Sogn og Fjordane ..	—	—	1	3	1	—
Møre	—	—	—	5	2	—
Sør-Trøndelag	2	—	1	2	1	—
Nord-Trøndelag	1	—	—	2	2	—
Nordland	2	—	3	2	1	—
Troms	2	1	1	1	—	—
Finmark	1	—	1	1	—	—
	18	4	27	32	17	2

B. Byene (50):

	Arb.p.	H.soc.	H.	V.
Kristiania	2	—	5	—
Østfoldbyene	—	2	2	—
Oplandsbyene	1	—	2	—
Buskerudbyene	1	—	2	—
Vestfoldbyene	1	—	3	—
Telemarksbyene	1	—	3	—
Sørlandsbyene	1	1	3	2
Bergen	1	—	3	1
Mørebyene	—	1	2	—
Trondhjem	2	—	3	—
Nord-Norges byer	1	—	2	1
	11	4	30	5

Efter en *forholdsmæssig* beregning vilde mandatene ha fordelt sig omtrent saaledes paa partiene: Høire 50, *Arbeiderpartiet* 32, venstre 30, Landmandsforbundet 20, høiresocialistene 13 å 14 og demokratene 2 å 3. I stedet fik høire og venstre hver 7 flere end deres stemmetal berettiget

til. Arbeiderpartiet og høiresocialistene skulde tilsammen hat 46, hvorav 26 i fylkene og 20 i byene, men fik 22 og 15. Ogsaa bondepartiet og demokratene blev underrepræsentert.

Sammenholder man *stemmetallet* med mandatfordelingen viser det sig, at der paa hver borgerlig repræsentant falder gjennemsnitlig 5300 stemmer, mens der staar 7400 bak hver av de 37 mandater paa den anden side. Paa høires kandidater falder saaledes 5300, paa venstres 4800. Bak hver av Arbeiderpartiets 29 valgte staar derimot 6640 og bak hver av høiresocialistenes 8 endog 10,330. Regnet gruppevis blir forholdet: Høire og Landmandsforbundet 74 repræsentanter med gjennemsnitlig 5700 paa hver, venstre og demokratene 39 og 5200, socialistpartiene 37 og 7400. Middeltallet er 6000. Efter dette tal skulde f. eks. Kristiania hat godt og vel 18 -- atten -- pladse i det nye storting, hvorav høire vilde faat ikke over 10 -- det vil si, hvis den *like stemmeret* var gjennomført. Men her staar, som man ser, meget igjen.

En foretat beregning viser forøvrig, at hvis arbeiderne hadde staat samlet denne gang vilde de ha kunnet sætte igjennem 10 mand til, som vilde blit tat med en halvpart hver fra venstre og høire. Arbeiderne kunde altsaa i det tilfælde ha regnet paa 47 pladse, mens høire vilde faat etpar over 50 og venstre nogen og trediv. Tapet av disse mandater maa helt og holdent skrives paa splittelsen. Ved sin optræden opnaade de misfornøidde at *forspilde for arbeiderklassen flere mandater end de selv var istand til at skaffe sig*. Paa denne maate vandt *høire* en plads i Kristiania, en i Akershus, en i Bergen, en i Buskerudbyene og en i Vestfold, mens *venstre* vandt 4 i landdistriktene -- en hver i Hedmark, Østfold, Aust-Agder og Møre -- foruten en i Sørlandsbyene. I Trondhjem manglet det heller ikke meget paa, at reaktionen skulde bli spillet et nyt mandat i hænde.

De eneste distrikter hvor arbeiderpartiene sammenlagt ikke vilde være istand til denne gang at række frem til repræsentation var Vest-Agder og Rogaland. Hertil kommer saa Sogn og Fjordane, hvor vi trods en fremgang paa 1700 stemmer endnu manglet en del paa at faa vor mand valgt. Paa den anden side var stillingen saa spændt i enkelte distrikter, som Akershus, Hedmark og Vestfold, at Arbeiderpartiet *alene* vilde ha erobret sig en plads til med et tillæg av forholdsvis faa stemmer.

Det norske Arbeiderparti satte gjennom 29 av sine kandidater og hævdet sig med sine næsten 200,000 stemmer som det næststørste av partiene. At venstre fik valgt en haandfuld flere repræsentanter, trods det var underlegent i urvælgertal, skyldtes utelukkende splittelsesarbeidet. Høiresocialistene maatte paa sin side se sin 10-mands gruppe fra ifjor reducert til 8, og det var endda saavidt at enkelte av dem slap igjennem.

Partistillingen i procent.

For *landdistriktene* utgjør procenttallet av de stemmer, som faldt paa arbeiderpartiene, 26 mot nærmere 30 for tre aar siden. Herav falder de 19 paa kommunistene og 7 paa høiresocialistene. Imidlertid er dette allikevel det høieste procenttal som noget enkelt av partiene kan opvise. Høire

staar saaledes i fylkene med ca. 25 pct., venstre med 24 og Landmandsforbundet med 20 (altsaa omtrent som Arbeiderpartiet). Hertil kommer saa «Det radikale folkeparti» med ikke fuldt 4 pct. Tilsammen er venstre og arbeiderdemokratene i fylkene gaat ned fra 41 à 42 til 28 pct., mens høire har en fremgang paa 5.

I *byene* opretholder høire status quo, mens venstre ogsaa her er gaat etpar procent tilbage. Arbeiderpartiet mønstret 26 pct. og høiresocialistene 13, tilsammen 39 mot ikke fuldt 35 i 1918.

For det hele land vil forholdet fremgaa av følgende tal: Høire 33.5 pct., Arbeiderpartiet 21.3, venstre 20, Landmandsforbundet 13, høiresocialistene 9.2 og demokratene 2.5, hvortil kommer omkring en halv procent paa de spredte stemmer.

Det samlede socialistiske stenmetal utgjør i landdistriktene 156,000 og i byene 120,000, tilsammen 276,000. Det er bare 25,000 mindre end høires stemmetal paa den ene side og venstres og landmandsforbundets tilsammen.

I 1918 hadde Arbeiderpartiet 125,652 stemmer i landkredsene og 89,909 i byene. Det gir en nedgang i 1921 for vort parti paa henholdsvis 12,400 og 4,600 eller ialt 17,000. Men ikke destomindre er der al grund til at være tilfreds med resultatet. Splittelsesmændene drev det trods alle anstrængelser ikke videre end til at mønstre 30 pct. mot Arbeiderpartiets 70 av arbeiderklassens stemmer ved valget — paa landsbygden endog ikke synderlig mer end en fjerdedel.

Styrkeforholdet mellem vort parti og høiresocialistene vil forøvrig fremgaa av følgende opstilling i stemmetal og procent (by og land regnet under ett):

	Arb.p.	Høire-soc.	Samlet	Arb.p. i pct.
Kristiania	34,553	11,526	46,079	75
Akershus	12,918	8,504	21,422	60
Østfold	5,421	15,764	21,185	25½
Hedmark	19,098	2,118	21,216	90
Opland	8,635	1,182	9,817	88
Buskerud	16,678	4,980	21,658	77
Vestfold	6,122	3,735	9,851	62
Telemark	10,347	3,150	13,497	77
Aust-Agder	3,171	2,206	5,377	59
Vest-Agder	3,033	1,100	4,133	73½
Rogaland	7,187	5,038	12,225	60½
Hordaland	15,081	6,626	21,707	70
Sogn og Fjordane ..	2,770	—	2,770	100
Møre	5,048	6,421	11,469	44
S. Trøndelag	14,639	2,715	17,354	84½
N. Trøndelag	5,071	2,127	7,198	70½
Nordland	10,898	1,476	12,374	88
Troms	8,210	2,852	11,062	74
Finmark	3,504	1,024	4,528	77

Arbeiderpartiet staar efter valget som det *sterkeste* parti i Hedmark og Troms og som nr. 2 i Akershus, Buskerud, Telemark og Sør-Trøndelag

foruten i Kristiania, Oplandsbyene, Buskerudbyene, Vestfoldbyene, byene i Telemark og Aust-Agder, Bergen, Trondhjem og Nord-Norges byer. Høiresocialistene gik forbi os i Østfold og fik en knepen overvegt i Møre. Men paa alle andre steder — og det gjælder baade land og by — var de absolut underlegne. Det har sin interesse at notere, at Østfold, Akershus og hovedstaden gav dem omtrent halvparten av hele deres stemmetal. 50 pct. av deres nye gruppe hører ogsaa hjemme i Østfold.

Oversikt for distriktene.

Det var Vestlandfylkene som kunde opvise den store stemmøkning, og det baade absolut og relativt. I Sogn og Fjordane samt Møre blev stemmetallet næsten fordoblet. Paa Rogaland falder 75 og paa Hordaland vel 60 pct. I de fire fylker avgaves ifjor omkring 150,000 stemmer mot sidst 85,000. Naar man betænker, at disse distrikter hører til dem hvor Arbeiderpartiets stilling ikke netop er den sterkeste vil man forstaa, hvordan denne massemonstring fra de borgerlige vælgeres side maatte indvirke ugunstig paa totalopgjøret for os. Det viser sig da ogsaa, at selv der hvor vi har evnet at holde vor talmæssige stilling fra forrige valg er vi blit distancert av den større fremgang for de andre. Dette har ikke kunnet undgaaes endog om man lægger høiresocialistenes stemmetal sammen med vort. Forholdet vil fremgaa av følgende tabel, hvor ogsaa er opført antallet av avgivne stemmer i 1921 efter de foreliggende opgaver:

Fylkene:

Avg. st. 1921. Tilv. fra 1918. Derav borgerl. Derav soc.
(sammenl.):

Østfold	33,245	7,945	4,443	3,502
Akershus	61,229	15,104	11,498	3,606
Hedmark	48,337	7,478	6,411	1,067
Opland	43,137	7,579	6,187	1,392
Buskerud	36,832	8,394	5,130	3,264
Vestfold	24,089	7,555	6,467	1,088
Telemark	26,787	7,450	4,806	2,644
Aust-Agder	18,369	4,060	3,735	335
Vest-Agder	17,309	3,634	3,237	397
Rogaland	30,762	13,216	12,132	1,084
Hordaland	45,402	17,200	15,136	2,064
Sogn og Fjordane	29,138	14,183	12,477	1,706
Møre	43,245	20,351	16,737	3,614
S. Trøndelag	33,743	9,146	8,409	737
N. Trøndelag	29,033	6,968	7,316	+ 352
Nordland	44,128	14,580	12,966	1,618
Troms	21,651	6,684	4,947	1,737
Finmark	9,105	2,403	2,084	319

Byene:

	Avg. st. 1921.	Tilv. fra 1918.	Derav borgerl.	Derav soc. (sammenl.):
Kristiania	110,809	26,584	10,678	15,906
Østfold	19,633	2,531	893	1,692
Opland	7,932	1,486	589	888
Buskerud	14,993	3,042	251	2,791
Vestfold	16,223	2,219	1,632	587
Tel.—Agder	19,480	3,752	2,310	1,442
Agder—Rogal. ..	32,073	5,464	2,612	2,852
Bergen	38,606	8,046	2,638	5,408
Møre	13,988	3,788	1,674	2,114
Trondhjem	22,413	4,873	3,714	1,159
Nord-Norge	10,267	2,341	1,547	794

Som man ser er det landdistriktene, som har bidrat sterkest til overvekten i de borgerlige partiers stemmetal. Trods alt evnet vort parti dog at øke sit tal fra forrige valg i Opland, Buskerud og Telemark og vestlandsfylkene foruten i de større byer, mens det praktisk talt opretholdt sin styrke i Hedmark, Vestfold, Lister, Rogaland, Trøndelagen og Nord-Norge. Den eneste nedgang av betydning var, som nævnt, i Østfolds byer og bygder. I *byene* forøvrig er stillingen udmerket. I Kristiania hadde vi en fremgang paa 4,380 stemmer, mens økningen for de borgerlige utgjorde netto 10,680. I virkeligheten betyr valget i byene en ikke ubetydelig *forskjvning til venstre*. Den totale stemmeøkning paa borgerlig side var knapt 29,000, mens de socialistiske vælgeres tal øket med 36,000. Det gir et fingerpek om retningen til høstens kommunevalg.

Fordelt paa de enkelte landsdele kan Arbeiderpartiets stemmetal opgjøres saaledes (høiresocialistenes er anført i parentes):

Østlandet — utenom Kristiania — 79,220 (39,433), Kristiania 34,553 (11,526), Sørlandet 13,400 (8,344), Vestlandet 22,899 (13,087), Trøndelagen 19,710 (4,842), Nord-Norge 22,612 (5,352).

A. Valget i landdistriktene.

Hedmark hævder sig fremdeles som det røde fylke — med Arbeiderpartiet som det sterkeste i over halvparten av herredene. Av de 7 pladse besatte partiet 1., 3. og 6., og det var ikke meget som skillet paa, at det ogsaa skulde faat den syvende. Arbeiderpartiet hadde flere stemmer end Landmandsforbundet, venstre, demokrater og høiresocialister tilsammen. Dets effektive stemmetal (hele lister) utgjorde 17,796 mot 18,645 i 1918 og 15,128 i 1915. Høiresocialistene fik 1916 stemmer i hele fylket. De borgerliges stemmer fordeles sig med 13,124 paa høire, 7952 paa Landmandsforbundet, 4671 paa venstre og 2878 paa arbeiderdemokratene. Det officielle *listestemmetal* for partiene opgjøres saaledes: Arbeiderpartiet 124,575, høire og frisindede venstre 91,871, Landmandsforbundet 55,666, venstre 32,698, arbeiderdemokratene 20,145, høiresocialistene 13,412. — Arbeiderpartiets procental utgjør efter dette 37 (høiresocialistene 4).

Av Arbeiderpartiet valgtes sekretær *Oscar Nilsen*, Løten, redaktør *Olav Sæter*, Elverum og snekker *K. T. Sjøli*, Nord-Odal (gjenvalg), med følgende som varamænd: Smaabruker Arne Hauger, Hof, smaabruker Ole J. Negaard, Tynset og snekker Even Johannessen, Furnes. Høire fik 2, Landmandsforbundet og venstre hver 1 — den sidste i skarp konkurranse med Arbeiderpartiet. I 1918 valgtes 4 socialister, 1 venstre og 1 av høire og landmandspartiet i fællesskap. Av de valgte for tre aar siden hadde Aarsrud frasagt sig valg, mens Juland og Bondesen var uttraadt av partiet. Den sidste stilledes ved valget nu som høiresocialistenes første-kandidat.

Ved valget viste Arbeiderpartiet — trods splittelsesforsøket — fremgang i de allerfleste større kommuner. De største stemmetal hitsættes (efter grovtællingen): Elverum 1,701 st. mot 1,468 i 1918, Vang 1,448 (1,467), Sør-Odal 1,214 (1,186), Løten 1,058 (1,036), Stange 1,092 (1,434), Grue 988 (1,016), Romedal 896 (911), Nord-Odal 881 (739), Ringsaker 857 (1,082), Trysil 818 (838), Aasnes 816 (1,052), Vinger 815 (710), Aarnot 719 (586), Videre notertes fremgang i Eidskog, Furnes og Ytre Rendal. I Romedal blev der ikke avgitt en eneste høiresocialistisk stemme.

I *Akershus* fylke, hvor der likeledes optraadte 6 partier, mønstret Arbeiderpartiet 12,727 og hævdet dermed stillingen som det sterkeste parti efter høire. Dette parti fik 26,560 st. (hvorav omkring halvparten i Aker), Landmandsforbundet 9,043, høiresocialistene 8,346 og venstre og demokrater tilsammen 4,535. De officielle listestemmetal viser: Arbeiderpartiet 89,088, høire 185,919, Landmandsforbundet 63,303, høiresocialistene 58,424, venstre 22,417 og demokraterne 9,335. Arbeiderpartiet besatte 3. plads og manglet ganske faa stemmer paa den syvende som tilfaldt høire. Valgt blev av vort parti sekretær *Alfred Madsen*, Aker, med arbeider Aksel Bergersen, Lillestrøm, som varamand. Av høire valgtes 4, Landmandsforbundet 1 og høiresocialistene 1. Det er ganske illustrerende, at mens Madsen blev valgt som den eneste paa partiets liste med et stemmetal paa 12,727 staar der bak hver av de fire *høiremænd* fra Akershus omtrent nøiagtig det halve vælgertal. Ogsaa høiresocialistene ligger under middeltallet for fylket. Procentvis utgjør Arbeiderpartiets styrke 21, høiresocialistenes 13½. Tilsammen hadde de to partiers lister 21,073 stemmer. Ved valget i 1918 avgaves i fylkets fem kredse 17,485 stemmer paa Arbeiderpartiets kandidater.

Det største stemmetal opnaadde Arbeiderpartiet i Aker (4771 mot 5151 i 1918), Bærum (1514 mot 1980), Lillestrøm (1076 mot 1198), Eidsvold (840 mot 900), Skedsmø (576 mot 682) og Asker (468 mot 601). I 21 av de 29 herreder hadde partiet et større stemmetal end høiresocialistene.

I *Østfold* raadet høire og høiresocialistene grunden. De besatte to pladse hver, mens venstre fik 1 og Landmandsforbundet 1. Styrkeforholdet mellem partiene vil fremgaa av det officielle listestemmetal: Arbeiderpartiet 19,496, høire 60,045, høiresocialistene 55,159, Landmandsforbundet 42,166, venstre og demokrater 22,611. Det representerer for vort partis vedkommende et gjennemsnit av 3,250 stemmer (10 procent av det samlede antal avgivne) og for høiresocialistene 9,200 st. (27½ pct.). Sammenlagt vilde dette, som i Akershus, git 3 representanter.

Trods de vanskelige forhold hvorunder vort parti maatte arbeide i dette fylke hævdedet det dog stillingen i flere distrikter, specielt i indre Smaalenene. Hadde by og land valgt sammen vilde vi ogsaa faat en mand valgt. Førstekandidat paa partilisten for Østfold var ingeniør Nils Vik, Glemmen. I Askim fik listen 316 stemmer, Rygge 353, Jeløy 343, Skjeborg 292, Glemmen 283 og i Tune 257.

I *Opland* hadde partiet en fremgang paa henimot et tusen stemmer og mønstret 7,307, mens høiresocialistene fik 547, arbeiderdemokratene 14,667, Landmandsforbundet 15,714, høire og frisindede 3,821 og venstre 1,081. Som Arbeiderpartiets representant valgtes mekaniker *Lars Pedersen*, Jevnaker, med lærer Vorhaug, Ringeby, som varamand. Partiet gjorde en jevn fremgang i de forskjellige dele av det vidtstrakte distrikt. I Lunner økedes stemmetallet fra 321 til 603, i Gran fra 220 til 362, i Brandbu fra 363 til 471, i Fluberg fra 199 til 269 og i Østre Toten fra 614 til 770. I Jevnaker mønstredes 733 stemmer, i Vardal 523 og i Søndre Land 512. Samtidig gik demokratene fortsatt tilbake. De fik valgt 2 representanter mot før 3. Til gjengjæld erobret Landmandsforbundet 3 nye pladse. Den samlede listesum viser: Arbeiderpartiet 43,843, Landmandsforbundet 94,282, demokratene 88,004, høire og irisindede (Holtmark) 22,926, venstre 6,485 og høiresocialistene 3,281. Arbeiderpartiet øket sit procenttal til over 18.

Buskerud gjorde en respektabel fremgang, fra 10,926 til 12,055, og hævdedet stillingen overlegent til trods for det splittesarbeide, som blev drevet av tidligere stortingsmand Horgen og hans meningsfæller. Den høiresocialistiske liste samlet 2,135 stemmer, venstre 4000 og Landmandsforbundet 3,693. Alle disse tre partier blev slaat ut, og pladsene deltes mellem Arbeiderpartiet (2) og høire, som med sine 14,948 stemmer besatte resten (3). Sammenlagt utgjorde Arbeiderpartiets og høiresocialistenes stemmetal 14,190 og kom saaledes tæt op mot høires. Av Arbeiderpartiet valgtes *Chr. Hornsrud*, Modum (gjenv.), og *Eugene Olaussen*, Øvre Eiker, med Gul. Dybendal, Krødsherad, og ordfører H. Sorteberg, Hurum, som varamænd.

I Eikerbygdene, Lier og Modum kunde partiet opvise en betydelig fremgang, som viste, at dets organisationer arbeidet udmerket og sikkert. Ogsaa i Sandsværbygdene holdtes stillingen glimrende. Til sammenlikning hitsættes stemmetallene fra de større bygder: Modum 1925 (mot sidst 1,796), Øvre Eiker 1,675 (1,243), Lier 1,478 (1,255) og Nedre Eiker 1,279 (984). I Norderhov, hvor høiresocialistene ventet at faa flertal, opnaadde de 762 stemmer mot Arbeiderpartiets 1,208 (ved forrige valg 1,690). Videre kunde vort parti notere fremgang i Nore (fra 32 til 279), i Krødsherad (221 til 345), Øvre Sandsvær (352 til 438), Ytre Sandsvær (443 til 486), Sigdal (135 til 191), Rollag (35 til 96), Flesberg (50 til 157), Røyken (597 til 686) samt i Hallingdalsbygdene Aal og Nes. Hurum holdt sig omtrent uforandret med 672 stemmer. I virkeligheten var der jevn fremgang over hele linjen, og Buskerudvalget — by- som landkreds — maa betegnes som et av de bedste resultater, om ikke det bedste, i 1921. Partiet mønstret nøiagtig en tredjedel av stemmene mot høiresocialiste-

nes snaue 6 procent. Den samlede listesum opgives saaledes: Arbeiderpartiet 60,273, høire 74,738, venstre 20,005, Landmandsforbundet 18,464 og høiresocialistene 10,675.

I *Vestfold* manglet der faa stemmer paa, at partiet skulde faat valgt førstemand paa listen, skoleinspektør Steinseth i Skoger. Konkurransen om sidsteplads stod mellem venstre, Landmandsforbundet og os. Stemmetallet var henholdsvis 3,359, 3,356 og 3,298. Vort parti kom saaledes ca. 60 stemmer tilkort. Høiresocialistene mønstret 1,483 stemmer, men de var altsaa bortkastet. Med sine 12,593 stemmer besatte høire 3 av de 4 pladse. Den sidste tilfaldt med knepen overvegt venstre. Den officielle listesum fra valget 24. oktober opgives saaledes: Arbeiderpartiet 13,195, høire 50,374, venstre 13,436, Landmandsforbundet 13,423 og høiresocialistene 5,932.

Arbeiderpartiets stemmetal var omtrent det samme som i 1918. I Skoger mønstredes 1,073 mot sidst 749, i Sande 370 mot 337, i Hof 302 mot 265, i Lardal 152 mot 130 og paa Nøtterøy 132 mot 85. Paa den anden side var der en større nedgang bl. a. i Tjølling og Sandeherred.

Ved stortingets beslutning av 24. januar blev der paabudt avholdt omvalg for valgsognene Skoger, Sande, Vaale, Svelvik, Borre, Sem, Nøtterøy, Tjøme, Stokke, Sandeherad, Tjølling, Fredriksvern, Brunlanes, Hiedrum og Lardal. Valget foregik 13. mars. Det samlede resultat for fylket viste: Høire 52,357 listestemmer, venstre 18,130, Landmandsforbundet 16,347, Arbeiderpartiet 15,691, høiresocialistene 4,189. Vort parti hadde saaledes en fremgang paa 624 effektive stemmer, mens høiresocialistene gik tilbake med 438 st. Resultatet blev at venstre rykket op fra 4. til 3. plads, mens høire besatte de øvrige.

I *Telemark* sattes gjennom valget av 2 repræsentanter for Arbeiderpartiet, mens det hittil overmægtige venstre maatte nøie sig med 2 og høire fik 1. Det var et gjennombrud, som der stod respekt av. Partiet mønstret 6,808 stemmer (mot 6,148 i 1918), venstre 9,386, høire 5,352, Landmandsforbundet 3,257 og høiresocialistene 1,984. Dets stemmetal utgjorde saaledes vel en fjerdedel. Valgt blev skolebestyrer *Olav Steinnes*, Tinn, og smaabruker *Tor O. Lundtveit*, Drangedal, med Tollef E. Stensrud, Gjerpen, og Joh. Bjelland, Holla, som varamænd.

I Tinn (med Rjukan) mønstret Arbeiderpartiet 1,733 stemmer mot sidst 1,599, i Drangedal 518 mot 314, Gjerpen 479 mot 397, Holla 303 mot 27, Kviteseid 289 mot 187, Lunde 178 mot 86, Nissedal 172 mot 113, Sannidal 186 mot 106, Seljord 253 mot 192, Skaatøy 198 mot 141, Fyrisdal 123 mot 21 og Langesund 126 mot 76. I Bø, Heddal, Siljan og andre steder opretholdtes stillingen fra forrige valg. I Eidanger og Solum var der endel tilbakegang som skyldtes Porsgrunds grænseutvidelse. Stort set var imidlertid valget i Telemark et av de glædeligste og mest betydningsfulde for partiet.

I *Aust-Agder* kostet partisplittelsen et mandat, som tilfaldt venstre. Arbeiderpartiet samlet 2,243 stemmer om sin liste, hvis førstemand var Søren Sørensen i Holt, mens høiresocialistenes kandidat, tidligere stor-

tingsmand Fløistad, opnaadde 1,911. Venstre fik med sine 5,385 stemmer 2 repræsentanter, høire og Landmandsforbundet hver 1 med henholdsvis 5,140 og 3,662 st. (Officielle listestemmetal: Arbeiderpartiet 8,973, venstre 21,640, høire 20,571, Landmandsf. 14,649, høiresoc. 7,645.)

I *Vest-Agder* (Lister) var splittelsesmærdene ganske betydningsløse. Men det lykkedes heller ikke her at faa valgt nogen repræsentant for arbejderklassen. Fordelingen av mandatene blev som i nabofylket. Stemmetallene viser: Arbeiderpartiet 1,621, venstre 6,825, Landmandsforbundet 4,890, høire 3,628, høiresocialistene 345. Procentvis som talmæssig er stillingen for vort parti omtrent uforandret. Førstekandidat paa listen var bestyrer A. Askedall.

I *Rogaland* avgaves 2,287 stemmer paa Arbeiderpartiet og 1,497 paa høiresocialistenes liste -- henholdsvis 8 og 5 procent. Den vældige stemmækning kom hovedsagelig venstre tilgode, idet partiet mønstret 15,403 av 30,762 stemmer og besatte 3 av de 5 pladse. Landmandsforbundet fik 1 repræsentant med 7,350 stemmer og høire 1 med 4,225. (I 1918 valgtes 5 venstre.) Arbeiderpartiene manglet sammenlagt nogen hundre stemmer for at gjøre høire rangen stridig om sidste plads. Vort parti mønstret bl. a. 476 stemmer i Hetland, 413 i Høyland, 260 i Sandnes og 243 i Sauda. Dets førstekandidat var gaardbr. Søyland, Jæren. (Officielle listestemmetal: Arb.p. 11,434, venstre 77,015, Landmandsforbundet 36,749, høire 21,123, høiresoc. 7,484.)

I *Hordaland* mønstret Arbeiderpartiet 5,253 stemmer — en fremgang paa ca. 400 — og satte giennem valget av redaktør *Sverre Krogh*, Fana, med ligningssekretær Bøthun, Odda, som varamand. Venstre fik 18,370 og 4 mandater, høire 9,826 og 2, Landmandsforbundet 8,996 og 1. De sidste manglet et mindre antal stemmer paa at erobre sidste plads fra venstre. Høiresocialistene kom ogsaa her ind som det mindste parti — med 1,697 stemmer. Dertil hadde en borgerlig særliste 1,247. — Arbeiderpartiet kunde paa flere steder opvise en ganske smuk fremgang, saaledes i Brudvik (fra 306 til 448), Fana (571 til 683), Laksevaag (874 til 912) og Voss (341 til 430). Bygder som Stord, Strandvik og Ulvik viste ogsaa fremgang. Som *nytt land* maa regnes: Fjeld 91 st. (sidst 9), Manger 68 (2), Evanger 54 (7), Lindaas 29 (2) samt Skaanevik (40), Herdla (33) og Austrheim (26), hvor der ved forrige valg ikke blev avgit nogen stemme paa Arbeiderpartiet. Odda gav partiet 889 stemmer mot de borgerliges 870 og høiresocialistenes 106. I Laksevaag var der ogsaa stort arbejderflertal. (Officielle listestemmetal for fylket: Arbeiderpartiet 42,020, venstre 146,958, høire 78,709, Landmandsf. 71,965, høiresoc. 13,576, «bonde- og fiskerlisten» 9,975.)

I *Sogn og Fjordane* gik Arbeiderpartiet frem fra 7 til henved 10 pct. og mønstret 2,770 stemmer — den største talmæssige fremgang i noget fylke. Venstre fik 11,514 (3 repr.), høire 7,489 (1), Landmandsforbundet 6,380 (1) og demokratene 935. Høiresocialistene hadde ingen liste. Førstemand paa partilisten var Ivar Rikheim i Lærdal. Det største stemmetal mønstret partiet i Sogn, dernæst i Søndfjord; økningen fordeler sig

ogsaa nogenlunde likt paa de to distrikter. Tilveksten illustreres med følgende tal: Hyllestad 290, Askvold 148, Førde 123, Gaula 80 og Naustdal 48; i ingen av disse herreder avgaves i 1918 nogen socialistisk stemmeseddell. Dertil var der betydelig fremgang i en række andre bygder. For at nævne: Aardal 236 (sidst 121), Florø 196 (98), Kinn 159 (29), Kyrkjebø 290 (177), Leikanger 166 (50), Lyster 148 (32) og Sogndal 104 (6). Lignende fremgang noteres for Balestrand, Borgund, Bremanger og Hafslo. I 6 herreder er vi allerede det *største parti*, nemlig i Lærdal, Kyrkjebø, Hyllestad, Aardal, Borgund og Florø. (Officielle listestemmetal: Arbp. 13,848, v. 57,571, Landm.f. 31,900, h. 37,437, dem. 4,926.)

I *Møre* fylke opnaadde Arbeiderpartiet under sterk konkurranse med Oksviks parti 2,671 stemmer (et plus fra forrige valg paa et par hundre) mot høiresocialistenes 3,429. Venstre fik her sit høieste stemmetal, 22,479, og besatte 4 pladse, Landmandsforbundet 10,330 (2) og høire 4,336 (1). Paa Nordmør hævdedet vort parti en sterk stilling, mens høiresocialistene hadde sine tropper paa Søndmør, dels ogsaa i de midtre Romsdalsbygder. Der var da ogsaa fra deres side utfoldet en usedvanlig kraftig agitation. Paa et stevne i Halså tidligere paa sommeren optraadte de med syv talere. Ved valget fik høiresocialistene i bygden 7 — syv — stemmer, altsaa 1 for hver taler! Arbeiderpartiets kandidat var lærer Lars Øie i Rindal. (Officielle listestemmetal: Arbeiderp. 18,699, v. 157,355, Landmandsf. 72,313, h. 30,352, høiresoc. 24,002.)

I *Sør-Trøndelag* avgaves 8,426 stemmer paa Arbeiderpartiet, 9,731 paa venstre, 7,337 paa Landmandsforbundet, 6,238 paa høire, 1,161 paa Sivertsens «fiskerliste» og 850 paa en lokal høiresocialistisk splitteliste. Valgt blev 2 av Arbeiderpartiet, 2 venstre, 1 høire og 1 av Landmandsforbundet. De valgte av vort parti var *Johan Nygaardsvold*, Malvik (gjenv.), og *Sven Skuurdal*, Aalen, med baker T. Rostad, Orkanger, og fisker M. Pettersen, Fosen, som varamænd.

Partiets stemmetal fra valget i 1918 blev opretholdt. I Strinda gik det frem fra 890 til 1,133, i Malvik fra 401 til 573, i Selbu fra 430 til 547 og i Aalen fra 580 til 609. Ogsaa Rørosarbeiderne hævdedet stillingen. I betragtning av at en række industrielle bedrifter, som Røros Gruber og Løkkens Verk, hadde indstillet driften, samtidig som ogsaa situationen i fiskeribedriften for endel spillet ind, maa resultatet for fylket sies at være meget tilfredsstillende. Splittelsesmændene hadde ingen tilslutning utenom Singsaas, som nød den tvilsomme ære at ha fylkets eneste høiresocialistiske forening og førstekandidat inden sin midte. De officielle listestemmetal viser: Arbeiderp. 50,577, v. 58,338, Lmf. 44,205, h. 37,431, fiskerlisten 6,968, høiresoc. 5,098. Arbeiderpartiet mønstret altsaa en fjerdedel av stemmene og rak temmelig nær op paa siden av venstre.

Ogsaa i *Nord-Trøndelag* bragte valget denne gang et gjennombrud for partiet, idet det lykkedes det at besætte en av de 5 pladser. Stemmetallet viser dog her en større nedgang — fra 7,550 i 1918 til 5,071. Selv om man lægger til høiresocialistenes — 2,127 — blir tallet allikevel noget under forrige valgs. Som følge herav sank vor tidligere vælgerprocent

paa 35 ned til det halve. Det største stemmetal hadde vor liste i Verdal (455), Meraaker (401), Namsos (365), Klingen (280), Skogn (277) og Ver-
ran (273). Valgt blev av Arbeiderpartiet smaabruker *Albert Moen*, Spar-
bu, med handelsbestyrer H. Guntvedt, Namsos, som varamand. Land-
mandsforbundet fik med sine 8,816 stemmer valgt 2 repræsentanter, ven-
ste med 7,467 likeledes 2. Dernæst hadde høire 3,382 og arbeiderdemo-
kratene 2,170. (Officielle listestemmetal: Arbeiderp. 25,355, Lmf. 44,081,
v. 37,335, h. 16,910, arbdem. 10,851, høiresoc. 10,637.)

Nordland gav 10,038 stemmer paa Arbeiderpartiet (2 repræsentanter),
12,928 paa høire (3 repr.), 11,050 paa venstre (2 repr.), 8,407 paa Land-
mandsforbundet (1 rep.), 1,080 paa høiresocialistene og 625 paa demo-
kratene. Høire tok altsaa denne gang ledelsen i det gamle venstrefylke,
som i 1918 sendte 6 venstremænd til tinget. Mellem venstre og kommu-
nistene skiller nu bare et tusen stemmer, og vi vil forhaabentlig om tre
aar ogsaa ha indhentet høire. Av vort parti valgtes lærer *Petter Bolstad*,
Hattfjeldal, og arbeider *Andr. Moan*, Fauske, med Haakon Ramberg, Bø,
og Cornelius Enge, Vik, som varamænd.

Trods splittelsen og høires agitation blandt fiskerne evnet vore par-
tifæller i Nordland at øke sin styrke fra forrige valg med over 500 stem-
mer. Særlig bemerkelsesværdig var fremgangen i *Lofoten*, hvor vort tal
gik op fra vel 500 til omkring 1,300. I Nordre Salten og Vesteraalen var
der nogen tilbagegang, men derimot fremgang i Søndre Salten og paa
Helgeland. Vi nævner endel tal med stemmetallet fra 1918 føiet til i pa-
rentes: Svolvær 343 (113), Vaagan 221 (89), Brønnøy 297 (115), Buks-
nes 233 (175), Bø 292 (241), Evenes 419 (258), Sørfold 298 (198), Veisen
426 (397), Vega 256 (66) og Vik 343 (263). I Fauske med Sulitjelma av-
gaves 1,089 stemmer mot sidst 1,181. (Officielle listestemmetal: Arbei-
derpartiet 80,305, høire 103,420, venstre 88,404, Landmandsforbundet
67,258, høiresocialistene 8,640, demokratene 5,002.)

Valget i *Troms* blev ikke mindre en seier for Arbeiderpartiet, som
hævdet sin førerstilling og tilbakeviste høiresocialistene saa grundig som
det under omstændighetene var mulig at gjøre det. Som 1. repræsentant
for fylket valgtes sogneprest *Kr. Tønder*, Salangen, og som 4. fisker *Aldor*
Ingebrigtsen, Tromsøysund, mens høire og venstre besatte henholdsvis
2. og 3. plads og høiresocialistene (Foshaug) den sidste. Gausdal maatte
nøie sig med varamandspladsen. — Som varamænd for Arbeiderpartiet
valgtes Rønning Tollefsen, Maalselv, og Naftali Nilsen, Harstad.

Der avgaves 7,320 stemmer paa vort partis liste, 4,791 paa høires,
4,686 paa venstres, 2,816 paa høiresocialistenes og 2,037 paa Landmands-
forbundets. De største stemmetal mønstret Arbeiderpartiet i Ibestad (811),
Lyngen 723 (mot sidst 541), Trondenes 697, Salangen 665, Lenvik 660,
Lavangen 497, Tromsøysund 462 og Balsfjord 392. Høiresocialistene
hadde sin væsentligste styrke i Trondenes, Maalselv og Lenvik, hvor de
kunde opvise fra 380 til 350 stemmer. Arbeiderpartiet staar efter valget
som det sterkeste i følgende 13 herreder: Balsfjord, Dyrøy, Helgøy, Ibe-
stad, Lavangen, Lenvik, Lyngen, Salangen, Sørreisa, Torsken, Tranøy,
Tromsøysund og Trondenes.

Det sidste valgresultat, som indløp, var som vanlig fra *Finmark*, og det bragte os den 29. med valget av gaardbruker *Th. Bugge* i Sør-Varanger (varamand fisker Alfr. Vaagsnes, Hjelvik). De øvrige to pladse deltes mellom venstre og høire. De offisielle listestemmetal for fylket er: Arbeiderpartiet 6,767 (= 2256 hele lister), venstre 9,128 (3,043), høire 7,602 (2,534), høiresocialistene 2,698 (899) og samernes liste 1,118 (373). For vort partis vedkommende er der en nedgang fra 1918 av 580 stemmer. Procenttallet er 25 mot høiresocialistenes 10.

B. Valget i byene.

Ved valget i *hovedstaden* avgaves 34,553 stemmer paa Arbeiderpartiets liste mot 30,173 i 1918. Valgt blev redaktør *Olav Scheflo* (2. repræsentant) og platearbeider *Kr. Kristensen* (5. repr.) med advokat Emil Stang og fru Helga Karlsen som varamænd. Høire besatte de øvrige 5 pladser med et stemmetal paa 61,523. Videre hadde høiresocialistene (*Magnus Nilssen*) 11,526 og venstre 3,205 stemmer.

Bak hver av de valgte to kommunister staar 17,276 stemmer mot 12.300 bak hver av høires fem. Procentvis stiller styrkeforholdet mellom partiene sig saaledes: Arbeiderpartiet 31.2, høire 55.5, høiresoc. 10.4 og venstre 2.9. Efter en almindelig brøkregning skulde høire i intet tilfælde ha mer end 4 mandater. Men det fik hele mandatøkningen paa to pladser, tiltrods for at partiet relativt gik tilbake (fra 57½ pct. i 1918 til 55½).

Der avgaves ialt 110,800 stemmer av 144,500 stemmeberettigede, hvilket er en tredjedels økning fra deltagelsen for tre aar siden. Av den samlede tilvekst paa 26,584 falder 10,678 stemmer paa de borgerlige og 15,906 paa arbeiderpartiene, som tilsammen fik 41 å 42 procent av stemmene mot sidst 37 pct. (Offisielle listestemmetal: Arbeiderpartiet 241,871, høire 430,663, høiresoc. 80,631, venstre 22,447.)

I *Østfold-byene* valgtes 2 høire og 2 høiresocialister som i 1918. Der blev i de fem byer avgit ialt henimot 20,000 stemmer, derav av Arbeiderpartiet: Moss 701 st. av 3,745 (i 1918: 1,644), Fredrikstad 572 av 5,998 (1,653), Sarpsborg 571 av 4,295 (2,066), Fredrikshald 374 av 4,474 (1,603) og Drøbak 191 av 955 (i 1918: 433), tilsammen 2,409 mot 7,400 ved forrige valg. Høiresocialistene hadde 6,519, høire 8,856 og venstre 1,683. Høire var det sterkeste parti i alle byer undtagen Sarpsborg. (Offisielle listestemmetal: Arbeiderpartiet 9,452, høire 35,441, høiresoc. 26,918, venstre 6,726.) Arbeiderpartiets førstekandidat var blikkenslager Edv. L. Wiik, Sarpsborg.

I *Oplandsbyene* avgaves 2,630 stemmer av Arbeiderpartiet (ved forrige valg 2,613), 3,788 av høire, 871 av høiresocialistene og 643 av venstre og demokrater. Valgt blev som 2. repræsentant borgermester *Fr. Monsen*, Hamar, av Arbeiderpartiet, foruten 2 høire. Varamand: Former flans Kristiansen, Gjøvik. — I Hamar mønstret vort parti 1,042 st. (sidst 1,028), Lillehammer 556 (761), Gjøvik 772 (620) og Kongsvinger 260 (240). Høiresocialistenes kandidat Petter Nilssen opnaade paa Lillehammer 383 og paa Gjøvik 252 st. (Offisielle listestemmetal: Arbeiderpartiet 7,889,

høire 11,363, høiresoc. 2.614, venstre 1,928.) Arbeiderpartiets styrke utgjør nøiagtig en tredjedel, høiresocialistenes en 10-del. Høires samlede fremgang i de fire byer var 550 stemmer.

I *Buskerudbyene* hadde Arbeiderpartiet 4,623 stemmer og høiresocialistene 2,845, tilsammen 7,478 mot høires 7,146 og venstres 319. Der var altsaa rent arbeiderflertal. Imidlertid er at merke, at den høiresocialistiske liste med tidligere stortingsmand Bentzen i spidsen fik praktisk talt hele venstres støtte paa Kongsberg, formodentlig ogsaa paa Hønefos. Venstre som eget parti hadde jo intet haab om at række frem. Tiltrods for splittelsen lykkedes det dog Arbeiderpartiet at besætte en plads av byenes 3. idet lokomotivpudser *Hans Johansen*, Drammen, valgtes som 2. repræsentant med konditor C. Wallén, Kongsberg, som varamand. De øvrige 2 pladse tilfaldt høire som før. I Drammen gik partiet frem med etpar hundrede stemmer, og det holdt stillingen paa Kongsberg. Alene paa Hønefos hadde høiresocialistene overtaket. Procentvis utgjør vort partis stemmetal i Buskerudbyene 31 og høiresocialistenes 19 — tilsammen 50. mot 40 pct. i 1918. (Officielle listestemmetal: Arbeiderpartiet 13,870, høire 21,438, høiresoc. 8,534, venstre 956.)

Vestfoldbyene valgte 3 høire og 1 av Arbeiderpartiet, nemlig redaktør *Andreas Hanssen*, Larvik, med tømmermerker Ole Holm, Tønsberg, som varamand. Partiet mønstret 2,824 stemmer mot høiresocialistenes 2,252, venstres 2,234 og høires 8,863. Grovtællingen av listene viser for de enkelte byer: Larvik 1,602 st. paa Arbeiderpartiet og 569 paa høiresoc. (i 1918: 1,427), Tønsberg 828 og 575 (1,350), Horten 574 og 770 (1,062), Sandefjord 286 og 180 (480) og Holmestrand 172 og 138 (170). Samlet er der en økning fra forrige valg paa omkring 600 stemmer, og det relative styrkeforhold er opretholdt. (Officielle listestemmetal: Arbeiderpartiet 11,294, høire 35,451, venstre 9,137, høiresoc. 9,006.)

I *bykredsen Telemark—Aust-Agder*, som strækker sig fra Rjukan til Arendal og omfatter ikke mindre end 8 byer, mønstret Arbeiderpartiet 4,593 stemmer elier henved en fjerdedel og besatte en plads av de 5. Man var forøvrig ogsaa langt inde mot to mandater. Valgt blev av vort parti redaktør *Eiv. Reiersen*, Skien, med lærer Maurstad, Arendal, som varamand. Høire fik 3 repræsentanter med et stemmetal paa 8,900. Videre var der to venstrelister, hvorav den ene fik valgt en repræsentant. Høiresocialistene oppnaadde 1,510 stemmer. Ifølge grovtællingen hadde Arbeiderpartiet 1,511 lister i Skien (mot ved forrige valg 1,598), 675 paa Notodden (1,011), 550 i Porsgrund (262), 303 i Brevik (138), 500 i Kragerø (293), 209 i Risør (326), 89 i Grimstad (122) og 630 i Arendal (911). Stemmetallet staar paa høide med det tidligere. (Officielle listestemmetal: Arbeiderpartiet 22,963, høire 44,497, det radikale venstre 14,095, venstre 8,290, høiresoc. 7,550.) Av de 8 byer i kredsen blev fire uten selvstendig repræsentation.

I *Vest-Agder og Rogaland bykreds*, som gaar fra Kristiansand til Stavanger, avgaves 6,312 stemmer paa Arbeiderpartiets liste (20 pct.), 12,326 paa høires, 9,139 paa venstres og 4,296 paa høiresocialistenes. Vort

parti fik 3. repræsentant, postmester *Egede Nissen*, Stavanger, med redaktør Solberg, Kristiansand, som varamand. Av de øvrige mandater tilfaldt høre 3, venstre 2 og høiresocialistene (Gjøstein) 1, nemlig det syvende og sidste. — I Stavanger fik høiresocialistenes liste 2,401 st., Arbeiderpartiets 4,245, høre 5,897 og venstre 4,266. I 1918 utgjorde socialistenes stemmetal 4,691. I Kristiansand fik Arbeiderpartiet 1,070 st. og høiresoc. 620, i Haugesund henholdsvis 724 og 1,073. I Mandal, som for første gang gik til valg som kjøbstad, var forholdet 284 mot 71, i Flekkefjord 80 og 60. Arbeiderpartiets samlede stemmetal i kredsene utgjorde for tre aar siden 7,756. (Officielle listestemmetal: Arbeiderpartiet 44,182, høre 86,279, venstre 63,973, høiresoc. 30,072.)

I *Bergen*, som i 1918 sendte 4 høiremænd til tinget, valgtes 3 høre, 1 venstre og 1 av Arbeiderpartiet (2. repræsentant), nemlig maler *I. B. Aase* med stenarbeider *I. Wilhelmsen* som varamand. Vort parti mønstret 9,828 stemmer, høre 16,857, venstre 6,992 og høiresocialistene 4,929. Vi manglet 700 stemmer paa at faa valgt den 5. repræsentant, som nu tilfaldt høre. Stemmetallet fra 1918 blev opretholdt tiltrods for splittelsen. Det relative styrkeforhold mellem partiene er: Arbeiderpartiet 25½ pct., høiresocialistene 12 à 13, høre 43 à 44 og venstre 18. Sammenlagt repræsenterer arbeiderpartiene ca. 38 pct. mot 30 ved forrige valg. Nedgangen viser sig størst for høre. (Officielle listestemmetal: Arbeiderpartiet 49,141, høre 84,284, venstre 34,962, høiresoc. 26,649.)

I *Mørebyene* fik høiresocialistene valgt sin fjerde byrepræsentant, mens høre beholdt sine to mandater fra før. Arbeiderpartiet hvis førstekandidat var ordfører Kolsrud, mønstret 2,393 stemmer, hvorav 1,793 i Kristiansund, høiresocialistene 3,286, to høirelister 3,194 og 2,869 og venstres kandidat 2,567. I Aalesund fik Kolsrud 529 og Alvestad (høiresoc.) 2,508 stemmer. I den tidligere valgkreds Aalesund—Molde gik paa samme tid venstre tilbake med 8 à 900 stemmer. Denne nedgang er naturlig kommet høiresocialistene tilgode. Arbeiderpartiets fremgang i Kristiansund utgjorde 260 stemmer. (Officielle listestemmetal: Arbeiderpartiet 7,130, høiresocialistene 9,877, borgerpartienes fællesliste i Kristiansund, 9,518, høre 8,586, venstre 7,752.)

I *Trondhjem* valgtes 2 av Arbeiderpartiet og 3 av høre. Vort parti erobret saaledes to mandater — Buens og den nye 5. plads. Høiresocialistene mønstret i det hele 1865 stemmer. Det manglet dog bare en 50—60 stemmer paa, at de skulde ha spillet vort 2. mandat over til høre. Som Arbeiderpartiets repræsentanter valgtes assistent *Sv. Støstad* og ihv. overkonduktør *Olaf Løhre* med skolebestyrer Øraker, Levanger og skråder Lars Alstad som varamænd. Stemmetallet var 6,203 — mot høires 11,984 og venstres 2,361. For Trondhjems vedkommende viser fintællingen (listestemmetallet): Arbeiderpartiet 30,116, høre 58,639, venstre 11,129, høiresocialistene 8,823. I Levanger fik vort parti 180 stemmer.

I *Nord-Norges* byer, som denne gang valgte sammen — 6 i tallet — fik Arbeiderpartiet 2,990 stemmer og 1 repræsentant, høre 4,416 og 2 og

venstre 2,282 og 1. Høiresocialistene, som optraadte med egen liste i Narvik, fik 579. Av vort parti valgtes som 2. repræsentant redaktør *Harald Langhelle*, Bodø, med Erik Vangberg, Tromsø, som varamand. I Bodø mønstret partiet 437 stemmer (i 1918: 369), Tromsø 890 (630), Narvik 423 (597), Hammerfest 520 (524), Vardø 507 (520) og i Vadsø 221 (129). I Hammerfest var vi det sterkeste parti, mens vi i de to andre Finmarksbyer stod omtrent paa høide med høire. I Narvik blev partiet nr. 2, mens venstre hadde noget forsprang i Tromsø og Bodø. Samlet er der en fremgang paa over 300 stemmer. (Officielle listestemmetal: Arbeiderpartiet 11,959, høire 17,664, venstre 9,127, høiresocialistene 2,318.)

* * *

Fra de tidligere partiberetninger hitsættes sluttelig en opgave over partiets stemmetal ved de fem valg, som er holdt under den gamle valgordning, idet sammentællingen sker paa grundlag av den *nuværende distriktsinddeling*. Samtidig er vedføiet de foreløbige tal for valget i 1921. Det bemerkes, at tallene — her som i det foregaaende — bygger paa opgjøret over partienes listestemmetal, slik som disse er meddelt av distriktsvalgstyrene. For at faa et gjennemsnit av avgivne hele stemmer — lister — er der for hvert valgdistrikt foretat en almindelig division med det antal pladse som skal besættes. Derved fremkommer i alle tilfæide et paaalideligere tal end det som foreligger som resultat av grovtællingen.

Vor statistik viser:

Fylkene:

	1906	1909	1912	1915	1918	1921
Østfold	1,464	3,173	5,809	8,832	8,940	3,249
Akershus	4,146	8,279	11,113	15,802	17,465	12,727
Hedmark	898	3,703	8,151	15,128	18,137	17,796
Opland	—	420	894	2,838	6,562	7,307
Buskerud	3,225	5,322	7,319	9,743	10,926	12,055
Vestfold	602	1,603	1,887	3,226	3,693	3,290
Telemark	766	2,149	3,532	6,193	6,148	6,808
Aust-Agder	54	950	1,747	3,529	3,818	2,243
Vest-Agder	—	583	1,025	1,557	1,560	1,621
Rogaland	288	692	931	1,991	3,088	2,287
Hordaland	663	2,414	3,674	4,173	4,880	5,253
Sogn og Fjordane	—	—	—	—	1,062	2,780
Møre	—	—	—	1,332	2,479	2,671
S. Trøndelag	1,637	3,427	4,288	7,820	8,531	8,429
N. Trøndelag	685	1,704	2,813	5,595	7,536	5,071
Nordland	964	2,042	4,381	9,696	9,431	10,038
Troms	4,303	4,984	6,299	9,127	8,400	7,320
Finmark	514	858	1,249	3,319	2,836	2,256

Byene:

	1906	1909	1912	1915	1918	1921
Østfold	1,173	3,300	4,657	6,567	7,399	2,363
Kristiania	9,892	19,095	23,799	33,333	30,131	34,553
Opland	719	1,490	1,490	2,335	2,613	2,630
Buskerud	1,138	2,772	3,228	5,248	4,677	4,623
Vestfold	345	1,425	2,569	3,800	4,402	2,824
Telem.—Agder . .	404	1,357	1,498	4,053	4,661	4,593
Lister—Stav. . . .	1,545	3,987	6,243	8,840	7,570	6,312
Bergen	3,209	7,154	7,715	10,439	9,340	9,828
Romsdal	895	1,224	1,768	2,167	3,255	2,377
Trondhjem	2,123	4,200	4,008	7,206	6,901	6,203
Nord-Norge . . .	1,120	1,736	2,225	3,168	2,775	2,990

Samlet oversigt over stemmetallene ved valget i 1921.

<i>Fylkene:</i>	Arb.p.	H.-soc.	H.	L.	V.	Dem.
Østfold	3 249	9 193	10 008	7 028	3 769	—
Akershus	12 727	8 435	26 560	9 043	3 202	1 334
Hedmark.	17 796	1 916	13 124	7 952	4 814	2 878
Opland	7 307	1 047	3 821	15 715	1 081	14 668
Buskerud	12 055	2 135	14 948	3 693	4 001	—
Vestfold	3 290	1 483	12 592	3 356	3 359	—
Telemark.	6 808	1 984	5 352	3 257	9 386	—
Aust-Agder	2 243	1 911	5 143	3 662	5 385	—
Vest-Agder.	1 621	345	3 628	4 891	6 825	—
Rogaland.	2 287	1 497	4 225	7 350	15 403	—
Hordaland	5 253	1 698	9 826	8 996	18 369	—
Sogn og Fjordane	2 780	—	7 134	6 647	11 860	1 036
Møre	2 671	3 444	4 359	10 331	22 493	—
Sør-Trøndelag. . .	8 429	850	6 237	7 368	9 723	—
Nord-Trøndelag. .	5 071	2 127	3 382	8 816	7 467	2 170
Nordland	10 038	1 218	12 929	8 407	11 051	888
Troms	7 320	2 816	4 791	2 037	4 686	—
Finmark	2 256	899	2 534	—	3 043	—
	113 201	42 908	150 593	118 549	145 917	22 974

Byene:

Byer i Akershus og Østfold . . .	2 363	6 730	8 860	—	1 682	—
Kristiania	34 553	11 526	61 523	—	3 207	—
Byer i Hedmark og Opland . . .	2 630	838	3 788	—	649	—
— Buskerud . .	4 623	2 845	7 146	—	319	—
— Vestfold. . .	2 824	2 252	8 863	—	2 284	—

<i>Byene:</i>	Arb.p.	H.-soc.	H.	L.	V.	Dem.
— Telemark og Aust-Agder .	4 593	1 510	8 899	—	4 477	—
— Vest-Agder og Rogaland	6 313	4 296	12 393	—	9 139	—
Bergen	9 828	4 930	16 857	—	6 992	—
Byer i Møre	2 377	3 292	6 035	—	2 584	—
— Sør- og N.- Trøndelag .	6 203	1 865	11 984	—	2 371	—
— Nordland, Troms, Finn.	2 990	580	4 416	—	2 282	—
	<hr/> 79 296	40 664	150 764	—	35 986	—
Riket i alt	192 497	83 572	301 357	118 549	181 903	22 974

Bypartiene.

Aalesunds Arbeiderparti.

Aaret 1921 har for partiet været et tidsrum i hvilket brytningen inden partiet langt har overskygget kampen mot den kapitalistiske samfundsmagt. Naar striden her blev mere bitter og kløvningen større end andre steder, saa skyldes det i første række at høiresocialistene nok hadde stor indflydelse i flere av de større fagforeninger, og dernæst det skammelige nedragningsarbeide som de fik anledning til at drive gjennem den borgerlige presse mot os.

Høiresocialistene lot intet middel ubenyttet for at bryte partiet ned. Saaledes blev partiets pengemidler som indestod i Aalesunds Sparebank beslaglagt, og ved intriger i banken, søktes at skape vanskeligheter for Folkets Hus for paa denne maate at øve press paa partistyret.

Der blev saaledes ogsaa av kautionistene for et laan paa eiendommen stort kr. 26000.00 forlangt, at det lovlig valgte partistyre skulde opløses og ny generalforsamling avholdes, i motsat fald maatte laanet indløses straks. Ved forhandlinger med de angjældende banker og med Den faglige Samorganisations støtte, blev dog vanskelighetene med Folkets Hus løst, hvorved dette spørsmaal blev løftet ut av den egentlige partistrid.

Aarets 1. mai-festligheter forløp som vanlig – dog blev der fra høiresocialistene skapt vanskeligheter, saaledes at partistyret saa sig nødsaget at overlate arrangementet til Fagforeningenes lokale samorganisation. Deltagelsen i aarets demonstration var noget mindre end tidligere aar, idet høiresocialistene demonstrativt undlot at delta.

For at bringe partiforeningenes stilling til partiet paa det rene, blev disse fra styret tilstillet cirkulære med anmodning om loyalt at bøie sig for sidste landsmøtes beslutninger.

Dette resulterte i at 8 foreninger tildels med knepent flertal besluttet at melde sig ut av partiet, og en (kvindeforeningen) er besluttet ekskludert, idet den fattet illoyale beslutninger mot partiet. Man har dog i aarets løp dannet en ny kvindeforening i tilslutning til partiet, likeledes har man stiftet en ny partiforening nemlig Kommunistisk forening: Partiets medlemstal var saaledes ved aarsskiftet 300 fordelt paa 8 foreninger.

Partiarbeidet har særlig været lagt an paa styrkelse av partiets indre organisation, men er der ogsaa i aaret utøvet en livlig agitation saavel i byen som i landdistriktene. Saaledes har man ogsaa paa partiets initiativ dannet Søndmøre Arbeiderparti.

Man har ogsaa hat et agitatorskorps paa 10 medlemmer, dette burde ha været betydelig mere aktivt, likeledes har man hat literatur-kommissioner og der er omsat literatur for ca. kr. 800.00, hvilket i betragtning av de daarligere tider maa betegnes som bra.

Spørsmaalet om dannelsen av fylkesparti har ogsaa været drøftet, og paa en konferanse i Kristiansund besluttedes nedsat et fylkesutvalg til at forberede saken og haaber man at saken faar sin løsning iaar. I anledning innsamlingen til de nødlidende i Rusland nedsatte partistyret en innsamlingskomite og blev denne paa vor foranledning tiltraadt av høiresocialistene. Resultatet av komiteens arbeide er at der er indkommet foruten endel gaver i naturalier kr. 3000.00.

Den store arbeidsledighet som har hersket i det forløpne aar, og stadig utviklet sig til det værre, har selvfølgelig ogsaa bragt partiet store vanskeligheter, især av økonomisk art.

Partistyret har i nøie samarbeide med kommunegruppen søkt efter bedste evne at ivareta arbeiderklassens tarv, og overfor de kommunale myndigheter fremmet krav om arbeide eller underhold.

Harald Thoresen, formand.

Arendals Arbeiderparti.

Aaret 1921 har været et vanskelig arbeidsaar paa grund av arbeidsløsheten og de derav følgende daarlige økonomiske forhold blandt arbeiderklassen. Ved aarsskiftet 1920—21 bestod Arendals Arbeiderparti av 13 foreninger og ca. 400 medlemmer. I aarets løp er 3 mindre foreninger gaat ut av partiet, hvorav 2 er opløste, og de 10 tilbakeværende foreningers medlemsantal er skrumpet betydelig ind. Utageelig utgjør medlemsantallet pr. 1. januar 1922 ca. 250. Flere foreninger har nemlig ikke betalt kontingent i de 3 sidste kvartaler, grundet arbeidsløshet, saa nøiagtig medlemsantal kan vanskelig opgives.

Vinteren og vaaren 1921 holdt partiet igang en socialistisk aftenskole, som gjennemsnittlig var besøkt av 14 elever. I høst har det været umulig at faa saadan skole igang, da det trods baade bekjendtgjørelser og paamindelser kun meldte sig 2 elever, og som forholdene nu ligger an, anser partistyret det umulig at faa skolen igang i denne vinter eller vaar.

Agitationen har væsentlig været utført av lokale kræfter. Under valgkampen holdtes her dog foredrag bl. a. av redaktør Reiersen, Jacob Friis, Knut Eng og A. Zachariassen.

For partiets blad «Tiden» har det været og er det vanskelig at klare utgifterne, da alle paaregnede inntægter i disse tider svigter. Der har været avholdt 2 agitationsdage for bladet med bra resultat; men det strækker dog langt fra ikke til. —

Foran stortingsvalget utførtes her i byen et ganske godt agitationsarbeide fra korpsenes side, men høiresocialistenes splittelsesarbeide i forbindelse med høires løfte om forbudets ophævelse bragte dog vort stemmetal betydelig ned. Vi haaber dog i den nærmeste fremtid at kunne bringe partiet helt paa fote igjen.

O. H. Maurstad.

Bodø Arbeiderparti.

Der er i aarets løp holdt 5 styremøter, 2 møter av styret og representantskapet, 1 møte av partistyret og Samorganisationens styre og 1 møte av partistyret og partiets representantskap samt fagforeningsstyrene.

Paa Arbeiderpartiets landsmøte i Kristiania 1921 var Bodø Arbeiderparti representert ved Langhelle og Annæus Larsen.

Av større arrangement i aarets løp kan nævnes 1. maidemonstrationen, som fik ganske stor tilslutning. Talen blev holdt av lærer Bjørn, Sandnessjøen. Desuten blev der i slutten av aaret holdt en basar i lokalet Fram. Basaren indbragte et nettooverskud av kr. 3054.05. Overskuddet blev fordelt likt mellem Folkets Hus og «Nordlands Social-Demokrat». Under valgkampen blev der av partiet arrangert 3 foredrag: 1 av Egede Nissen, 1 av fru Jeanette Olsen og 1 av redaktør Langhelle. Resultatet av valget for Bodøs vedkommende maa, naar alle forhold tages i betragtning, sies at være ganske bra. Partiets medlemsantal har i det forløpne aar gaat adskillig tilbake. Dette skyldes den store arbeidsløshet som har ført til at mange medlemmer er reist fra byen og at derved medlemsantallet i foreningene er sunket ganske sterkt. Et medlem av kommunegruppen, overlærer Saugestad, har i aarets løp meldt sig ut av partiet. Partiet kan som følge derav nu bare regne med 5 mand i bystyregruppen. Partiets hornmusikkorps er blit reorganisert i aarets løp og driver nu regelmæssige øvelser i Folkets Hus.

Johan Karlsen.

Drammens Arbeiderparti.

Aaret 1921 har været usedvanlig livlig for partiet, baade hvad angaar det politiske og administrative arbeide. Ved stiftelsen av det høiresocialistiske parti begyndte ogsaa rivningene i Drammens arbeiderparti. Moskvotesene og landsstyrets indstilling blev behandlet paa generalforsamlingen i februar.

Resultatet blev at mindretalsindstillingen blev vedtat med 71 mot 56 stemmer og bare mindretalsfolk blev valgt som representanter til landsmøtet. Partistriden fortsatte imidlertid utover hele vaaren, baade i partiet, de enkelte foreninger og i kommunegruppen. I partiet formet denne strid sig med stormende og

langvarige debatter paa partimøtene. I foreningene blev der fra høiresocialistisk hold sat igang en vældig agitation for at faa foreningene meldt ut av Drammens Arbeiderparti. I kommunegruppen blev der straks to fraksjoner, en som bøiet sig lojalt for partistyret, og en som opponerte mot styrets anmodning om en erklæring om deres stilling til partiets politik. Denne strid endte med at 10 repræsentanter i styremøte den 21. april meldte sig ut av Arbeiderpartiets kommunegruppe.

Striden i partiet døde først hen langt ut paa vaarparten efter at landsmøtet med knusende flertal hadde vedtat Moskvotesene.

Aarets stortingsvalg blev den første styrkeprøve for partiet efter splittelsen. Det blev sat meget ind paa dette valg, og resultatet var da ogsaa for de fleste over forventning. Vort parti slog høiresocialistene grundig ut, og kastet en av de kandidater de selv var sikrest paa at faa valgt. Vor kandidat, partiets fungerende formand, *Hans Johansen* blev valgt med stort flertal. Som valgleder fungerte C. O. Carlsen som sammen med partiets agitatorskorps og endel interesserte partifæller fortjener vor tak for godt arbeide.

Tilsynsvalget for skolene blev ogsaa en smuk seier for vort parti, idet alle vore kandidater blev valgt. Høiresocialistene var det eneste parti som satte op motkandidater, og da dette overalt var det gamle tilsyn, hadde de sikkert haabet paa seier.

Kommunegruppens arbeide har i det sidste halvjaar været meget omfattende og ansvarsfuldt og har derfor ogsaa stadig foregaat i samarbeide med partistyret.

Administrasjonen av partiet er i aarets løp undergaat den store forandring at partiets økonomiske virksomhet er skilt ut som egen selvstændig forretning under ledelse av Folkets Hus styre. Denne utskillelse skedde fra 1. juli, og har saaledes endnu ikke virket længe. Det er dog partistyrets erfaring at denne reform har været av stor betydning for partiets arbeide, likesom den utvilsomt medfører fordeler for Folkets Hus som økonomisk forretning.

Hans Johansen.

Fredrikshalds Arbeiderparti.

Der er i aarets løp avholdt 5 styremøter, 4 medlemsmøter og et fællesmøte av partistyret og kommunegruppen.

Som man vil erindre var der omkring aarskiftet ifjor oppe en voldsom diskussion om de saakaldte Moskvoteser. Denne diskussion endte for Fredrikshalds vedkommende med splittelse paa generalforsamlingen der avholdtes søndag 20. februar. Moskvotesene blev forkastet og der blev vedtat et forslag om utmeldelse av Det norske Arbeiderparti.

Da forslaget om utmeldelse av Det norske Arbeiderparti ikke var fremkommet paa lovlig maate, nedla minoriteten paa stedet protest mot utmeldelsen som ulovlig, men flertallet vilde ikke ta noget hensyn til protesten.

Minoriteten hadde da intet andet at gjøre end saa fort som mulig søke at faa organisert partiet og den 23. februar holdt de der var igjen av det gamle styre et møte for at drøfte hvad der skulde gjøres. Paa dette møte blev der nedsat en komité bestaaende av redaktør Hustad, Emil Hult og A. Heibø til at arbeide videre med saken.

Den 6. mars sammenkaldtes paany partiet til møte. Hr. Christian H. Knudsen fra centralstyret var tilstede og han holdt et udmerket foredrag om partisituationen. Efter foredraget blev de der var enige i Det norske Arbeiderpartis taktik og fremgangslinjer opfordret til at bli tilbake, da det var meningen med dette møte at faa reorganisert partiet. 29 medlemmer blev tilbake og man foretok valg paa nyt styre og som formand valgtes redaktør Hustad.

Efter splittelsen indløp til partiet utmeldelse fra omtrent samtlige tilsluttede foreninger med den begrundelse at de som fagforeninger vilde staa nøytrale til partistriden.

Der har været gjort forsøk paa at danne grupper inden fagforeningene i tilslutning til partiet. Dette har resultert i at der er dannet en gruppe paa Koken paa ca. 30 medlemmer. Denne gruppe har været tilsluttet partiet fra 1. juli. Forøvrig har kvindeklubben „Social“, socialistlaget og ungdomslaget i Tistedalen været tilsluttet partiet hele tiden. Sliperiarbeidernes forening, Tistedalen, blev indmeldt i partiet like efter reorganisationen.

Partiet var paa Det norske Arbeiderpartis landsmøte representert ved sin formand redaktør Hustad.

Efter henstilling fra vort parti overtok De samv. Fagforeninger arrangement med 1. mai.

Partiet har været tilsluttet fylkespartiet med redaktør Hustad som repræsentant. Angaaende agitation har partiet været noksaa vanskelig stillet. For det første saa gik partibladet „Sm. Soc.-Demokrat“ over til det nystiftede parti, saa vi paa den maate blev uten organ; desuten drog ogsaa det nystiftede parti av med partiets kasse, ca. kr. 3000 saa vi blev staaende uten midler.

Der er indledet retslig skritt for at faa partiets eiendele tilbake, men der foreligger endnu intet resultat.

Med hensyn til agitation har forholdene forandret sig ganske betydelig siden man paa eftersommeren fik igang Østfold Arbeiderblad.

Der har ogsaa været holdt en del foredrag, blandt andre av Andreas Hansen, Oskar Torp, Martin Tranmæl. Valgforedragene blev formidlet av fylkespartiet. Agitation for valget forøvrig blev drevet saa intens som økonomien og de øvrige hjælpe-midler tillot det. Resultatet var allikevel magert da vort partis liste kun fik 374 stemmer. Vort parti har i fylkespartiets valgutvalg været repræsentert av redaktør Hustad.

A. Heibø.

Fredrikstad Arbeiderparti.

Paa generalforsamling 13. febr. 1921 blev det med 114 mot 48 st. besluttet at melde Fredrikstad Arbeiderparti ut av Det norske Arbeiderparti og ind i det socialdemokratiske Arbeiderparti, dette fandt mindretallet ulovlig og forlot generalforsamlingen. Mindretallet betraget sig som Fredrikstad Arbeiderparti og valgte et midlertidig arbeidsutvalg til forberedelse av de saker som skulde forelægges den fortsatte generalforsamling. Arbeidsutvalget sammenkaldte et offentligt møte den 20. febr. med foredrag av E. Volan for at klarlægge den situation partiet var kommet op i.

13. mars avholdtes fortsat generalforsamling hvor partiet blev reorganiseret. Ca. 85 medlemmer var indtegnnet.

Partiet har i aarets løp avholdt 19 medlemsmøter, 21 styremøter og 2 repræsentantskapsmøter. Endvidere har det været avholdt 10 off. foredrag og 7 paa medlemsmøter.

Partiet deltok ikke i demonstrationstoget 1. mai, da det var arangeret av høire-socialistene.

I anledning dagen blev det avholdt foredrag paa torvet med Emil Stang som taler. Foredraget paahørtes av ca. 3000 mennesker.

Som partiets repræsentanter paa landsmøtet i paasken møtte lektor Jens Jensen og Albert Johansen. Som partiets repræsentanter paa fylkesmøte i Sarpsborg 24. april møtte H. L. Røed og Ragnvald Hansen.

Partiets medlem av fylkesstyret er brandkonstabel Petter Evensen.

Partiet har 40 aktier i „Østfold Arbeiderblad“.

Partiet har drevet en omfattende agitation for utbredelse av „Østfold Arbeiderblad“.

Som stortingskandidat blev foreslaat lektor Jens Jensen med H. L. Røed som supleant.

Ved høstens stortingsvalg drev partiet en planmæssig agitation og fik 530 st.

Partiet har 2 repræsentanter i Fredrikstad bystyre. Disse har dannet egen gruppe.

4 aarsdagen for den russiske revolution blev feiret med agitation og innsamling til de nødlidende i Rusland, innsamlingen indbragte kr. 588.20.

Høiresocialistene har anlagt sak imot partiet i anledning navnet Fredrikstad Arbeiderparti.

For at planlægge agitation inden fagforeningerne samarbeider partiet med Glommen og Kraakerøy Arbeiderpartier.

Partiet har i det forløpne aar gjennomgaat en vanskelig tid, særlig paa grund av den voldsomme agitation „Smøalenenes Socialdemokrat“ har drevet mot partiet. Nu efter at vi har faat vor egen avis har forholdene begyndt at forandre sig, saa det er utsigt til at partiet skal vinde mere og mere tilslutning. Antagelig vil det ikke vare længe før vi ogsaa her har flertal iblandt arbeiderne.

Fredrikstad 2 $\frac{1}{2}$ 1922.

H. L. Røed, formand.

Gjøvik Arbeiderparti.

Gjøvik Arbeiderparti hadde ved utgangen av 1921 10 foreninger. I aarets løp er 3 foreninger gaat ut av partiet.

Arbeiderpartiet har en repræsentant i den faglige samorganisations styre og den fagl. samorganisation har en repræsentant i partistyret.

Paa generalforsamlingen i februar blev partiets navn forandret fra «Gjøvik Samorganisation» til «Gjøvik Arbeiderparti».

I aaret er avholdt to ordinære generalforsamlinger, en ekstraordinær generalforsamling og en generalforsamling sammen med den fagl. samorganisation — fire fællesstyremøter med den fagl. samorganisations styremøte — et fælles medlemsmøte med den fagl. samorganisation — ni alm. styremøter og to alm. medlemsmøter. Agitationskorpset (valgkomiteen) har holdt tre møter.

Aarets 1. mai blev meget vellykket. Det blev før første gang i Gjøvik arrangeret barretog. Dette fik en udmerket tilslutning og blev i alle dele vellykket. Talen for barna holdtes av partiets formand Johs. Andreassen. Dagens demonstrationstale holdtes av borgermester Monsen, Hamar. Likesaa talte Monsen paa familiefesten og paa folkefesten om kvelden.

Partiet deltok meget aktivt under storstreiken.

Ved aarets stortingsvalg blev det utført et meget godt arbeide. Vort parti-medlem Hans Kristiansen blev stillet som andenmand paa vor liste for kredsen. Borgermester Monsen, Hamar, stilledes som nr. 1 og blev valgt. Gjøvik Arbeiderparti fik saaledes sin mand frem som varamand til det nye storting. Her i byen samlet Det norske Arbeiderparti 772 stemmer og blev derved byens sterkeste parti. Av foredragsholdere under valgkampen hadde vi — foruten vore to førstestænd paa listen, Monsen og Kristiansen — redaktør Tranmæl, Chr. H. Knudsen og professor Edv. Bull.

Paa grund av kløvningen i partiet er vor bystyregruppe skrumpet ind til 4 av oprindelig 11 repræsentanter.

Det er ogsaa i dette aar forsøkt at faa en socialistisk aftenskole igang. Men desværre uten resultat. Aarsaken er for den alt overveiende del mangel paa brukbart lokale — men ogsaa i sterk grad interesseløshet blandt de som skulde og kunde delta. Paa vaarparten blev begyndt med et kursus. Kun 6 elever begyndte, men det gik ganske snart istaa — elevene blev litt efter litt borte. En viktig grund hertil var selvfølgelig at man ikke hadde andre lokaler end «Ny Dag» kontor. Dette var rent for litet, selv til saa faa. Skolespørsmålet er naturligvis ikke henlagt med dette, og nu har vi i nærmeste fremtid utsigt til skolelokale i Folkets Hus.
O. S. Lunde, formand.

Hamar arbeiderparti.

Det er i aarets løp avholdt ialt 8 offentlige foredrag med god tilslutning.

1. mai feiredes med barnetog om formiddagen og demonstrationstog om eftermiddagen med henholdsvis 400 og 1000 deltagere. Lærer Sjetne holdt talen for barnene, Kristian Aune for demonstrationstoget. Om kvelden folkefest med foredrag av Kr. Aune.

Ved valget opnaaddes meget gode resultater. Der blev avgitt 1042 stemmer paa Arbeiderpartiets kandidater mot 1028 ved forrige valg. Borgermester Fr. Monsen valgtes som 2. repræsentant for kredsen.

Til Rusland er ved partiet indsamlet 225 kroner.

En socialistisk aftenskole er igangsatt med 24 elever. Der undervises i socialisme, sosialisering, norsk og regnskapsførsel med lokale kræfter.

Noget planmæssig arbeide er ikke organisert.

Olav Larssen, sekretær.

Hortens Arbeiderparti.

Hortens Arbeiderparti har under sin formand Helge Halvorsen avholdt 29 styremøter, 1 fællesstyremøte og 7 medlemsmøter. Under stortingsvalget blev der avholdt 17 valg møter samt drevet systematisk husagitation med ca. 30 agitatorer — resultatet 568 stemmer paa partiets liste. Overensstemmende med centralstyrets forslag er der nedsatt et agitationskorps bestaaende av arbeidsutvalg

og 6 grupper, hvorav gruppen for organisationer omfatter repræsentanter fra alle organisationer. Korpset er i godt, aktivt arbejde.

Medlemsantallet har gaat adskillig tilbage. De økonomiske forhold har derfor været meget vanskelige — tiltrods herfor er Folkets Hus i sommerens løp blit utvendig og indvendig nyoppudset. Partiets eiendom (Langgt. 5) der stadig krævet penge, er i aarets løp solgt med ca. 1500 kroners direkte tap.

Et kommunistisk barnelag er under oprettelse.

H. Halvorsen, formand.

E. Frogner, sekretær.

Hønefos Arbeiderparti.

Efter bruddet i partiet dannedes vaaren 1921 Hønefos og Omegns socialistiske Forening, som efter kort tids arbejde skiltes i to, saaledes at Hønefos Arbeiderparti fremstod som selvstændig gruppe paa forsommeren. Medlemstallet var 20. Den første opgave partiet tok paa var at faa oprettet en lokal-redaktion for «Fremtiden», da «Hønefos og Oplands Socialdemokrat» gik helt over til høresocialistene. I samarbeide med Norderhov Arbeiderparti blev kontoret etableret fra august maanedes slutning.

Valgkampen førtes under formandens, E. W. Bakken, ledelse med alle de midler og kræfter det nyreiste parti raadet over, og resultatet blev udmerket. Det 11 mand sterke agitationskorps udførte et kraftig arbejde. Trods man startet med to tommehænder lykkedes det at dække alle utgifter til valgkampen, 5—600 kroner, takket være medlemmenes personlige opofrelse.

Ved aarskiftet staar partiet med en betydelig tilvekst i medlemstallet, idet to foreninger med tilsammen 80 medlemmer har meldt sig ind. Blandt de socialistisk organiserede jernbanefunktionærer paagaar f. t. uravstemning om indmeldelse.

Aftenskole med ca. 20 medlemmer igangsættes 15. februar.

Georg Svendsen, p. t. formand.

Kongsberg Arbeiderparti.

Partiet hestaa av 6 tilsluttede foreninger med ialt 203 medlemmer. Paa trods av de bitre møtsætninger som var tilstede indad i partiet ved aarets begyndelse saa har dog ingen av de tilsluttede foreninger meldt sig ut. Medlemstallet kan siges at ha gaat litt tilbake, men dette skyldes at en grundg revidering har fundet sted som følge av ældre restancer. Tilslutningen til partiet vokser stadig.

Foran stortingsvalget blev der igangsæt en vældig agitationsvirksomhet fra partiets side med foredrag av: Olaussen, Tranmæl, Vraa, Hornsrud, fru Sigrid Syvertsen, adv. Johansen, Hans Johansen, Ole J. Bakke og C. Wallén. Likesaa blev i anledning valget nedsat et agitationskorps paa ca. 20 medlemmer som udførte et godt arbejde med husagation. Den nye valgordning førte med sig at Kongsberg dennegang valgte sammen med byene Drammen og Hønefoss. Resultatet av valget blev i kredsen: 2 høre og 1 av arbeiderpartiet. Valgt blev partifælle Hans Johansen, Drammen med C. Wallen, Kongsberg, som varamand. Vort parti i Kongsberg mønstret 937 stemmer.

Vor bystyre-gruppe er som følge av partisplittelsen redusert fra 14 til 9 mand. En av vore programsaker, nemlig: „alderspension“ er i aaret gjort gjældende her.

Partiet har deltatt i forlikelseskommisærvalget og vore kandidat seiret. Likesaa ved valget av tilsynsutvalg ved byens skoler. Vort organ, „Fremtiden“, som har avdelingskontor her gaar stadig fremad i abonnementsantal. Barnelag er oprettet som tæller over 100 medlemmer.

Fr. Taxrud, formand.

Kongsvinger Samorganisation

har henimot slutningen av aaret gjennomgaaet den forandring at samorganisationen herefter kun skal ta sig av faglige spørsmal. Kongsvinger Arbeiderparti er konstituert og vil i fremtiden ta sig av alt politisk arbejde.

Samorganisationen deltok med stor kraft i aarets valgkamp. Av talere var engageret Chr. H. Knudsen, borgermester Monsen, A. Alberti og W. Carlsen.

Samtlige valg møter var udmerket besøkt. Partiet øket sit stemmetal fra 204 i 1918 til 260 i 1921 og hadde procentvis den største fremgang av alle byens partier.

I bystyret har partiet bare 3 av 20 repræsentanter. Mens gruppen i 1920 drev igjennem kommunal alderdomspension har den i 1921 bl. a. drevet igjennem fri middelskole. Ogsaa paa mange andre omraader har den med held varetat arbeiderklassens interesser.

W. Carlsen, sekretær.

Kristiania arbeiderparti.

Konstituende aarsmøte avholdtes 20. mars. Følgende styre valgtes: *Kr. Aamot*, formand, *Ingv. Rastad*, sekretær, *Helga Karlsen*, *Knut Eng*, *Kr. Kristensen*, *S. Øst-dahl* og *Eugen Johansen*. Suppleanter blev: *Sverre Johansen*, *Adolf Schau*, *Anna Lein*, *Pontus Karlsen*, *Bjarne Dahlin* og *Anna Johnsson*.

Medlemstallet er i aarets løp gaat ned med 12654. Nedgangen skyldes i første række den store arbeidsløshet, som har ført til en sterk nedgang i fagforeningenes antal betalende medlemmer. Kristiania faglige Samorganisations medlemstal er saaledes ogsaa gaat ned med 8000. Den anden hovedårsak til nedgangen i medlemstallet er dannelsen av det høiresocialistiske parti, som førte til at endel fagforeninger meldte sig ut av Kristiania Arbeiderparti, for nogen foreningers vedkommende fordi høire-socialistene hadde flertal, og for andre foreningers vedkommende fordi de ønsket at staa nøytrale i striden mellem arbeiderpartiet og det høiresocialistiske parti.

Følgende foreninger er nedlagt i aarets løp: Den kvindelige Tjenerstands Forening, Kristiania Handelsfunktionærers social-demokratiske Forening og „Marcus Thrane“.

Billedskjærernes Forening, Forgylldernes Fagforening, Kurvmakernes Forening og Piano- og Orgelarbeidernes Forening er sammencluttet med Kristiania Møbelsnekkerforening under navn av Kristiania Møbelindustriarbeiderforening. Støperiarbeidernes Forening er sammensluttet med Kristiania Formerforening. Den norske Chaufførforening har forandret navn til Kristiania Chaufførforening og Bestillingsmændenes soc-dem. Forening Tjenestemændenes Kommunistlag.

Holmenkolbanens Funktionærforening, Kristiania Kjele- og Maskinpasserforening og Kularbeidernes Forening er utslettet av Landsorganisationen og saaledes ogsaa utgaat av Kristiania Arbeiderparti.

Medlemstallet ved utgangen av kvartalene var følgende:

	Mænd.	Kvinder.	Tilsammen.
1. kvartal	23 993	5 961	29 954
2. —	20 608	4 643	25 251
3. —	17 084	3 632	20 716
4. —	16 190	3 287	19 477

For aarene 1917—1921 har medlemstallet ved utgangen av 4. kvartal været følgende:

	Mænd.	Kvinder.	Tilsammen.
1917	18 168	3 447	21 615
1918	21 477	4 656	26 133
1919	25 250	6 533	30 783
1920	25 693	6 428	32 121
1921	16 190	3 287	19 477

Nedenstaaende tabel viser hvordan medlemstallet stiller sig efter foreningenes art:

Foreningens art	Antal foreninger	Medlemstal		Tilsammen
		Mænd	Kvinder	
Fagforeninger	84	15225	2839	18064
Kvindeforeninger	7	422	135	557
Ungdomslag	5	543	100	643
Andre foreninger	6			
Tilsammen	102	16190	3287	19477

Fire av foreningene har ikke betalt kontingent for 4. kvartal, hvorfor vi har maattet regne med medlemsantallet i det sidste kvartal der er betalt kontingent for.

Efter forslag av Kristiania Arbeiderpartis styre besluttet representantskapet paa møte 6. april at 1. maidagens festligholdelse skulde arrangeres av partiet og Samorganisationen i fællesskap.

Om formiddagen 1. mai arrangeres barnetog med efterfølgende stevne paa Dælenengens idrætsplads. Barnetogene samledes ved Folkets Hus, Sagene kirke og paa pladsen ved Kjøberggaten og marsjerte fra disse steder til Dælenengens idrætsplads. Barnetog som hadde samlet omkring 6000 deltagere var det største barnetog som har marsjert gjennom Kristiania 1. mai.

Paa Dælenengen var der musik av Fagforeningenes Musikforbund, sang av Norsk Sangerforbund, samt taler av fru *Helga Karlsen* og lærer *Olaf Thorsen*. Desuten var der turnopvisning av Tøien Turn- og Idrætsforening, pokalkamp mellem idrætsforeningene „Rollo“ og „Thorshaug“ samt idrætsleker for gutter. Der var ca. 15 000 tilskuere paa stevnepladsen.

Om eftermiddagen kl. 3 samledes det store demonstrationstog paa Ankertorvet og Nytorvet. Herfra marsjertes kl. 3½ gjennom Torvgaten og Karl Johans gate til Tullinløkken.

I demonstrationstoget deltok ca. 10000 deltagere.

Paa Tullinløkken, hvor der var samlet omkring 12 à 13 000 tilhørere, talte *Ole O. Lian* og *Alfred Madsen*. Desuten var der musik av Fagforeningenes Musikforbund og sang av Norsk Sangerforbunds Kristiania-avdelinger.

Festen om aftenen i Folkets Hus var udmerket besøkt. Lian holdt festtalen, desuten var der forskjellig kunstnerisk underholdning.

Stevnet 17. mai i Familiedalen paa Ekeberg arrangeres av partiet og Samorganisationen i fællesskap. Stevnet der arrangeres som et led i agitationen foran storstreiken hadde samlet omkring 8 000 tilhørere i Familiedalen. *Ole O. Lian* og *Martin Tranmæl* talte.

De kommunistiske ungdomslag arrangerer tog fra Youngstorvet til Ekeberg. I toget var der 1 000 deltagere.

I repræsentantskapsmøtet 26. mai vedtokes enstemmig følgende forslag fra styret: „Kristiania Arbeiderparti henstiller til alle de av sine medlemmer som ikke berøres av streiken, at avgi sin daglige indtægt saa længe streiken varer til et kamp- og agitationsfond som disponeres av partiet og Samorganisationen i fællesskap.“

Til fondet er indbetalt et samlet beløp paa kr. 4633.35. Av fondets midler er utredet utgiftene til ordensvernet under storstreiken. Fondets kapital var ved aarets utgang kr. 3778.60.

Som ordensvernets styre har fungert styrene for partiet og Samorganisationen. Under storstreiken fandt der nyvalg sted i foreningene til ordensvernet.

Ordensvernet har været i funksjon 1. mai, 17. mai, under storstreiken samt ved arbeiderfesten paa Dæhlenengen. Særlig under storstreiken utførte ordensvernet et paa-passelig og glimrende arbeide.

Utgiftene til ordensvernet er utredet av partiet og Samorganisationen i fællesskap. Arbeiderfesten 1921 avholdtes paa Dæhlenengen søndag 28. august og blev i enhver henseende særdeles vellykket. Nettooverskuddet av festen blev kr. 8346 58.

Arbeiderstevne paa Dæhlenengen avholdtes 28. august. Stevnet blev i alle henseender meget vellykket. Nettooverskuddet blev kr. 3346.58.

Skoletilsynsvalgene som fandt sted mandag 12. december, var det første tilsynsvalg efter dannelsen av det høiresocialistiske parti. Vort parti seiret ved 18 skoler, høiresocialistene ved 2 og de borgerlige ved 1. Ved 2 skoler var der blandede lister.

Nedenstaaende opgave viser kafeens omsætning samt over- eller underskud de sidste 5 aar.

1917	.....	Omsætning kr.	134 284.58	Overskud kr.	10 071.62
1918	.....	— „ —	230 832.61	— „ —	11 374.02
1919	.....	— „ —	199 329.53	— „ —	367.79
1920	.....	— „ —	234 650.85	— „ —	18 684.80
1921	.....	— „ —	185 971.01	Underskud	2 659.47

Som det av regnskapene fremgaar blev resultatet av kafeens drift i 1921 et underskud paa kr. 2 659.47. Det daarlige driftsresultat skyldes først og fremst den store arbeidsløshet som har nedsat gjesternes kjøpeevne. Kafeens omsætning var i 1921 ca. kr. 50 000.00 mindre end foregaaende aar, mens lønningsutgiftene var større.

Til styret for Arbeidernes opplysningsfond er der av parti valgt Ingv. Rastad og Hans Abelsnes. Fra Samorganisationen Edv Mørk og Knut Eng. Aftenskolen styre har bestaaet av opplysningsfondets styre samt professor Edv. Bull, som har fungert som styrets formand.

Den socialistiske aftenskole har i 1921 været igang med en 1ste og en 2den klasse i første halvår, med tre 1ste og en 2den klasse i andet halvår. I første halvår har følgende været lærere: P. W. Rosenvinge, Olaf Thorsen, H. Kviberg og Per Kviberg, sidstnevnte har desuten været skolens bestyrer. I likhet med tidligere aar har der været avholdt kurser i foreningsarbeide. Kurset ledes av Aksel Schultz. I andet halvår har følgende været lærere: Martin Gran, Osc. Hornaas, John Hazeland, K. Nordanger, Arne Örding, Sverre Östlie og Trond Hegna, sidstnevnte har desuten fungert som bestyrer av skolen. Undervisningen begyndte i andet halvår først ca. 10. november av hensyn til aarets stortingsvalg. Kurser i foreningsarbeide har ikke været avholdt dette halvår. — Skolens fag har været: Socialøkonomi, norsk, regning og regnskapsførsel. I andet halvår har der desuten været undervist i tysk i begge klasser.

Kristiansand Arbeiderparti.

Ved utgangen av 1921 hadde partiet et medlemsantal av 800, fordelt i 22 foreninger. I aarets løp er tilmeldt 3 nystiftede foreninger, nemlig Kvindeforeningen, Jernlaget og Statsfunktionærernes Socialistlag.

Den 15. januar aapnedes en 3-maaneders socialistisk aftenskole med 30 elever. Lærere var Ole Öisang, Johan Öydegard og Ola Solberg. Til at forestaa opplysningsarbeidet er nedsat en socialistisk skolekomité bestaaende av repræsentanter fra distriktets hovedorganisationer. Komiteen har tilsendt foreningene en fyldig foredragsliste som staar til gratis disposition. Desuten er der holdt ukentlige forelæsninger for arbeidsløse.

Til fordel for partiets organ er der avholdt basar og andet arrangement. 1. mai demonstrationen forløp meget vellykket og under stor tilslutning. Dagens tale blev holdt av red. Öisang.

Ved stortingsvalget blev det drevet en energisk agitation. Av repræsentanter fra samtlige partiforeninger blev organisert et agitationskorps som gjorde udmerket arbeide under valgkampen. Der blev holdt 4 offentlige valgforedrag med Jakob Friis, Egede Nissen, Ola Solberg og redaktör Öisang som talere. Agitationskorpsen har siden været ute i agitation for «Sørlandets Socialdemokrat».

Ved behandlingen av Moskvatesene var Martin Tranmæl engageret som taler. Tesene blev vedtat av de talrike fremmøtte medlemmer mot 7 stemmer. I det forløpne er ialt avholdt 7 offentlige foredrag.

Partiet seiret ved forlikskommisærvalget, idet Ola Solberg blev valgt.

Vor bystyregruppe og dels partiet direkte, har stadig gjort paatryk paa kommunen for igangssettelse av arbeide og bevilgning av understøttelse til de arbeidsløse. Efter gruppens forslag bevilget bystyret kr. 5000.00 til de nødlidende i Rusland.

J. Öydegard, formand.

G. Berntsen, sekretær.

Kristiansunds Arbeiderparti.

Ved aarets begyndelse var 17 foreninger med tilsammen ca. 800 medlemmer tilsluttet partiet. Tre av disse foreninger med tilsammen ca. 100 medlemmer har i aarets løp meldt sig ut. To nye foreninger med omtrent det samme medlemsantal er tilmeldt partiet.

Partiet deltok i stortingsvalget og hadde ca. 1800 stemmer.

Et nyoprettet agitationskorps arbeidet under valget meget godt.

Aftenskole har været forsøkt opprettet, men er strandet paa manglende tilslutning, hvilket nærmest har sin grund i de vanskelige økonomiske forhold.

Vort antal repræsentanter i bystyret var oprindeligt 19, men er 3 av disse gaat over til høiresocialistene.

Partiets arbeide har været sterkt hæmmet paa grund av «Tidens Krav» vanskelige økonomiske stilling.

M. Skjærseth, formand.

Lillehammer Arbeiderparti.

Aaret 1921 stod i partisplittelsens og den økonomiske krises tegn.

Det lykkedes høiresocialistene med knepent flertal at ta partiets ældste forening her pa stedet, Socialdemokratisk Forening. Likeledes fik de meldt et par mindre fagforeninger ut. Men i alle disse hadde vi gode minoriteter, som senere har stiftet en ny forening i tilslutning til partiet.

Værre har den økonomiske krise faret frem. Enkelte fagforeninger er gaat ind. En stor del av foreningenes medlemmer har været fra landet, folk som i de «gode tider» søkte til byen. Nu er mange av dem reist tilbake.

Disse aarsaker har da bevirket at medlemstallet er gaat ned med en tredjedel.

I aaret er utenom 1. mai arrangementet holdt et støvne, en fest ianledning Pariserkommunens 50-aarsdag, 4 foredrag foran valget samt en valgfest. Alle disse har hat god tilslutning.

Literatursalget er organisert og i aarets første maaneder solgtes adskillig.

Fylkesparti og fylkesavisspørsmålet har en komité med repræsentanter fra alle partier i fylket utredet og dennes forslag er til behandling i organisationene.

Vi har igjennem flere aar hat et agitatorskorps for at samle abonnenter paa vore aviser.

Ola Engli, formand.

Molde og omegns socialistlag.

Laget stiftedes i slutten av september med 10 medlemmer. Til formand valgtes B. H. Thue, adr. Molde.

Laget har holdt 9 møter. I de to første forhandledes særlig om foranstaaende stortingsvalg, i det 3dje om skattespørsmålet, i det 4de om igangssettelse av kveldsskoler, i det 5te frit emne, det 6te kommunisme kontra parlamentarisme, det 7de aldersforsikring, det 8de om partisituationen. Det 10de holdtes generalforsamling, hvor træskjærer Simon Næss blev valgt som formand.

B. H. Thue, formand.

Moss arbeiderparti.

Der har i aarets løp været avholdt 1 ordinær og 4 ekstraordinære generalforsamlinger, 5 hovedstyre- og 10 partistyremøter, likesom partiet har arrangert 9 foredrag av inden- og utenbys foredragsholdere.

Paa generalforsamlingen i februar hadde partiet en meget sterk opposition at kjæmpe imot, og naar man tar i betragtning, at paa den kant laa saa at si samtlige der hadde ledet partiarbeidet gjennom aarene, var det med mørke anelser man saa hen til det avgjørende øieblik. Fra parti og hovedstyre forelaa forslag om eksklusion av dem, som hadde været med paa utgivelsen av den stedlige oppositions organ, samt dem der stod tilsluttet denne gruppe og ikke vilde bøie sig for de beslutninger det kommende landsmøte vilde fatte (hvis de blev mot deres personlige mening). Resultatet blev at av de 216 tilstedeværende blev forslaget bifaldt med 109 stemmer, og dermed var Folkets Hus og partiavisen (hvilken sidstnævnte eiedes sammen med Jeløy og Rygge arbeiderpartier) fremdeles i vort eie.

I kommunearbeidet hadde splittelsen ogsaa sine følger, idet der av arbeiderpartiets 16 repræsentanter blev det kun 8 igjen, og samtlige formandskapsmedlemmer tilhørte den anden part, men gruppen konstitueres med Aksel Olsen som formand.

Ved den ekstraordinære generalforsamling der avholdtes til behandling av landsmøtets dagsorden, blev flertalsindstillingen enstemmig vedtat og partiet representert paa landsmøtet ved Sigurd Hansen, Andreas Fjeld og Hans Engebretsen, samtidig som partiet tilsluttet sig Østfold Fylkesparti og sendte 5 repræsentanter til det konstituerende møte i Sarpsborg.

Ved tilstelningene 1. mai indgik partiet samarbeide med Den faglige samorganisation; dog valgte partiet formand, og samtlige fagforeninger deltok med stor tilslutning.

Agitatorskorps er opprettet og driver en ihærdig agitation for partiet og pressen.

Stortingsvalget har optat en stor del av partiets arbeide. I valgutvalget var vi representert ved A. F. Heintz og Sigurd Hansen; sidstnævnte blev oppstillet som stortingskandidat og fik anden plass paa listen. Der blev valgt agitatorskomité med

A. F. Heintz som formand, og det maa sies at disse var meget ihærdige i sit arbejde, men som stillingen nu engang var i Østfold blev det dog et negativt resultat.

Socialistisk aftenskole har været igang siden november maaned.

Den startedes ved samarbejde med Jeløy og Rygge Arbeiderparti og ungdomslagenes fælleskomité. Den har 20 elever, der har 4 skoletimer ukentlig, fordelt paa tirsdag og torsdag, og omfatter fag saasom: Norsk, regning, bokholderi og socialismen.

Partiet har ivinter arrangeret marked i Folkets Hus; den indbragte kr. 2663.00.

Thoralf Hansen, sekt.

Narvik Arbeiderparti.

I aarets løp er 3 foreninger meldt ut av partiet. Partiet bestaar nu av 7 foreninger. Der har i aaret været behandlet en række vigtige saker, hvorav skal nævnes: Folkets Hus' lotteri som indbragte et overskud paa ca. 8000.00 kroner. Partiet har kjøpt en større eiendom. Kjøpesummen var kr. 65,000.00 Huset ligger meget centralt til. I stortingsvalget deltok partiet meget aktivt. Der blev holdt en række foredrag under valgkampen. Der er dannet agitationskorps som under valgkampen utførte et særdeles godt arbejde. 1. mai feiredes paa vanlig maate. Talen for dagen holdtes av Lars Heiberg.

B. Benjaminsen, formand.

Porsgrund Arbeiderparti.

Der har i aarets løp været avholdt 7 foredrag. Der har været utdelt 200 eksempl. av «Telemark Arbeiderblad» og utdelt 400 brosjyrer. Agitationen har været utført av et agitationskorps paa 20 medlemmer. Partiets flertalsindstilling angaaende taktikken vedtoges med 26 mot 9 stemmer. Disse gik ut og dannet eget parti.

Partiet bestaar av en del direkte tilsluttede medlemmer og av Porsgrunds komm. Ungdomslag og Kvindeforening samt en fagforening, nemlig bakernes. Ved stortingsvalget opnaades 550 stemmer.

Skolevirksomheten har ikke kunnet skaffes passende lokale, da vi blev negtet et av skolelokalene.

Thv. Nilsen, formand. Sigurd Amundsen, sekretær.

Risør Arbeiderparti.

Risør Arbeiderparti har i aarets løp avholdt 11 styremøter, 11 medlemsmøter og 1 ekstraordinært møte. I førstningen av aaret avholdt Arbeiderpartiet og Samorganisationen en fællesbasar, hvis overskud, 400 kroner, blev avsat til et «Folkets Hus» fond.

I likhet med forrige aar feiredes 1. mai med demonstrationstog. Tilslutningen var god og talen for dagen holdtes av hr. Haakon Meyer fra Kristiania. Partiet har blandt andet indsendt andragende til bystyret om at der gives 1 aars utsettelse med hensyn til skattegjæld for arbeidsløse og nødsarbeidere, uten at vort andragende er indvilget. Der er avholdt 2 valgforedrag.

Den sidste uke før valget hadde vi valgkontor aapent i vort lokale og en valgkomité paa 7 mand i virksomhet. Vort parti opnaade ved valget 209 st.

Valgkampen kostet 465 kroner.

Arbeiderpartiet hadde ved aarsskiftet 52 medlemmer.

Indtægten har været kr. 1270.42. Utgiften har været kr. 1107.44. Kassebeholdning kr. 162.98.

Gunnar Karlsen, formand. Ole Norli, sekretær.

Sandefjord Arbeiderparti.

Der er i aarets løp avholdt 11 styremøter og 7 partimøter samt 2 fællesstyremøter med Sandeherads Arbeiderparti og 1 fællesmøte med Samorganisationen samt 2 fester.

Der er dannet agitationskorps.

Samtidig er der indsamlet midler til Rusland blandt fagforeningene og ved bladets kontor. Iøvrig er behandlet en række vigtige spørgsmål angående partiets og de kommunale opgaver.

Partiet havde ved aarets begyndelse et medlemstal av 276 fordelt i 15 foreninger. Ved aarets udgang var medlemstallet 160 fordelt i 8 foreninger.

Karl Jensen, sekretær.

Skiens Arbeiderparti.

Partiet har drevet agitationen saa godt som det har været mulig med de midler og kræfter man har hat til disposition.

Her er blit afholdt 12 offentlige foredrag, hvortil kommer endel foredrag som er holdt kun for partimedlemmer.

Foran valget udelte partiet gratis ca. 800 valgbrosjyrer og ca. 2000 eksemplarer av «Telemark Arbeiderblad». Det kunde ha været ønskelig om man kunde ofret mere, men partiets økonomi tillot det ikke.

I tilslutning til landsmøtets beslutning er her oprettet et agitationskorps paa 30 medlemmer. Korpset har utført et meget godt arbejde og da specielt foran valget. Al husagitation for partiet saavel som for partipressen er i fællesskap med styret utført av agitationskorpset.

Partiet har i likhet med ifjor besluttet at oprette socialistisk aftenskole, men paa grund av daarlig tilslutning har man blit nødt til at utsætte skoen indtil videre.

Literaturomsætningen er overtat av Skiens faglige Oplysningskontor.

Indsamlingen til de nødlidende i Rusland har man foretat paa følgende maate: Partiet har arrangert en stor aftenunderholdning i Folkets Hus, hvor nettoindtægten gik til de nødlidende. Videre har man foretat indsamling ved foredrag, omsendt bidragslister til foreningene, samt utlagt lister paa partikafeen og «Telemark Arbeiderblads» ekspedition.

Aslak Halvorsen, sekretær.

Stavanger Arbeiderparti.

Som følge av partisplittelsen og De samvirkende Fag- og Arbeiderforeningers ophævelse av det kollektive medlemsskap i partiet mistet vi vaaren 1921 endel foreninger og flere dygtige medlemmer. Men i de foreninger som forlot os søkte vi straks at organisere kommunistiske celler. Dette lykkedes ogsaa. Først blandt typografer og elektromontører, noget senere ogsaa inden skotøiindustrien, blandt bødkerne, transportarbeiderne og brandkorpset. Det kan forøvrig i denne forbindelse meddeles, at den ene av skotøiindustriens to fagforeninger, Skotøiarbeidernes Fagforening fra 1. januar d. a. atter er tilmeldt partiet.

Den første alvorlige paakjæmning utenfra, partiet fik ifjor, var storstreiken i mai - juni. Det var saaledes at befrygte, at fagforeningene vilde gaa ut av kampen med reducert medlemsantal og svækkede foreningskasser. For at forebygge de værste følger dette kunde faa ogsaa for partiet, besluttet partistyret at henstille til de partifæller som var i arbejde under streiken at avse 50 pct. av sin løn til partikassen. Opfordringen blev fulgt og indbragte over kr. 1500.00. Agitationskorpset hadde man allerede tidlig paa sommeren søkt at organisere i overensstemmelse med landsmøtets beslutning; men først under valgkampen fik man se hvad det duget til.

Korpset var baade kvalitativt og kvantitativt paa høiden med det bedste partiet tidligere har hat, og valgresultatet skuffet heller ikke de forventninger man næret. Partiet samlet over 4200 stemmer, kun ca. 400 mindre end foregaaende stortingsvalg, paa trods av splittelsen, og var det høiresocialistiske parti langt overlegent.

Stavanger Arbeiderparti hadde i valg manifestert sig som den Stavangerske arbeiderklasses politiske organisation. Det lykkedes ogsaa for os at sætte *Egede-Nissens* valg igjennem. Der blev dog ikke lang tid at hvile paa de vundne laurbær. Forliksvalget stod for døen. Partiet hadde allerede tidligere nominert som sine kandidater B. Olsen-Hagen og J. Johnsen. Paa trods av at B. Olsen-Hagen senere blev fradømt stemmeretten, fastholdt dog partiet hans kandidatur, og under slagordet: „Gjør valget til en frifindelsesdom over de efter storstreiken dømte kamerater“ slog partiet alle de andre politiske partier og førte valget av vore kandidater igjennem.

Straks stortingsvalget var over blev den socialistiske aftenskole igangsat. Den begyndte i november med 35 elever.

Paa den ekstraordinære generalforsamling i januar iaar blev det vedtat at alle partifæller som indehar offentlige honorerte tillidshverv skulde avgi en procentvis avgift av denne til partiet.

Den av partistyret iverksatte aktion med massepetitionslistene med krav om amnesti for de efter storstreiken dømte kamerater B. Olsen-Hagen, Adolf Olsen og Karl Sundal blev meget vellykket. Der blev tegnet 7517 underskrifter paa 113 lister.

I oktober blev der arrangeret 12 valgforedrag. Samlet tilhørerskare til alle foredrag var 13 500. Desuten har der i aarets løp været avholdt 10 arbeiderforestillinger i teatret.

Til indtægt for Rusland har der været avholdt et masse møte i Bethania samt foretat en bøsseindsamling rundt i husene. Og utenom dette har desuten den av partistyret nedsatte Ruslands-komitè arrangeret en kirkekoncert og en matiné i teatret.

Ordningen med delvis lønnet sekretær, som for første gang har været praktisert i det forløpne aar, har vist sig at være meget heldig for partiet, baade i økonomisk og organisatorisk henseende.

Antallet av foreninger, der staar tilsluttet partiet, er 26. Herav er 23 fagforeninger og de øvrige 3 politiske foreninger. Partiets samlede medlemsantal pr. ³¹/₁₂ 1921 var 1376. Fordelt efter klasse stiller forholdet sig saaledes:

Heltbetalende medlemmer	785
Halvtbetalende	— 60
Kontingentfrie	— 531

Tilsammen 1376

Det som i største grad har beskæftiget kommunegruppen har været spørsmålet om sysselsættelse for de tusener av arbeidsledige.

Gruppens forslag til avhjælp av arbeidsledigheten er i ganske stor utstrækning blit drevet igjennem i bystyret. Hvad gruppens arbeide forøvrig angaar, har dette blandt andet gaat ut paa at bevare lønningerne og de øvrige vilkaar for arbeiderne uforandret.

Men det er ikke lykkes gruppen at hindre den borgerlige majoritet fra at nedlægge endel av de kommunale matsalg, og heller ikke magtet den at forhindre at de av kommunen drevne færger blev overført til privat drift. Heller ikke har det lykkes den at bevare ubeskaaret pensionene for de gamle invalidene.

J. Johnsen,
formand.

Bjarne Hindahl,
kasserer og sekretær.

Trondhjems Arbeiderparti.

Ved utgangen av 1920 tælltet partiet 4643 mænd og 1037 kvinder — tilsammen 5680 medlemmer i 59 foreninger.

Medlemsantallet ved utgangen av 3. kvartal 1921 var 2828 mænd og 438 kvinder — tilsammen 3266 medlemmer i 53 foreninger. Tilbakegangen skyldes i alt væsentlig den økonomiske nedgangsperiode og arbeidsløsheten. Den nye partiløvs bestemmelse om reservationsret og pligt har nok øvet en viss indflydelse paa medlemstallet, men ikke paa langt nær den indflydelse som den forfærdelige arbeidsløshet som har hersket hele aaret 1921.

Partiarbeidet. Som følge av Arbeiderpartiets landsmøtebeslutning og de lovændringer som der foretoges, er lovene for Trondhjems Arbeiderparti omarbeidet, saa de er i overensstemmelse med landspartiets love. Partistyret har ogsaa forsøkt at realisere landsmøtets beslutning om opprettelse av agitatorskorpss. Organiseringen av korpssene er overlatt en spæciel komité. Nogen organisationsmæssig fasthet i dette arbeide er endda ikke opnaadd, dog gjorde agitatorskorpssene under valgkampen et godt arbeide. Partistyret har ogsaa arbeidet med at faa stiftet partigrupper i de foreninger som ikke tidligere har staat i partiet og i de foreninger som har meldt sig ut. Frugtene av dette arbeide vil først vise sig i det aar som kommer.

Partiets eiendom Folkets Hus er fra 1. juli overdrat til «Fællesorganisationen Folkets Hus», en organisation som bestaar av fag- og partiforeninger, som

gjennem et repræsentantskap og styre administrerer eiendommen. Denne omforandring av eiendomsforhold og administration av Folkets Hus er foretat av praktiske grunde og for at levne partistyret mere tid til det egentlige partiarbeide.

Storingsvalget. Storingsvalget omfattedes iaar med særlig interesse. Agitationen blev lagt noget anderledes an end tidligere, idet man la særlig vegt paa agitationen paa arbeidspladsene og i foreningene, likesom husagitationen ogsaa blev mere effektivt gjennomført end tidligere. Der blev paa denne maate utført et valgarbeide, som vi i første række har at takke det nogenlunde tilfredsstillende valgresultat for. Ved siden av underhaandsagitationen avholdtes ogsaa en række store møter med foredrag av baade utenbys og indenbys talere. Resultatet av valget blev at vort parti fik 6207 stemmer og 2 repræsentanter. Ved storingsvalget i 1918 hadde partiet ca. 6900 stemmer. Der er saaledes en tilbakegang paa ca. 800 stemmer. Denne tilbakegang er dog ikke stor naar man erindrer at høire-socialistene optraadte med egen liste og med storingsmand Buen som førstemand.

Kommunestyreiraksjonen. Grundet partiets prinsipielle standpunkt — som fastsloges paa landsmøtet — har partistyret avkrævet partiets repræsentanter og suppleanter i bystyret en skriftlig erklæring om de var enig i de fattede beslutninger og lojalt vilde indrette sit arbeide efter disse. Samtlige repræsentanter undtagen 1 og alle suppleanter undtagen 3 har svaret tilfredsstillende. De hvis svar ikke var tilfredsstillende, er besluttet ikke at være vort partis repræsentanter i bystyret.

Trondhjems socialistiske aftenskoles 2. kursus begyndte 2. oktober 1921 med undervisning 2 timer 3 kvelder ukentlig i 20 uker. Centralkomiteens undervisningsplan alternativ 1 benyttet. Til skolen meldte sig 33 elever, samtlige valgt av sin fagforening. Av elevene har 6 maattet slutte paa grund av forandring i arbeidstiden. Elevene følger med største interesse undervisningen. Til skolens drift har Trondhjems Arbeiderparti, Den faglige Landsorganisation og Centralkomiteen for socialistisk Opiyningsarbeide ydet bidrag.

«Ny Tid». For at skaffe «Ny Tid» abonnenter er der drevet underhaandsagitation: baade i byen og landdistriktene, men den økonomiske depresjon har gjort at det har været tungt at arbeide, og resultatet av agitationen har derfor ikke været saa bra som ønskelig. Avisen utkommer nu i et oplag av ca. 13,000, dertil kommer ukeutgaven med mellem 3—4000.

Gustav Sundby, formand. L. Storstad, sekretær.

Tromsø kommunistiske Arbeiderparti.

Der er i aaret avholdt 17 styremøter, 3 partimøter og den ordinære generalforsamling. Partiets medlemsantal er i aaret gaat tilbake fra 387 til 304. Naar man tar i betragtning den kolossale strid som Moskvatesene vakte, kan ikke tilbakegangen sies at være saa forfærdelig stor. Moskvatesene blev paa møte 23. januar vedtat med 78 mot 15 stemmer. Partiet var indbudt og representert paa distriktsorganisationens aarsmøte 30. januar. Paa Arbeiderpartiets landsmøte i paasken var partiet representert ved Erik Vangberg og Harald Pedersen. Under storingsvalget deltok partiet med liv og sjæl. Der blev under valget holdt 9 foredrag. Talere var Tønder, Egede Nissen, Waldemar Carlsen, Harald Langhelle, Erik Vangberg og Gitta Jønson. Fremgangen for vort parti var bra.

Paa partimøtet 10. juli besluttet man at anta navnet Tromsø kommunistiske Arbeiderparti.

Paa partistyremøtet 30. oktober opnævntes 2 medlemmer av styret, Gitta Jønsson og Harald Pedersen, som fik i oppdrag at søke bragt istand en komité uten partihensyn for innsamling til de nødlidende i Rusland. Der blev i den forbindelse nævnt de personer som man trodde var interessert i saken, spesielt da formanden for Røde Kors's organisation her paa stedet, hr. overlæge Wisloff. Resultatet av dette arbeide blev 250 tønder gods bestaaende av mat og klær, som blev sendt over Vardø gjennom Nord-Rusland og videre, likesaa 1000 kroner der videresendtes gjennom Røde Kors i Kristiania.

Den 14. december holdt partiet fest i anledning den landsomfattende offerdag. Der inndrom kr. 74.75 som blev sendt centralstyret.

1. maidemonstrationen hadde god tilslutning. Talen holdtes av Gitta Jøns-son; om aftenen fest med tale av Harald Pedersen.

Det er i høst stiftet et barnelag som har faat stor tilslutning. Dette arbeide er et led i partiets arbeide paa dette omraade.

Erik Vangberg, formand.

Tønsberg Arbeiderparti.

Vort partis arbeide i 1921 har væsentlig været av økonomisk art. Da høiresocialistene paa generalforsamlingen i februar skilte lag med partiet, trak samtidig de 4 høiresocialister som stod som garantister for partiets banklaan sig tilbake, og vi stod fcran den eventualitet at miste baade Folkets Hus og «Vestfold Arbeiderblad». Det var saaledes en kritisk tid. Imidlertid igangsatte vi en indsamling som paa trods av de daarlige tider for arbeiderne indbragte paa en ukes tid ved 13,000 kroner. Ved Arbeiderpressens Samvirke og Landsorganisationens hjælp fik vi saa ordnet resten. Vor økonomi er dog langt fra god, der er til stadhed vanskelig at klare de løpende utgifter.

8 foreninger med tilsammen 297 medlemmer har meldt sig ut av partiet, 1 forening, malernes, er ekskludert paa grund av usolidarisk optræden under storstreiken. En ny partiforening er stiftet. Partiet tæller nu 15 foreninger med tilsammen ca. 600 medlemmer.

1. mai arrangertes i fællesskap med Den faglige Samorganisation. God tilslutning.

I bystyret har vi nu 4 repræsentanter, høiresocialistene 12.

Der er dannet agitationskorps paa 60 medlemmer. Korpset gjorde under valgkampen bra arbeide. Ved stortingsvalget fik vor liste 827 stemmer. Høiresocialistene 574 stemmer.

Der er i aarets løp avholdt 7 foredrag og et stevne i fællesskap med fylkespartiet.

Literatursalget besørgeres av Socialistlaget.

Socialistisk aftenskole igangsættes i disse dage.

O. Holm, formand.

Landpartiene.

Paa sidste landsmøte blev det besluttet at gaa over fra kredspartier til fylkespartier. Forudsætningen var saa at der indenfor fylkesorganisationen skulde dannes herredspartier. Denne forandring i organisationsformen var selvfølgelig nødvendig grundet den nye valgordning. Man mente desuten at paa den maate vil der bli større fasthet i organisationsarbeidet. Det er desværre umulig at gi en helt fuldstændig redegjørelse over organisationsforholdene. Men jeg antar at nedenstaaende nogenlunde vil vise hvor langt man er kommet i de forskjellige fylker med hensyn til at realisere landsmøtets beslutning.

Akershus fylke. Fylkesparti er dannet. Der er dannet 17 herredspartier. Ialt stod der pr. 1. januar 1922, tilsluttet fylkespartiet 94 foreninger. Av disse er 21 fagforeninger, 14 kvindeforeninger, 7 ungdomslag og 52 almindelige politiske foreninger. Fylkespartiet har fastlønnet sekretær.

Østfold fylke. Fylkesparti er dannet og bestaar av 19 herredspartier og 4 bypartier. I dette fylke har man slaat by og land sammen. Ialt stod der pr. 1. januar 1922, tilsluttet fylkespartiet ialt 81 foreninger. Av disse er 38 fagforeninger, 7 faglag, 8 kvindeforeninger, 10 ungdomslag og 18 almindelige politiske foreninger. Der er ikke fastlønnet fylkessekretær.

Hedemark fylke. Fylkesparti er dannet. I 26 kommuner er der dannet herredspartier. Ialt stod der pr. 1. januar 1922, tilsluttet fylkespartiet 128 foreninger. Av disse er 10 fagforeninger, 9 kvindeforeninger, 11 ungdomslag og 98 almindelige politiske foreninger. Fylkespartiet har fastlønnet sekretær.

Opland fylke. Der er fylkesparti endnu ikke dannet. Kredspartiene opretholdes. Der er dog foregaaet en forandring, idet kredspartiene for Vestoplandene paa et fællesmøte den 14. mai besluttet at danne en distriktsorganisation. Den nye distriktsorganisation som fik navnet Vestoplands Arbeiderparti, skal tilsluttes Det norske Arbeiderparti fra 1. juli iaar. Fra den tid betragtes kredspartiene som opløst. I den nye organisation er ogsaa Gjøvik Arbeiderparti med. I Gudbrandsdalen arbeider man med at faa dannet en lignende organisation. Naar det er gjort vil der kun være 2 samorganisationer inden fylket.

Buskerud fylke. Fylkesparti er dannet. Der er dannet 13 herredspartier. Ialt stod der pr. 1. januar 1922, 97 foreninger tilsluttet fylkespartiet. Av disse er 30 fagforeninger, 18 kvindeforeninger, 6 ungdomslag og 43 almindelige politiske foreninger. Fylkespartiet har fastlønnet sekretær.

Vestfold fylke. Fylkesparti er dannet. Der foreligger ingen opgave over organisationsforholdene inden fylket.

Telemark fylke. Der er dannet fylkesparti. Herredspartier er endnu ikke organisert. Ialt stod der pr. 1. januar 1922, 53 foreninger tilsluttet fylkespartiet. Av disse er 18 fagforeninger, 4 kvindeforeninger, 4 ungdomslag og 27 almindelige foreninger. Der er ikke fastlønnet fylkessekretær.

Aust-Agder fylke. Fylkesparti er dannet. Sætedalens Kredsparti staar dog utenfor fylkespartiet, da man grundet de særlige geografiske forhold finder det mest praktisk at opretholde kredspartiet. I fylkespartiet er der 14 foreninger og i kredspartiet 9 foreninger. Tilsammen 23 foreninger.

Vest-Agder fylkesparti. Fylkesparti er dannet. Der foreligger ingen opgave over organisationsforholdene inden fylket.

Rogaland fylke. Fylkesparti er dannet. Ialt stod der pr. 1. januar 1922, 26 foreninger tilsluttet fylkespartiet. Herredspartier er endnu ikke organisert, men der arbeides med det. Fylkespartiet hadde en tid ifjor fastlønnet fylkessekretær, men har nu ingen.

Hordaland fylke. Fylkesparti er dannet og bestaar av 8 herredspartier og 1 kredsparti. I øieblikket foreligger ingen opgave over antal foreninger.

Sogn og Fjordane fylke. Fylkesparti er endnu ikke dannet. Kredspartiene oprettholdes fremdeles.

Møre fylke. Fylkesparti er endnu ikke dannet; men der arbeides med spørsmålet.

Sør-Trøndelag fylke. Der har man hat fylkesparti helt siden 1903. I 14 kommuner er der herredspartier. Ialt stod der pr. 1. januar 1922, 89 foreninger tilsluttet fylkespartiet. Av disse er 17 fagforeninger, 8 kvindeforeninger, 7 ungdomslag og 57 almindelige politiske foreninger. Fylkespartiet hadde en tid fastlønnet sekretær, men har for tiden ingen.

Nord-Trøndelag fylke. Der er det samme forhold som for Aust-Agder, idet Namdalens Kredsparti staar utenfor fylkespartiet. Inden fylkespartiet er der dannet 4 herredspartier. Ialt stod der pr. 1. januar 1922, tilsluttet fylkespartiet 29 foreninger. Av disse er 1 fagforening, 2 ungdomslag og 26 almindelige politiske foreninger. Namdalens Kredsparti bestaar av 11 foreninger, hvorav 1 fagforening og 10 almindelige politiske foreninger.

Nord-Norges fylker. I Nord-Norge er der endnu ikke dannet fylkesorganisationer. Jeg har av partifæller hørt at der skal være dannet fylkesparti for Finmarkens vedkommende, men partikontoret har endnu ikke faat nogen meddelelse herom. I Nordland og Troms fylker opretholdes ialfald kredspartiene fremdeles.

I enkelte fylker er man kommet langt med hensyn til at realisere landsmøtets beslutninger. Men i mange fylker ligger man langt tilbake. Ved at gaa over til dannelse av fylkespartier trodde man jo at faa en fastere og bedre organisation. Det er heller ikke tvil om at det vil bli tilfældet. Men for at det skal ske er det nødvendig at organisationsarbeidet blir viet den største opmerksomhet. Ikke først og fremst ved snak, men ved planmessig arbeide.

Kristiania, 20. mai 1922.

Kr. Aune.

Østfold fylkes arbeiderparti.

Østfold Fylkes Arbeiderparti traadte i virksomhet fra 1. april 1921. Fra den tid ophørte kredspartiene. Ogsaa bypartiene staar tilsluttet fylkespartiet. Ved aarets utgang bestod fylkespartiet av 18 herredspartier og 4 bypartier, samt er der nogen kommuner, hvor der kun er enkeltforeninger som direkte staar tilsluttet fylkespartiet. Medlemsantallet var pr. 31. december 1921 2389 fordelt i 81 foreninger.

Det norske Arbeiderpartis beslutninger om at godta den III. Internationales optagelsesbetingelser og retningslinjer fremkaldte i Østfold den frygteligste strid inden organisationene og denne strid har fortsatt i næsten hele foregaaende aar. Alle partiets foreninger blev oprevne og det overveiende flertal av fagforeninger som stod tilsluttet, meldte sig ut. Naar vi ser bort fra ungdomslagene og et faatal andre foreninger var det umulig at stole paa en eneste organisation. I Fredrikstad faldt hele partiapparatet i høiresocialistenes vold, vort parti hadde ikke en eneste organisation igjen, kun noen enkelte partimedlemmer blev staaende igjen i Det norske Arbeiderparti. Det samme var forholdet i Fredrikshald og det samme kan sies om landsbygden. Indre Smaalenene og Moss, hvor vi beholdt partiavisene, var praktisk talt de eneste undtagelser. I Sarpsborg beholdt vi med nød og neppe partiapparatet efter at endel fagforeninger hadde meldt sig ut og saaledes ikke kom til at delta i avgjørelsen. «Smaalenenes Soc.-Dem.» som var godt utbredt, frodset i uimotsagt at kunne æreskjælde partiet og med sin skræmselspolitikk og sine uhyrlige overdrivelser og forvrængninger naadde den vidt omkring og kunde forgifte sindene og gjøre mange immune mot vore anskuelser, da vi senere kunde ta kampen op mot bladet. Det som først maatte gjøres var at skape en partiorganisation og for det andet at skaffe et blad som kunde ta kampen op mot høiresocialistenes organ. Det kan skrives en spændende bok om det arbeide som maatte til for at organisere vore partiavdelinger i Østfold. Mange steds var det umulig at skjeldne mellem ven og fiende. Høiresocialistene behersket mange steder lokalene og Folkets hus o. s. v. Saa sent som under valgkampen, uken før valget, fik fylkespartiet melding om at en forening, som vi regnet som vor forening og hvis formand det hadde været tale om at sætte paa listen til stortingsvalget, holdt paa at ville melde sig ut av fylkespartiet. Det var netop denne for-

mand som var høiresocialist og som vilde ha foreningen ind i det høiresocialistiske parti. I al hast maatte fylkespartiets formand reise dit. Det var nemlig ikke bare foreningen som stoø paa spil, men ogsaa forsamlingslokalet, hvor foreningen eiet en tredjepart. Med en stemmes flertal lykkedes det at beholde foreningen i partiet. Vi nævner dette, da denne uvisse og upaalidelige tilstand kan sies at være typisk for forholdene i Østfold i det aar som gik. Alle de partifæller som blev trofast mot partiet i denne kritiske tid og da i første række fylkesstyrets medlemmer, utviklet et vældig arbeide for at skape og nyorganisere partiet i Østfold. Dette vil fremgaa av rapporten nedenfor. Samtidig maatte de arbeide for at faa et partiorgan. Der blev tegnet andeler og den 1. juli 1921 utkom det første nummer av bladet. Der maatte startes trykkeri og omkostningene for dette var store, altfor store i forhold til partiets resurser. Eines blev ansat som redaktør, Hønsvald som sekretær. Ødegaard blev redaktør i Fredrikstad og Hustad i Fredrikshald. Og Hjertholm blev ansat som halv avlønnet fylkessekretær. Samtidig blev trykningen av «Folkets Røst», Åskim, overflyttet til «Østfold Arbeiderblad»s trykkeri og noget senere «Moss Socialdemokrat». Det er klart at alt dette kostet mange penger, men det maatte til skulde Det norske Arbeiderparti kunde hævde sig i Østfold. Vi stod ogsaa oppe i mange andre vanskeligheter som blev utnyttet mot os før vi fik en avis. Storstreiken og særlig dens avslutning blev hensynsløst fremstillet som et eventyr laget av kommunistene, og den store masse som trodde det gamle høiresocialistiske organ, hatet alt som var kommunistisk. Den langvarige konflikt i papirindustrien og den foregaaende arbeidsledighet i denne industri og konflikten i sagbruksindustrien, de to store alt beherskende industrier i Smaalenene øket selvsagt vor vanskeligheter, især de økonomiske. Og saa stod vi desuten foran valgene. Vi vaager trygt paastaa at slik som det blev kjæmpet i Østfold fra juni til over valgene er der ikke kjæmpet av noget parti her i landet. Utallige foredrag blev holdt og før de kunde holdes maatte der slaas om at faa lokalene, saa mange til og med herredsstyrer vedtok høitidelig at negte os lokalene med den begrundelse at vi var ikke noget parti i norsk forstand.

Valgresultatene viste ikke noget tilfredsstillende resultat, men de viste at vi kjæmpet os frem fot for fot og at vi begyndte paa at faa vort organisationsapparat i orden. Vi har dannet mange nye foreninger i det forløpne aar og faat rekonstruert endda flere. I mange fagforeninger har vi faat dannet grupper eller faglag og fagforeningene begynder atter at komme til os. Vort blad gaar ut i over tre tusen eksemplarer og vi har nøiagtig tre tusen betalende abonnenter. Hertil kommer saa «Moss Socialdemokrat» med ca. 1200 og «Folkets Røst» med 1000.

Det høiresocialistiske parti tæller neppe en eneste fagforening nu længer, mens vi har de fleste paa Moss, alle paa Askim og Mysen og et par større fagforeninger i Sarpsborg. «Smaal. Soc.-Dem.» har neppe flere betalende abonnenter end os og bladets virksomhet er fuldstændig nøytralisert blandt den tænkende del av arbeiderklassen i Østfold. Endnu har bladet en del indflydelse over den store masse av skrækslagne og uvidende elementer, men ogsaa denne indflydelse blir mindre efterhvert. Som sagt det har været et splidens og splittelsens og kampens aar uten like i Det norske Arbeiderpartis fylkesparti i Østfold. Vore medlemmer er blir hærdede og har vokset i bevissthet under denne kamp. Og det skal sies til deres ros at de har gjort sin pligt og de har ofret efter evne.

Oscar Torp.

Akershus fylkes Arbeiderparti.

Akershus fylke var efter den gamle valgordning inddelt i fem valgkredse nemlig Aker, Bærum og Follo, Øvre, Mellem- og Nedre Romerikets kreds.

Bededag 5. november 1920 holdtes en fælles konferanse mellem repræsentanter fra de fem kredspartier. Møtet enedes om at der skulde dannes fylkesparti; bygget paa kredspartiene. Søndag 6. februar 1921 avholdtes det konstituerende repræsentantskapsmøte i Folkets Hus, Kristiania, hvortil kredspartiene hadde valgt repræsentanter.

Det har i aarets løp været avholdt 5 repræsentantskapsmøter hvorav et til nomination av stortingskandidater. Styret har avholdt 10 møter og et fællesstyremøte med Kristiania og Akershus fylkesorganisation av Norges kom. Ungdomsforbund for at drøfte agitationen.

Efter beretningen og indbetalt kontingent til Det norske Arbeiderparti for 4. kvartal 1920 skulde der i Akershus fylke være ca. 5000 partimedlemmer.

I slutten av 1920 og i begyndelsen av 1921 fik vi striden om Moskvatesene som bevirket at mange foreninger meldte sig ut. Det væsentligste arbeide i begyndelsen av 1921 blev at rekonstruere foreninger. I Aker var høiresocialistene sikre paa at de fleste foreninger og til at begynde med saa det ogsaa ut som dette skulde lykkes, idet vore folk blev overrumplet paa flere steder. Men stillingen forbedret sig straks idet vore minoriteter selvfølgelig betragtet sig som Det norske Arbeiderparti og arbeidet for tilslutning. Resultatet av partistriden blev for Akers vedkommende snarere fremgang end tilbagegang.

I Bærum og Follo kreds blev det i Aas Arbeiderparti flertal for utmeldelse av Det norske Arbeiderparti. Mindretallet optok navnet Aas Arbeiderparti og fortsatte medlemskapet. Det er endnu tvist om hvem der skal ha partiets midler. I Volden Asker gaar det ogsaa paa grund av partisplittelsen sak om retten til at disponere over forsamlingslokalet.

I Mellem Romerikes kreds meldte Ullensaker Arbeiderparti, omfattende 4 foreninger, sig ut og gik over lil høiresocialistene.

For nedre Romerikes kreds gjorde partistriden at mere end halvparten av foreningene meldte sig ut, nemlig Bjørkelangen Arbeiderparti, Ytre Enebak Arbeiderparti, Ekebergdalens Arbeiderparti, Enebak, Urskog Arbeiderforening, Blaker Arbeiderparti og Kvindeforening og Fet Arbeiderparti. Av disse har Urskog Arbeiderforening og Ekebergdalens Arbeiderparti meldt sig ind igjen.

Øvre Romerikes kredsparti behandlet paa repræsentantmøte den 13. mars 1921 partistillingen. 11 — elleve — av kreds partiets 13 foreninger hadde da allerede meldt sig ut av Det norske Arbeiderparti og ind i Det socialdemokratiske Arbeiderparti. Men her rettet det sig op igjen ganske snart. Saaledes blev allerede Eidsvold Arbeiderparti — søndre avd. — indmeldt i vort parti igjen den 8. mai. Den 12. mars iaar blev Langsets Arbeiderparti, Eidsvold stiftet og den 8. april Eidsvold kommunistiske forening. I Nes beholdt vi Fenstad Arbeiderparti og Nes Skogbygds Arbeiderforening. Yderligere har Daniel Vikin stiftet to foreninger, Opakermoen og Vøien Arbeiderforening.

Ved aarsskiftet stod tilsluttet 94 foreninger med tilsammen ca. 3300 medlemmer.

Den 21. august avholdtes nominationsmøte. Valgt blev: 1. Alfred Madsen, 2. Aksel Bergersen, 3. C. Johnsen, 4. Asbjørn Dørumsgard, 5. Daniel Vikin, 6. G. Sauge, 7. K. M. Nordanger, 8. A. Bernsten, 9. Haavard Langseth, 10. Hans Aas, 11. Harald Halvorsen, 12. Sigvart Trondsen.

Asbjørn Dørumsgaard nektet at la sig stille som nr. 4 og forlangte følgende protokolltilførsel:

„Fristen for uravstemning var av fylkesstyret sat til 1. august. Trods dette er uravstemningen foregaat helt til 19. august. I tiden 1. til 19. august er en stor del av uravstemningen foregaat, uten at partiforeningen har faat meddelelse herom. Ved dette forhold og ved at repræsentantskapet ved besættelsen av de pladsene paa listen, har denne faat en anden sammensætning end partiets vælgere ønsket. Man mener derfor at dette forhold ved siden av det vanskelige forhold partiet tidligere befinner sig i vil virke i den grad uheldig, at partiet i Akershus fylke, efter hans kjendskap til forholdene, vil gaa betydelig svækket ut av valgkampen. Han kan derfor ikke ved at staa paa partiets valgliste være med paa at godkjende den benyttede fremgangsmaate, men henleder centralstyrets opmerksomhet paa saken“.

Som ny nr. 4. istedenfor Dørumsgard valgtes Johan Rotbæk, Urskog.

I henhold til Dørumsgards protokolltilførsel blev alle skrivelser og sirkulærer vedkommende nominationen oversendt centralstyret for Det norske Arbeiderparti.

Centralstyret behandlet i møte den 9. september saken og fattet følgende beslutning:

„Akershus fylkes Arbeiderpartis nomination av stortingskandidater godkjendes. Asbjørn Dørumsgard har i en avisartikkel i det høiresocialistiske organ „Romerikes Blad“ for 26. august 1921 rettet et voldsomt angrep paa nominationen, og herunder bl. a. beskyldt fylkesmøtet for at ha handlet „til fordel for enkelte i politisk henseende defekte og upopulære personer“ og uttaler at nominationen „væsentlig er istandbragt ved intriger“.

Centralstyret finder at disse beskyldninger er helt uberettiget, og at Dørumsgard har optraadt illoyalt og usolidarisk hvorfor han ekskluderes“.

Som nævnt tidligere under punktet partiets medlemstal bevirket partisplittelsen at vort parti paa flere steder i fylket stod yderst slet. Agitatoren maatte da først og fremst lægges an paa at faa partiforeningen paa fote igjen. I Øvre og Nedre Romerikes kreds fungerte heller ikke kredspartiene længer, saa man hadde ikke noget bindeledd mellem foreningene. Sekretærens arbeide blev da at sætte sig i forbindelse med de interesserte partifæller og ved besøk i foreningene søke at faa organisationen paa fote igjen. Paa den maate lykket det at faa samlet de spredte kræfter saa man stod rustet til at ta valgkampen. Den væsentligste agitation faldt i forbindelse med valgkampen.

I fylkesstyremøte den 28. juli forelaa forslag med budgetoverslag for en valgavis i 3 maaneder 2 gange ukentlig for de øvre Romerikes bygder, da partiets presse var lite utbredt der. Paa grund av den økonomiske risiko ved dette foretagende gik man fra det. Istedet besluttedes utgit en speciel valgavis for hele fylket til gratis utdeling gjennom foreningene. Denne avis som fik navnet „Arbeidernes Valgblad“ utkom i 3 nr. med tilsammen ca. 50000 eksemplarer, og kostet fylkespartiet ca. kr. 2000.00 Likeledes blev Det norske Arbeiderpartis valgbrosjyrer indkjøpt av endel partiforeninger og utdelt. Foredragsvirksomheten har været livlig. Før den 1. juli holdtes ca. 30 foredrag. I august, september og oktober blev det hver uke og især paa lørdage og søndage avholdt foredragsmøter og avholdt en ca. 150 foredrag. Videre angasjertes nogen arbeidsløse partifæller til husagitation paa Nesodden, Sørum, Blaker og Hurdalen. Efter de indkomne rapporter fra foreningene var det en ca. 400 rodeforstandere i virksomhet, som utdelt valgavisens tre nummere og forøvrig solgte socialistisk litteratur.

Den av Centralstyret besluttede landagitationsuke 27. november til 4. december blev ikke saa godt utnyttet som ønskelig, men bragte dog endel resultater. K. M. Nordanger talte paa Enebakstranden, hvor Enebakstranden Arbeiderparti blev gjenoptat idet det efter Nordangers foredrag tegnet sig endel nye medlemmer. Fylkessekretær Stav talte i Hemnes og Løken. Der blev i det hele tegnet 108 abonnenter paa „Arbeiderbonden“.

Ialt er der i aaret 1921 holdt over 300 foredrag i Akershus.

Fylkespartiet har overtat „Akershus Social-Demokrat“ og „Follo Social-Demokrat.“ Vinteren 1920—21 var det aftenskoler igang paa Lysaker og Lillestrøm. Høsten 1921 var det Stortingsvalget som laa beslag paa foreningene og deres pengemidler, saa skolevirksomheten kom ikke igang i nogen utstrækning.

Vi har hat aftenskole i Bærum og Lysaker. Paa Strømmen besluttet Skedsmo Arbeiderparti at igangsette en aftenskole fra 10. januar 1922, men da det bare meldte sig 5 elever maatte planen oppgis.

Akershus fylkes Arbeiderparti omfatter i det hele 27 herreder og 2 ladesteder Soon og Hølen. Drøbak staar som byparti direkte tilsluttet Det norske Arbeiderparti.

Da fylkespartiet traadte i virksomhet hadde vi ingen foreninger i 7 av herrederne og ingen i de to ladesteder. Likeledes laa partiarbeidet nede i flere herreder.

Det er ialt stiftet 11 nye foreninger, nemlig Jansløkkens Kredsforening, Asker, Langset Arbeiderparti og Eidsvold kommunistiske Forening, Eidsvold, Opakermoen og Vøien Arbeiderforening, Nes. I Aker er der dannet 4 nye foreninger: Abildsø Kvindeforening, Bækkelagets Kredsforening, Taasen Kommunistlag og Elektriske Montørers Forening.

3 foreninger, Eidsvold Arbeiderparti, søndre avdl. Ekebergdalens Arbeiderparti, Enebak og Urskog Arbeiderforening, Aurskog som en tid stod utenfor partiet, er tilmeldt igjen.

Kraakstad Arbeiderforening og Enebakstranden Arbeiderforening er gjenoprettet. Det er nu 6 herreder og et ladested hvor vi ikke har foreninger nemlig Blaker, Feiring, Hurdal, Nannestad, Gjerdrum og Setskog.

Trygve Lie.

Oskar Stav.

Hedmark fylkes arbeiderparti.

Hedmark fylkes arbeiderparti blev konstituert paa møte 7. og 8. mai 1921. I møtet deltok 113 repræsentanter fra foreningene og samorganisationene i Hedmark fylke, samt repræsentanter fra Hamar arbeiderparti og Det norske arbeiderparti. Møtet

besluttet at fylkespartiet skulde tr e i funktion fra 1 juli s. a. Fra samme dato skulde ogsaa den ansatte fylkessekret er tiltr e sin stilling. Partiet har saaledes ikke virket mere end et halvt aar.

Det tok selvfølgelig sin tid f r de gamle kredspartier blev opl st, og partiet bygget op efter de nye beslutninger om direkte tilslutning til fylkespartiet gjennom herredspartiet.

4 kredspartier er nu opl st — Sol r, Søndre Hedemarken, Nordre Hedemarken og Søndre Østerdalen. 2 er endnu igjen — Nordre Østerdalen og Eidskog, Vinger og Odalens kredspartier.

Høstens stortingsvalg la beslag paa al tid og alle kræfter, men tiltr ds for det er fylkespartiet paa god vei til at bli et fast organisert, revolutionært, politisk parti. Interessene knyttes sammen fra nord til syd, fra  st til vest.

Repræsentantskapet bestaar ifølge lovene av en repræsentant fra hvert tilsluttet herredsparti.

Styret v lges av fylkesm tet, og bestaar av 9 medlemmer. 4 av disse — bostidende i Elverum — danner forretningsutvalget.

I styret blev valgt: Oscar Nilsen, formand, Otto Ødegaard, næstformand, Johs. Borchgrevink, kasserer, Martin Knashaug, Botolf Haug, Ole Hagerud, Eivind Petershagen, Ole J. Negaard, Even Johannessen.

De 4 førstnævnte har dannet forretningsutvalget. M. Knashaug har fungert som forretningsutvalgets sekretær.

Omkring stortingsvalget samlet det sig helt naturlig stor interesse. Det var første gang en ny valgordning skulde prøves og de borgerlige samt h resocialistene spaaede ikke netop partiet nogen god medfart ved valget. Heldigvis gik det ikke efter disses opskrift. De enkelte medlemmer, foreninger og herredspartier utførte et glimrende arbeide. De av foreningene valgte agitationskorps (78) fungerte alle godt. Det blev plan og fart i agitationen. Valgresultatet maa ogsaa sies at staa i forhold til det arbeide som blev nedlagt.

Den 24. oktober blev der avgitt 17 794 godkjendte stemmer paa partiets valgliste. Vi fik 3 kandidater — Oscar Nilsen, Olav Sæter og K. T. S li — med Arne Hauger, Ole J. Negaard og Even Johannessen som varamænd. Hermed blev det fastslaaet at Hedmark tyktes arbeiderparti er det sterkeste parti i fylket.

H resocialistene fik vel 1900 stemmer. At venstre fik en repræsentant eller at ikke vi fik fire ved høstens valg maa man vel kunne si skyldes h resocialistenes muldvarparbeide.

Forutsat det samme stemmeantal for de borgerlige partier var det bare 740 stemmer til vort parti trængte for at faa 4 mand.

Siden 1. juli er det drevet en omfattende agitationsvirksomhet. Det er saaledes avholdt i alt (formidlet gjennom fylkespartiet) 276 foredrag for 22 078 tilhørere. Disse foredrag er fordelt paa 31 talere. Fremm tet til foredragene har gjennomgaaende været bra. Gjennemsnittsfremm te blir 80 til hvert avholdt foredrag.

Særlig under valgkampen var agitationen ofte glimrende planlagt fra de forskjellige herredspartiars side. Det blev f. eks. paa en lørdag og søndag arrangert og avholdt opptil 39 foredrag paa forskjellige dele av fylket.

I høstens og vinterens løp er der i de forskjellige herreder inden fylket drevet agitation for at faa de arbeidsløse organisert. I Elverum er der stiftet 5 arbeidsl ses foreninger, samt er der nedsatt en sentralkomite for hele herredet. Lignende tiltak er gjort i forskjellige andre herreder.

Ialt er der avholdt 276 foredrag for 22 078 tilhørere.

Det norske arbeiderpartis centralstyre besluttet at der i tidsrummet 26. novbr.—4. december skulde igangsættes en agitationsuke blandt landarbeiderne. Denne skulde særlig ta sigte paa at faa „Arbeiderbonden“ utbredt, skaffe nye medlemmer til partiet, samt skulde 4. december være en offerdag til partiets agitationsfond. Tiltr ds for det uheldige tidspunkt for en slik uke blev resultatet for Hedmark nogenlunde.

Der blev avholdt 20 foredrag for tilsammen 1500 tilhørere. „Arbeiderbonden“ fik i og ved uken 437 nye abonnenter. Senere er det samlet endel fler, saa det samlede antal abonnenter fra Hedmark fylke blir 475. Til partiets agitationsfond blev der ikke saa store bel pene, men endel blev det. Nogen bestemt sum kan ikke sies, da vi ikke fra foreningene har mottatt nogen rapport.

Siden 1. juni er der ifølge indkomne rapporter stiftet 5 nye partiforeninger i forbindelse med agitationsturneer og enkelte foredrag.

Som en følge av de erfaringer man har høstet i det tidsrum fylkespartiet har fungert, er det besluttet at forsøke faa oprettet et agitationsfond for Hedmark fylkes arbeiderparti.

Nødvendigheten og fordelene ved et saadant er tydelig præcisert i et sirkulære omsendt til samtlige foreninger i december maaned f. a.

Siden 1. juli er der igjennem agitationskorpssene, ved agitationsturneene og enkelt foredrag solgt literatur for et samlet beløp av kr. 1855.50.

Hvor stort medlemstallet er ved aarets slut er umulig at si. Ti det er svært faa av herredspartiene der har ordnet med kontingenten for 4. kv. 1921. Ei heller danner 3 kv. noget fast grundlag at bygge paa. Det som da her lægges til grund er den rapport sekretæren fik fra herredspartiene om medlemstallet 1. august, samt indbetalingen av den utlignede ekstrakontingent.

I 25 av fylkets samtlige 29 herreder har vi nu foreninger der gjennom sine herredspartier staa tilsluttet fylkespartiet.

Av rapportene 1. august fremgaar at fylkespartiet har 1742 heltbetalende og 265 halvtbetalende medlemmer, fordelt paa de ovenfor nævnte herreder. Den utlignede ekstrakontingent har 2105 heltbetalende og 274 halvtbetalende medlemmer betalt. Den ordinære kontingent for 3. kvartal 1921 har ca. 1200 heltbetalende og ca. 200 halvtbetalende medlemmer betalt, naar beretningen skrives.

Det som fylkespartiet endnu mangler er et rapportsystem. Et saadant maa utarbeides og tas i bruk fra 1. januar 1922. Det er i lovene fastsat at foreningene, i de herreder hvor herredsparti er oprettet, kun kan staa tilsluttet fylkespartiet gjennom dette. Denne bestemmelse maa i det kommende aar effektueres. Det maa bringes fasthet og en bestemt plan i kontingentindbetalingen.

Høstens stortingsvalg la beslag paa al tid og alle kræfter. At faa kommet igang med skolevirksomheten fra høsten av var derfor meget vanskelig. Det blev heller ikke til noget.

De naturlige forhold i fylket er ogsaa av den art, saa det vel er helt umulig at faa effektivt landsmøtets beslutning om en skole i hvert herred. Det har hittil i vinter kun lykkedes at faa igang 2 aftenskoler, nemlig paa Jømna og i Løten. Paa Jømna deltar 21 elever og i Løten 32 elever. Videre arbeides det med at faa igang en aftenskole paa Koppang.

For at faa mest mulig ut av skolevirksomheten tok forretningsvalget op tanken om en socialistisk dagskole for fylket. Centralkomiteen for Det norske arbeiderpartis skolevirksomhet har behandlet saken, likeledes centralstyret. De anbefaler skolen oprettet — saafremt aftenskolene ikke derved indstilles — og yder sit økonomiske bidrag.

Det er i halvaaret indkommet 245 skrivelser og avsendt 193, samt er der utsendt 16 sirkulærer til foreningene og herredspartiene.

Oscar Nilsen, formand.   *Ottar Lie*, sekretær.

Opland.

Hadeland og Lands kredsarbeiderparti.

Kredspartiet hadde ved utgangen av aaret 1921 et medlemstal av ca. 900 i 28 foreninger. I kredsene er der nu dannet 4 herredspartier og for de øvriges vedkommende er saadanne under forberedelse.

Det er i aarets løp tilsluttet 7 nye foreninger og utmeldt 1.

Dannelse av fylkesparti for Opland har været under drøftelse i foreningene og vundet enstemmig tilslutning og konstitueringen er det meningen at foreta i løpet av vaaren.

I aaret er utført et omfattende agitations- og opplysningsarbeide, ialt er avholdt ca. 100 foredrag derav 76 under valgkampen.

Av foredragsholdere som er benyttet kan nævnes: red. Ødegaard, — ca. 40 foredrag — Madsen, Mørk, Normann Egeland, Hilt, Haugerud, Medby, Peder Olsen og Pedersen. Ved siden av den munnlige agitation er der solgt og utdelt en masse literatur særlig de av partiet specielle utgitte valgbrosjyrer, ialt kostet valgkampen vort parti ca. kr. 2 390.

Endvidere har partiet sammen med Totens kredsparti arrangert en foredragstourne i Valdres med red. Ødegaard og Karlsen som talere, ialt avholdtes 10 foredrag og stiftedes 2 foreninger.

Kredspartiets økonomi maa ogsaa paa trods av de ugunstige tider og den avholdte valgkamp sies at være overmaade god.

Det maa gjentages at der i aaret er utført omfattende agitations- og organisationsarbeide. Naar vort parti allikevel paa grund av dette ikke mere end makiet at hævde stillingen fra valget 1918 maa det tilskrives den splittelse som siden er indtraadt og som særlig hadde sin styrke i vort distrikt. Vort parti gik allikevel frem i stemmetal ved valget i Opland fra 6 462 st. i 1918 til 7 331 st. i 1921 og fik 1 repræsentant valgt.

Det er idetheletat nu en interesse og tilslutning til partiet som aldrig før.

L. Pedersen, formand.

Totens kredsparti.

Der er i aaret drevet et ganske omfattende partiarbeide. Der er ialt holdt 30 foredrag. Ved siden herav har agitationskorpserne utført et godt arbeide. Medlemsantallet er i aarets løp gaat noget tilbake. Men efter stortingsvalget som viste et slikt godt resultat for vort parti, begynner arbeiderne at komme tilbake til partiet igjen.

H. Hauglie, formand.

Buskerud fylkes arbeiderparti.

Aaret 1921 har været et kampens aar, der har vel neppe været saa oprevne forholdene inden partiet i andre fylker som i Buskerud.

Stridens kjerne var selvfølgelig „tesene“ og 3. internationale. Vi klarte dog trods alt at holde stillingen, omend med knepen majoritet.

Efter partiets landsmøte har stillingen klarnet adskillig. Høiresocialistene gaar stadig tilbake. Flere av de foreninger som meldte sig ut av partiet har kommet tilbake, og flere vil med det første følge efter.

Der er i aarets løp stiftet 6 nye foreninger i tilslutning til partiet og dannet 2 herredspartier.

En av de to partiaviser vi hadde her i distriktet, „Hønefoss og Opland Social-Demokrat“, har gaat over til høiresocialistene, men til gjengjæld har partibladet „Fremtiden“ opprettet avdeling paa Hønefoss, med egen bestyrer paa stedet. Denne ordning har vundet almindelig tilslutning og tilfredshet i distriktet, og det fremgaar av regnskapene at avdelingen ogsaa bærer sig i økonomisk henseende.

Hvad medlemsantallet angaar, saa har vi i aaret hat en mindre tilbakegang, dette skyldes væsentlig arbeidsløsheten, men ogsaa for endel at enkelte større fagforeninger har meldt sig ut, og staar „nøitral“ i politisk henseende, mindre høiresocialistene.

Foran stortingsvalget blev der drevet en planmessig og ihærdig agitation, saavel fra fylkespartiet som fra underavdelingene.

Vi hjemsøkte saa at si hver krok i fylket med den røde bil. Der blev ialt avholdt ca. 80 foredrag fra bilen. Likesom der blev solgt en masse litteratur.

Der blev ogsaa forøvrig avholdt en masse møter med foredrag. Likesom agitationskorpserne stort set har utført et godt arbeide. Vi satte ind i stortinget to av vore dygtigste partifæller, nemlig Chr. Hornsrud og red. Eug. Olausen. Vi øket vort stemmetal fra 11 266 i 1918 til 12 085 i 1921. Høiresocialistene opnaadde kun 2 130 stemmer.

Der blev i 1921 avholdt 8 aftenskoler.

B. Olsen.

Telemark fylkesparti.

Fylkespartiet stiftedes i februar iaar. Det besluttedes at partiet skulde træ i virksomhet fra 1. juli. Til styre valgtes: Red. *H. Berg*, formand, *Anthon Brækken*, næstformand. Red. *Reiersen*, sekretær. *K. Lindskog*, kasserer. Som styremedlemmer valgtes *Nils Høljesen*, *John Bjelland* og fru *Kirsten Linna*. Lindskog og fru Linna er gaat ut av partiet og i deres sted er suppleantene *Thv. Nielsen* og *H. Saamundsen* tiltraadt styret. Den første som kasserer og den sidste har i de sidste maaneder fungert som sekretær.

Styret besluttet i mars maaned at planlægge en større agitationstur med Reiersen som taler.

Til at dække utgiftene til denne agitation utvirket man 500 kroner av partiet og 500 kroner av Den faglige Landsorganisation. Av disse beløp medgik omkring 700 kroner til denne turne.

Agitationsturneen omfattet 73 foredrag (der blev holdt 75). Paa turen stiftedes følgende partiforeninger: Fyresdal arbeiderparti, Tveitsund arbeiderparti, Tørdal arbeiderparti og Skaatøy komm. ungdomslag. En partiforening i Flatdal forberedtes. Øvre og Nedre Laardals arbeiderpartier reorganisertes, samt forberedte stiftelsen av en fagforening blandt veiarbeiderne i Vinje. Senere har *Reiersen* stiftet Eidanger arbeiderparti. Endelig er Siljan arbeiderparti stiftet av *A. Brækken* og Stathelle arbeiderparti av *adjunkt Baus*.

Foredrag ialt: Red. Reiersen 125 foredrag for 20 000 tilhørere. *Lektor H. Finstad* 11 for 400 tilh. *Kr. Aune* 11 foredrag for 1715 tilh. *Olav Steinnes* 25 for ca. 2 000 tilh. *Tollef Stensrud* 14 foredrag for ca. 1 300 tilh. *Pastor Haugerud* 8 foredrag for ca. 1 200 tilh. *Hans Helgesen* 11 foredrag for ca. 1 200 tilh. *Red. H. Berg* 4 foredrag for omkring 1 800 tilh. *Marthinus Karlsen* 3 foredrag for ca. 1 000 tilh. *Leif Halvorsen* 4 foredrag for ca. 1 100 tilh. *A. Brækken* 2 foredrag for ca. 300 tilh. *Tranmæl* har holdt 5 a 6 foredrag for antagelig omkring 2 500 tilh. Alt i alt er der holdt ca. 225 foredrag for ca. 34 515 tilhørere og stiftet 9 foreninger samt reorganisert 2. Av disse 225 foredrag gjaldt de 149 stortingsvalget.

Det var igrunnen under ugunstige forhold i partiet i Telemark optok valgkampen 1921. Vort blad stod oppe i en vanskelig krise — hvad det fremdele gjør —, høiresocialisterne hadde organisert sig som parti, baade i by- og landdistrikterne. Det er klart at disse og mange andre med, ventet at de skulde gjøre en rik høst ved valget. Imidlertid gjorde fylkespartiet alt det det magtet for at holde stemningen i partiforeningerne oppe. Paa trods av at vi var saa godt som uten midler blev her utført en kraftig agitation av de lokale kræfter vi raader over. Der raadet nok endel pessimisme blandt enkelte meningsfæller; men stort set holdtes motet oppe. Og jo mere vi nærmet os valget jo lysere blev utsigtene.

Det interessante ved dette valg er at trods splittelsen holdt vort parti stillingen baade i byerne og landdistrikterne. For første gang opnaar vort parti at sende representanter til tinget for Telemark.

I landdistrikterne erobret vi to pladse og sender overlærer *Olav Steinnes* og anlægsarbeider *Thor O. Lundtveit* til tings, byerne sender *Eivind Reiersen*.

Det var oprindelig hensigten at fylkespartiet skulde ansætte fastlønnet fylkessekretær; men den økonomiske stilling partiet her arbeider under, har umuliggjort en slik ordning ialfald foreløbig. Imidlertid maa vi ta sigte paa at etablere en saadan ordning.

Næste aar er atter valgaar, og fylkespartiets styre vil av alle kræfter konsentrere sit arbeide om valgagitationen, saa partiet kan hævde sin stilling og bevare den position som det vandt ved stortingsvalget.

Henrik Berg, formand. *Eiv. Reiersen*, sekretær.

Hordaland fylkes Arbeiderparti.

Da representantene for de 3 kredspartier i fylket — Voss, Hardanger og Midthordland kredspartier — traadte sammen i februar 1921 og besluttet at danne et fylkesparti, blev det nyalgte styre paalagt at opta arbeidet for dannelse av herredspartier. I tiden herefter er der dannet følgende herredspartier:

Odda herredsparti	med ca. 270 medlemmer
Laksevaag herredsparti	» » 150 —
Os herredsparti	» » 26 —
Stord herredsparti	» » 160 —
Fana herredsparti	» » 20 —
Manger herredsparti	» » 14 —
Bruvik herredsparti	» » 40 —
Haus herredsparti	» » 18 —
Voss herredsparti	» » 106 —
Flesland herredsparti	» » 30 —

Tilsammen ca. 800 medlemmer

I Laksevaag er desuten dannet kvindeforening og Loddefjord Arbeiderforening, som begge er tilslutte herredspartiet.

I Stord er dannet Lervik Arbeiderparti, som er tilsluttet herredspartiet. Desuten er flere av fagforeningene paa Stord tilsluttet herredspartiet.

Hardanger kredsparti er oppløst i likhet med Voss og Midthorland.

Da der ialt er 52 herreder i fylket, har man saaledes et betragtelig arbeide foran sig for dannelsen av herredspartier. Man maa her være opmerksom paa, at i dette vidtstrakte fylke med de vanskelige kommunikasjoner, blev der ved sidste stortingsvalg i 9 herreder ikke avgitt en eneste stemme paa vort parti, i 12 herreder fra 1 til 10 stemmer og i 11 herreder blev der avgitt fra 12 til 34 stemmer. I disse herreder kjenner vi knapt en eneste partifølge, som vil stille sig til tjeneste ved stiftelsen av herredsparti. Dog maa vi tro at vi efterhaanden skal faa indpas.

Imidlertid maatte fylkesstyrets arbeide først og fremst koncentrerer om det da forestaaende stortingsvalg. Og saadan som den politiske situation laa an — i forbindelse med det mangelfulde kjendskap til forhold og personer paa de mange hundrede valgsteder i fylket — var det et ganske betydelig arbeide som var lagt paa styret, men man tror at kunne si at resultatet var godt og at alle arrangementer klaffet godt sammen.

Foredragsholdere var:

Sverre Krogh	med ca. 50 foredrag.
Magnus Egenæs	” ” 22 —
Bjarne Takla	” ” 20 —
B. Grouft Jacobsen	” ” 15 —
Egede Nissen	” ” 2 —
D. M. Davidsen	” ” 1 —

Tilsammen ca. 110 foredrag

Der blev tilsammen avgitt 5438 stemmer paa vort parti og Sverre Krogh var valgt til representant med Karl Bøthun som varamann.

Imidlertid kostet dette arbeide ikke bare personlige anstrængelser, men ogsaa økonomiske. Vi er kommet i en gjæld paa ca. 1200 kroner, heri medregnet vor kontingent til Det norske Arbeiderparti.

Dele i forbindelse med den mangelfulde indbetaling fra de tilsluttede partiavdelinger grundet de daarlige arbeidsforhold har sat en beklagelig bremse for fylkespartiets arbeide. Kunde vi faa dækket denne gjæld, vilde vi straks være istand til at lægge al kraft paa det videre opbygningsarbeide. Der vil bli forelagt representantene et forslag om ekstrakontingent til dækkelse av gjælden.

Ifølge den almindelige opfordring fra centralstyret om avholdelse av en agitationsuke 26. november—4. december 1921, besluttet fylkesstyret at utsende Krogh og Luhn som foredragsholdere. Man har ingen oversigt over fruktene av dette arbeide og heller ikke hvad der kom ind paa offerdagen den 4. december da de lokale avdelinger sendte de muligens indkomne beløp direkte til centralstyret.

Formanden har i beretningstiden utsendt 15 sirkulærer til partiavdelingene, nemlig 10 sirkulærer i 1921 og 5 i indeværende aar. Desuten er ført adskillig korrespondance.

I beretningstiden har der været avholdt 2 samlede styremøter og forøvrig har der været avholdt 4 styremøter av de nærmestboende styremedlemmer.

Fylkesstyret anser som den nærmestliggende opgave for fylkespartiet at faa dannet nye herredspartier og antar at dette bedst vil kunne ske i forbindelse med de forestaaende komunevalg. Men saa kostbart som det er at reise i dette vidtstrakte fylke antar man, at saalænge fylkesorganisationen ikke selv har den fornødne økonomiske basis, maa man vente fortsatt økonomisk støtte fra hovedpartiet. Der kan ikke være tvil om at fylkespartiet vil kunne vokse sig saa stort og sterkt, at det ogsaa tilslut selv vil kunne ta økonomiske løft til bedste for arbeiderbevægelsen i Hordaland.

B. Grouft-Jacobsen.

Edv. C. Kaland.

Uttrøndelagens Arbeiderparti.

Paa aarsmøtet i Leinstrand den 5. og 6. mars 1921 blev følgende valgt til partiets styre:

Som forretningsutvalg: Olaf Kregnes, formand; John Aae, forretningsfører; Ole Fremo, A. Svedal og Johs. Rostad.

Øvrige styremedlemmer: Svend Skaardal, O. Brevik, C. Larsen og M. Svebstad. Til varamænd for forretningsutvalget: H. Garten, E. Schick og Carl Schjetnan. Varamænd for styret: Haakon Hoff, Nic. Eggen og Einar Lysholm.

Til revisorer gjenvalgtes H. Løvaas og C. Wulff med varamænd Jørgen Hegstad og Johan Nilsen. Paa konstituerende styremøte den 6. mars 1921 valgtes Ole Fremo som viceformand.

I aarets løp er holdt 4 styremøter og 8 møter av forretningsutvalget.

I henhold til beslutning av partiets landsstyre og ungdomsforbundets centralstyre om fællesrepresentation, er Hj. Dyrendahl valgt av Sør-Trøndelag fylkesorganisation av N. K. U. som medlem av fylkypartiets forretningsutvalg, likesom forretningsutvalget har valgt O. Kregnes som medlem av styret for Sør-Trøndelag fylkesorganisation.

I henhold til sidste aarsmøtes beslutning besluttet forretningsutvalget i møte den 9. april 1921 at anta redaktionssekretær Olav T. Veghem som fylketssekretær for et tidsrum av 6 maaneder med tiltrædelse i mai 1921.

I aarets løp er tilsammen holdt *184 foredragsmøter og 14 arbeiderstevner*. Ialt *212 foredrag*.

I henhold til langsmøtets beslutning paala forretningsutvalget ved utsendelse av cirkulære avdelingene om at igangssette socialistiske aftenskoler fra høsten 1921. Desværre kom ingen kurser igang fra høsten av, væsentlig paa grund av at avdelingene var sterkt optat av valgkampen. Utpaa vinteren blev der imidlertid igangsatt socialistiske aftenskolekurser paa Orkanger, i Leinstrand og i Hommelvik. De to sidstnævnte steder søkte fylketspartiet om bidrag til kursene og forretningsutvalget bevilget henholdsvis kr. 200.00 og kr. 165.00.

Literaturomsætningen i Sør-Trøndelag formidles av praktiske grunde gjennom „Ny Tid“s ekspedition, da avisens forretningsfører tillike er forretningsfører i fylkypartiet.

I 1921 er i Sør-Trøndelag omsat socialistisk litteratur for ca. kr. 2400.00.

Av Det norske Arbeiderpartis valgbrosjyre blev i Sør-Trøndelag solgt ca. 2500 eksemplarer.

Allerede for et par tre aar siden var tanken om dannelse av en fiskerorganisation for Trøndelag oppe til drøftelse i forretningsutvalget for fylkypartiet, men paa grund av forskjellige vanskeligheter specielt økonomiske har partiet ikke været istand til at faa den realiseret paa et tidligere tidspunkt.

Imidlertid besluttet forretningsutvalget i møte den 12. november 1921 paa foranledning av partifælle M. A. Salbubæk, Fevaag, at indby fiskerne i Trøndelag til et møte i Trondhjem den 7. og 8. januar 1922. Videre besluttet forretningsutvalget i samme møte at anmode Namdalens Arbeiderparti, Indtrøndelagens Arbeiderparti og Den faglige Samorganisation i Trondhjem om at stille sig som medindbydere (medarrangører) til fiskermøtet. Samtlige forannævnte organisationer gav tanken sin tilslutning og var villig til at yde sin medvikning for at faa møtet istand. Der blev utsendt flere hundrede oprop til fiskerne likesom de gennem pressen blev opfordret om at komme paa møtet. Videre blev der sendt indbydelse til Trondhjems Arbeiderparti, Det norske Arbeiderparti, Norges koop. Landsforening og Det kopp. Distriktsutvalg om at la sig repræsentere paa møtet, likesom vort partis stortingsrepræsentanter i Trøndelag og Nord-Norge blev indbudt til at overvære møtet. Desværre blev tilslutningen til møtet fra fiskerne ikke særlig stor, væsentlig paa grund av de meget slette økonomiske forhold fiskerne er stædt i, men der møtte da saavidt mange at møtet kom istand og de forannævnte organisationer var repræsenteret paa møtet, likesom flere av vore stortingsrepræsentanter var tilstede paa møtet. Formanden i Nord-Norges fiskerforbund, stortingsmand Aldor Ingebrigtsen holdt foredrag om: Organisationen og dens betydning, disponent Sverre Sivertsen talte om: Organisationens opgaver og formaal, økonomisk samvirke i produktion og omsætning, fisker Martin E. Petersen om: Statsstyrelsens forhold til til fiskerne, og fisker M. A. Salbubæk om: Arbeidet for tilslutning til en vordende Trøndelag fiskerorganisation. Der hersket enighet blandt de fremmøtte fiskere om at Trøndelag fiskerorganisation burde dannes. Møtet besluttet

et nedsætte et utvalg paa 5 medlemmer for at arbeide videre med spørsmålet og indkalde til nyt fiskermøte utpaa vaaren.

Nyt fiskermøte holdtes den 13. mai hvor Trøndelag fiskerforbund besluttedes dannet. Utvalgets forslag til love blev vedtat. Videre besluttedes at avholde møter ute i de større fiskeridistrikter snarest mulig. Paa ansøknng har Det norske Arbeiderparti, Arbeidernes faglige Landsorganisation og Norges koop. Landsforening hver bevilget kr. 200.00 som bidrag til fiskerorganisationens start.

Sidste landsmøte besluttet at medlemmer som staar i en fagforening som er tilsluttet partiet kan reservere sig mot at bli betragtet som partimedlemmer, likesom en fagforening kan paalægge medlemmer reservationspligt.

Landsmøtet besluttet videre at der skal være ensartede medlemskort for alle parti-medlemmer. I henhold til disse bestemmelser besluttet forretningsutvalget at trykke registerkort som blev utsendt til alle avdelinger til utfyldelse og tilbakesendelse til forretningsutvalget. Efterhvert som registerkortene i utfylt stand tilbakesendtes til forretningsføreren blev avdelingene tilstillet de egentlige medlemskort. De utfyldte registerkort danner fylkets partiets medlemsfortegnelse. Hittil er til forretningsutvalget ikke kommet nogen meddelelse om reservanter.

Medlemstallet var ved utgangen av 1920 opført med 3155. Heri var imidlertid medtat endel avdelinger som resterte kontingent for noksa lang tid tilbake, idet man da haapet at de vilde gjenopta arbeidet og indtri sine forpligtelse til fylkespartiet, men de har trods gjentagne henvendelser ikke lat høre fra sig og derfor strøket av medlemsfortegnelsen som ophørt. Dette gjælder følgende foreninger: Osen Socialistlag, Stokøen Arbeiderforening, Rissa Arbeiderlag, Lensvik Arbeiderlag, Ungomslaget „Lysglimt“, Hemne og Berkaak Arbeiderlag. Fylkessekretæren besøkte under sine turneer de steder hvor disse lag har virket, men det viste sig vanskelig for tiden at faa lagene reorganisert væsentlig paa grund av at de bærende kræfter var faldt bort eller fraflyttet distriktet. Videre er endel avdelinger som stod tilsluttet fylkespartiet gjennom herredspartier ophørt eller utgaat. Efter de modtagne rapporter gjælder dette følgende: Mostadmarken Arbeidsmandsforeninger som stod tilsluttet Hommelvik Arbeiderparti. Løkken Træarbeiderforening, Løkken soc. Ungdomslag og Meldal Arbeiderlag som stod tilsluttet Meldal Arbeiderlag. To herredspartier er opløst nemlig Soknedal Arbeiderparti og Horg Arbeiderparti, men det betyr ikke at organisationsvirksomheten er indstillet i disse to herreder idet Soknedal nedre Arbeiderlag og Hovin Arbeiderlag er reorganisert og tilsluttet fylkespartiet direkte. Lundemo Arbeiderlag blev ogsaa reorganisert, men har vistnok git op igjen. I Opdal er der dannet herredsparti med tilslutning av 4 foreninger og i Tydal hvor vi tidligere hadde et lag er der nu ialt 3 lag og disse har gaat sammen til et herredsparti. Vi har saaledes det samme antal herredspartier som ved sidst avgivne beretning nemlig 14. Svorkmo Arbeiderlag som før stod tilsluttet gjennom Orkdal Arbeiderparti er efter herredsdelingen tilsluttet fylkespartiet direkte. Kotsøien Arbeiderlag er gaat ut av vort parti og over til høiresocialistene. Istedet er paa Kotsøy dannet et nyt lag under navn av Kotsøy Socialistlag som staar tilsluttet vort parti gjennom Singasaas Arbeiderparti saa høiresocialistene fik ikke megen glæde av sit splittelsesarbeide paa Kotsøy.

Paa Bynes er der stiftet et arbeiderlag. Dette er endnu ikke tilmeldt fylketspartiet, men kommer sandsynligvis med fra 1. juli d. a.

Nedgangen i medlemstal er størst for de store herredspartiens vedkommende og da især de som omfatter industridistrikter. Dette skyldes i første række de fortvilede økonomiske forhold.

Medlemstallet er ialt 1925.

Olav Kregnes.

Nordland.

Søndre Salten.

Den første januar 1922 hadde Kredspartiet 51 foreninger med et medlemsantal av 201 kvinder og 948 mænd tils. 1 149 medlemmer, dog skal det bemerkes at der er en del av foreningene som ikke har avgit regelmæssig rapport. Kredspartiet arbeider tungt økonomisk, idet partiet har en del gjæld paa sit organ „Nordlands Socialdemokrat“. Styret har saaledes i aar avbetalt paa gjælden kr. 4 000.00, desuten er i

aaret utbetalt til bladets drift kr. 1514.30. I indeværende budgetaar blir det vanskelig at magte og yde det tilskud til bladets drift som trænges. Idet der hersker stor arbeidsledighet blandt medlemmene og som følge derav vanskelig at faa ind kontingenten. Kredspartiet har drevet en ihærdig agitation foran valget. Den begyndte med et vellykket stævne paa Linrud ¹²/₈ med foredrag av nuværende stortingsmand Langhelle, Lars Heiberg og Johan Lien. Heiberg og Lien har senere reist en hel del i kredsens foran valget.

Hans Tofte, formand.

Lofotens kredsparti.

Lofotens kredsparti bestaar av de samme foreninger som før. Nogen nye er ikke stiftet i aarets løp. De daalige tider gjør sig sterkt gjældende i partiarbeidet, slik at man ikke magter økonomisk set at drive den planmessige agitation som kunde være ønskelig.

Under valgkampen i høst blev der holdt en række foredrag i kredsens. Henry Edlund reiste igjennem hele Lofoten, og hadde mange gode møter. Telegrafbestyrer Johansen og redaktør W. Charlsen holdt ogsaa flere godt besøkte foredrag. Likeledes stortingsmændene Egede Nissen og Langhelle. Videre Lars Heiberg m. fl. Partiets foreninger arbeidet ogsaa godt.

Valgresultatet blev ogsaa efter min formening godt. I 1918 hadde vi 500 stm. og i høst 1 400. Dette giver haab om god fremgang for vort parti.

W. E. Haug, formand.

Vesteraalens kredsparti.

1921 var her i kredsens som ellers utover landet et kampaar. Først fik vi høiresocialisterne at kjæmpe med og senere valgkampen. Høiresocialistene begyndte her stort, men gjorde os organisationsmessig nærsagt ingen skade, og under valget meget mindre end vi hadde trodd. Her er i vor kreds holdt en række agitationsforedrag. Medby holdt 6 foredrag med støtte av centralstyre. Henry Edlund og W. Carlsen holdt en række foredrag. Disse var utsendt av centralstyre. Videre har undertegnede under valgkampen holdt 21 foredrag i kredsens for kreds partiets regning. Som bekjendt fik vort parti 1056 st. i V. aalen under valget. Høiresocialistene fik ca. 600 st. Dette faktum blev for os her en uventet seir. Alle var før valget klar over at høiresocialistene vilde bli sterkere end vort parti av mange rimelige grunde. Naar nu det motsatte blev tilfældet viser det at smaakaarsfolket ogsaa heroppe har sit socialistiske instinkt i orden. Paa grund av de daarlige tider er den økonomiske side av vor organisation vanskelig. Desuagtet fik vort parti før valget utgit en valgavis med 3 nr. som kostet os kr. 660.00. Den gjorde utvilsomt sin nytte. Bladet redigertes av Carl Johnsen, Stokmarknes. Aftenskoler har vi væsentlig paa grund av lærerkræfter ikke kunnet faa istand. Nu paa vinteren er det ogsaa ugjærlig da al ungdom er ute paa fiske. Pr. 1 juli 1921 var der tilsluttet vort parti 12 lag med tils. 323 medlemmer. Da det overvældende antal av disse er fiskere, som det meste av aaret er borte paa fiske er det aktive lagsarbeide vanskelig at holde vedlike. Vi har dog on.kring i kredsens mange interesserte og greie karer som gjør hvad gjøres kan for at holde lagene vedlike og vil nu fisket og tideine bli bedre tror vi at kunne større fart i arbeide.

Haakon Ramberg, formand.

Troms.

Malangen og Lyngen kredsparti.

Paa Malangen kreds partiets aarsmøte 3. oktbr. 1920 til hvilket var fremmødt repræsentanter fra Lyngen kreds blev det besluttet at slaa begge organisationer sammen til en. Den nye organisation fik navnet Malangen og Lyngen kredsparti. Da Malangen og Lyngen kreds er noksaa vidstrakt blev valgarbeidet omfattende.

Da formanden er meget optat av forskjellige gjøremaal og de øvrige styremedlemmer ikke bor centralt, for at kunne ta sig av valgarbeidet, fandt man det nødvendig at skaffe sig en midlertidig sekretær tilhjælp. Som saadan har fungert Martin Aune, Tromsø. Hans væsentligste arbeide har været ved korrespondance at finde folk paa de forskjellige valgsteder som var villig til at ta sig av optagelse av forfald og utdeling av stemmesedlene. Likesaa har han ekspedert alt valgmateriel. For dette arbeide har han av kredspartiet mottat et honorar paa kr. 50.00.

Til agitation er mottat av landspartiet kr. 350.00.

Ang. agitationen foran stortingsvalget blev der holdt en række foredrag. Et ekstra valgnummer av „Nordlys“ blev utdelt gratis. Utgiftene dertil er utredet av kredspartiet. Kredspartiet tæller 14 foreninger med et samlet antal av 214 medlemmer, derav 30 kvinder.

Harald Larsen, formand.

Regnskapsoversigt for Det norske Arbeiderparti.

Gevinst- og taps konto pr. 31. december 1921.

Kontingent	kr. 81 059.40	
1. mai	- 3 500.00	
Indsamlinger	- 18 270.60	
Bidrag fra landsorganisationen	- 10 000.00	
Dividende konto	- 1 238.00	
Rentekonto	- 251.07	
Kapitalkonto. underskud	- 7 582.34	
Landsstyret		kr. 4 084.60
Landsmøtet	-	7 174.85
Repræsentation	-	1 529.70
Arbejderbevægelsens arkiv	-	1 000.00
Arbeiderpartiets kvindeforbund	-	1 000.00
Norges kommunistiske ungdomsforbund	-	1 000.00
Soldatraadenes landsutvalg	-	4 000.00
Kristiania organiserte arbeideres leieboerutvalg	-	250.00
Agitation	-	45 714.67
Hus, lys og renhold	-	2 727.55
Porto, kontorsaker og telefon	-	6 200.00
Tryksaker	-	12 913.50
Lønninger	-	30 536.67
Tilfældige utgifter	-	3 769.11
		<hr/>
	kr. 121 901.41	kr. 121 901.41

Balance konto pr. 31. december 1921.

Aktier i Arbeidernes Aktietrykkeri	kr. 45 960.00	
Aktier i Kristiania og Oplands Vekselbank	- 1 000.00	
Arbeiderbanken	- 85.89	
Inventar	- 3 777.55	
Debitorer, diverse	- 6 000.00	
Kassa konto	- 481.79	
Soldatraadenes landsutvalg	- 2 456.61	
Kristiania og Oplands Vekselbank		kr. 500.00
Det norske Arbeiderpartis forlag	-	612.68
Arbeidernes Aktietrykkeri	-	8 472.00
Økonomisk Samvirke	-	600.00
Kapitalkonto, formue	-	49 577.16
		<hr/>
	kr. 59 761.84	kr. 59 761.84

Emil Stang.

Olga Mork.

Revidert: Bugge Pettersen. Torger Heggen.

Det norske Arbeiderpartis forlag.

Gevinst og taps konto pr. 31. december 1921.

Debet:

Omkostningskonto	kr.	5 075.11
Ekspeditionskonto	-	5 870.31
Reklameutgifters konto	-	2 273.90
„Det 20. Aarhundrede“s underskud	-	6 706.21
Inventar konto, avskrevet	-	388.00
Lønnings konto	-	22 550.65
Husleie konto	-	2 432.75
Skatters konto	-	632.03
		<hr/>
	kr.	45 928.96

Kredit:

Varekonto (brutto overskud)	kr.	42 681.48
„Rebell“	-	303.21
Rentekonto	-	11.37
Balance, underskud	-	2 932.90
		<hr/>
	kr.	45 928.96

Status pr. 1. januar 1922.

Aktiva:

Kassabeholdning	kr.	5 065.92
Varebeholdning	-	38 567.75
Utestaaende fordringer	-	95 093.33
Utestaaende paa „Rebell“	-	7 516.59
Inventar	-	2 900.00
		<hr/>
	kr.	149 143.59

Passiva:

Diverse kreditorer	kr.	122 711.97
Kapitalkonto pr. 1. januar 1922	kr.	29 364.52
Underskud	-	2 932.90
		<hr/>
		26 431.62
		<hr/>
	kr.	149 143.59

Reinert Torgeirsen.

Revidert: *Anders Øie.*

Regnskapsekstrakt for Arbeidernes Aktietrykkeri. Trykkeribedriften.

Gevinst og taps konto pr. 31. december 1921.

I n d t æ g t:

Trykning av	„Social-Demokraten“	. . . . . kr. 325 550.00
— „ —	fagblade	- 230 782.75
— „ —	aksidens	- 302 858.44
		kr. 859 191.19

U t g i f t:

Lønninger		. kr. 488 122.68
Renter		- 7 003.36
Assurance		- 3 654.59
Kraft og lys		- 7 382.51
Renhold		- 8 503.90
Gas og kul		- 6 297.09
Metal		- 5 402.23
Farve		- 14 678.06
Maskinrekvisa		- 16 949.23
Reparation		- 8 176.51
Papir		- 122 524.78
Bokbinderi		- 49 160.21
Omkostninger		- 3 057.82
Husleie og varme		- 23 085.00
Skatter		- 26 003.50
Tantieme		- 24 386.44
Overskud		- 44 803.28
		kr. 859 191.19

Status pr. 1. januar 1922.

Aktiva:

Inventarier	kr. 162 429.77	
Kraftanlæg	- 38 216.56	
Gasanlæg	- 1 562.73	
		kr. 202 209.06
Klicheanstalten (anlægskapital)	- 8 000.00	
Kassa	- 2 803.27	
Metal	- 11 000.00	
Farve	- 1 500.00	
Maskinrekvisita	- 6 000.00	
Papir	- 25 000.00	
Veksler	- 4 138.51	
Diverse debitorer:		
Partiforlaget	kr. 110 146.92	
Det norske Arbeiderparti	- 6 072.00	
Pressekontoret	- 3 182.00	
Arbeiderpressens samvirke	- 2 850.00	
— " — ved boktr. Knudsen	- 1 002.40	
Akershus fylkes Arbeiderparti	- 705.00	
Kvindeforbundet	- 2 980.26	
Ungdomsforbundet	- 8 877.00	
Trykkeriklubben	- 3 218.75	
Driftsloan til klicheanstalten	- 5 961.51	
Aksidens	- 12 674.95	
Fagblade	- 8 277.75	
		- 165 948.54
		<u>kr. 426 599.38</u>

Passiva:

Aktiekapitalen	kr. 48 000.00
Reservefondet	- 28 500.00
Pensionsfondet	- 32 500.00
Utvildelsesfondet	- 24 500.00
Diverse kreditorer:	
Centralbanken for Norge	kr. 27 000.00
Norges kooperative Landsforening	- 26 000.00
Kristiania og Oplands Vekselbank	- 5 347.59
Norsk Centralforening for boktrykkere	- 20 306.30
Social-Demokraten (laan)	- 15 000.00
Skyldig skat	- 10 750.00
Diverse	- 31 762.54
	- 136 166.43
Kapitalkonto pr. 1. januar 1921	- 112 129.67
Overskud for 1921	- 44 803.28
	<u>kr. 426 599.38</u>

Kliche-Anstalten.*Gevinst og taps konto.*

Indtægt:

Reproduktion av klicheer	kr. 55 929.78
	<u>kr. 55 929.78</u>

Utgift:

Lønninger	kr. 30 230.34
Kemikalier	- 2 166.83
Træ og metal	- 2 867.02
Kraft og lys	- 551.49
Husleie	- 2 561.25
Diverse omkostninger	- 1 466.67
Rabat	- 4 445.08
Renhold	- 1 563.00
Skatter og forsikring	- 92.60
Reparationer	- 120.55
Gas	- 162.20
Tegninger	- 946.00
Tantieme	- 1 516.73
Overskud	- 7 240.02
	<u>kr. 55 929.78</u>

Status pr. 31. december 1921.

Aktiva:

Inventar	kr. 8 368.56
Kemikalier	- 800.00
Træ og metal	- 1 350.00
Utestaaende fordringer	- 4 203.07
Tidligere aars underskud	- 8 177.76
	<u>kr. 22 899.39</u>

Passiva:

Anstaltens kjøpesum	kr. 8 000.00
Driftslaan av trykkeriet	- 5 961.51
Diverse kreditorer	- 1 697.86
Overskud for 1921	- 7 240.02
	<u>kr. 22 899.39</u>

Arbeiderpressens Samvirke.

Gevinst og taps konto pr. 31. december 1921.

Utgifter:

Omkostninger	kr.	8 483.77
Overskud	-	30 539.62
		kr. 39 023.39

Indtægter:

Rentekonto	kr.	6 930.60
Kontingent	-	25 294.70
Tidligere overskud	-	6 798.09
		kr. 39 023.39

Status pr. 31. december 1921.

Aktiva:

1. Kassabeholdning	kr.	5 255.13
2. Utestaaende fordringer	-	496 327.70
		kr. 501 582.83

Passiva:

1. Forskjellige laan	kr.	338 901.98
2. Formue	-	162 680.85
		kr. 501 582.83

Kristiania 16. juni 1922.

Sverre Sivertsen.

„Social-Demokraten“s regnskap for aaret 1921.

Gevinst og taps konto.

		Indtægt:		
Kontingent:	Indenbys	kr.	604 880.53	
—	Utenbys	-	201 295.32	
			<hr/>	kr. 806 175.85
Løssalg		-	266 174.49	
Makulatur		-	3 796.13	
			<hr/>	- 269 970.62
Annonser		-	417 847.83	
Renter		-	5 930.04	
Aktieutbytte		-	200.00	
			<hr/>	kr. 1 500 124.34

		Utgift:		
Trykningsutgifter:	Trykning	kr.	341 465.70	
—	Papir	-	381 950.00	
—	Klicheer	-	19 404.18	
			<hr/>	kr. 742 819.88
Redaktionsutgifter:	Pressekontoret	kr.	15 000.00	
—	Lønninger	-	123 125.00	
—	Reportage, artikler m. m.	-	89 449.13	
			<hr/>	- 227 574.13
Ekspeditionsutgifter:	Lønninger	kr.	63 104.00	
—	Andre utgifter	-	7 901.33	
—	Budløn	-	191 628.23	
—	Kontingentprovision	-	14 600.00	
—	Porto og fragt	-	26 389.88	
			<hr/>	- 303 623.44
Annonceekspedition:	Lønninger	kr.	33 691.65	
—	Provision	-	13 324.57	
			<hr/>	- 47 016.22
Fællesutgifter:	Husleie og brændsel	kr.	10 758.30	
—	Telefon, lys og renhold	-	7 526.85	
—	Revision	-	1 725.00	
—	Kontorrekvisita	-	11 156.16	
—	Diverse	-	1 557.97	
—	Assuranse og skat	-	16 103.88	
—	Reklame	-	2 214.60	
			<hr/>	- 51 042.76
Renter og omkostninger ved kjøp av aktier i Trudvang		-	1 740.00	
„Arbeiderbonden“		-	4 000.00	

Avskrivninger: Inventar	kr.	3 374.63	
— Annoncer	-	899.06	
— Budtap	-	603.06	
			4 876.75
Avskrevet som uerholdelig paa utestaaende fordringer . . .	-		67 219.10
Overskud	-		50 212.06
			<u>kr. 1 500 124.34</u>

Status pr. 1. januar 1922.

Aktiva:

Inventarie konto	kr.	14 794.67
Kassa konto	-	15 233.94
Papir konto	-	1 735.70
Løssalg (Narvesens Kioskkompani)	-	22 000.00
Aktie konto	-	30 115.55
Indest. i bank: Andresens Bank	kr.	4 662.49
— Kr.a og Oplands Vekselbank	-	99 404.18
— Kr.a Industri og Handelsbank	-	264.20
— Norges koop. Landsforening	-	9 261.77
— Spareskillingsbanken	-	26 294.72
		<u>139 887.36</u>
Div. debitorer: Arb. Aktietrykkeris laanekonto	kr.	15 000.00
— — — — —	-	4 989.38
— Stavanger Arbeiderparti	-	1 000.00
— Pressefondets laanekonto	-	73 462.61
— Pressekontoret	-	23 500.00
— Laan til endel av red.personalet	-	8 875.20
— Annoncerestancer	-	58 161.03
		<u>184 988.22</u>
		<u>kr. 408 755.44</u>

Passiva:

Diverse kreditorer	kr.	85 767.26
Utenbys kontingent 1. halvaar 1922	-	12 500.00
Formue	-	310 488.18
		<u>kr. 408 755.44</u>

Kristiania 31. december 1921.

Sverre Sivertsen,
disponent.

Olga Støttum,
kasserer og bokholder.

Overensstemmende med de førte bøker, der er revidert av os.

Kristiania 22. februar 1922.

Sven Svensson.

Torger Heggen.

Hans Abelsnes.

Regnskapsekstrakt for Arbeiderbevægelsens Arkiv 1921.

Indtægt:

Kassabeholdning	kr.	54.43
Laant av Arbeiderpartiets forlag	-	150.00
Landsorganisationens rest paa bidrag 1921	-	250.00
D. s. forskud 1922	-	179.68
Det norske Arbeiderparti, bidrag	-	1 000.00
		<hr/>
	kr.	1 634.12
		<hr/>

Utgift:

Husleie	kr.	450.00
Varmetillæg	-	200.00
		<hr/>
	kr.	650.00
Vask, renhold, lys	-	241.68
Lønninger:		
M. Pedersen 1. januar—1. februar 1921	kr.	40.00
R. Hofmo 15. april— 31. december 1921	-	200.00
		<hr/>
	-	240.00
Tilbakebetalt forlaget	-	150.00
Porto, told av tryksaker	-	35.32
Bokbinderregning	-	226.00
Bokindkjøb	-	35.00
Balance, beholdning	-	56.12
		<hr/>
	kr.	1 634.12
		<hr/>

Kristiania, 27. mars 1922.

Reinert Torgeirson.

Regnskapet revidert og fundet i orden. Overensstemmende med bilagene
Kassabeholdningen eftertallet.

Kristiania 6. juni 1922.

Bugge Pettersen.   *Torger Heggen.*
Revisorer.

„Arbeiderbondens“ regnskap for 1921.

Indtægter:

Kontingent	kr.	9 533.53	
Løssalg	-	348.11	
Makulatur	-	79.90	
Annoncer	-	526.80	
„Social-Demokraten“	-	4 000.00	
			kr. 14 488.34
Underskud	-		17 760.70
			kr. 32 249.04

Utgifter:

Trykning	kr.	19 115.70	
Papir	-	1 845.00	
Redaktionsudgifter:			
Artikler	kr.	1 616.22	
Klicheer	-	563.94	
Tokerud	-	5 000.00	
Liset	-	333.33	
			kr. 7 513.49
Porto	-	647.23	
Kontorrekvisita	-	1 808.50	
Reklame	-	548.40	
Diverse	-	50.00	
Annonceprovision	-	28.60	
Kassabeholdning	-	692.12	
			kr. 32 249.04

Sverre Sivertsen.

Antimilitaristfondet.

Status pr. 1. januar 1922.

An. Indst. i bank	kr.	851.33	
+ renter	-	47.05	
Pr. Balance i bank			kr. 898.38
			kr. 898.38
		kr. 898.38	kr. 898.38

Olga Mork.

Chr. Holtermann Knudsens fond.*Status pr. 1. januar 1922.*

An. Indest. i bank	kr. 13 460.00	
+ renter	- 459.70	
Pr. Balance		kr. 13 919.70
	<hr/>	
	kr. 13 919.70	kr. 13 919.70
	<hr/>	<hr/>

Olga Mørk.

Kontingentindbetalinger.

Fortegnelse over kontingent-

Organisationernes navn	1. kvartal			
	Medlemsantal			Beløp
	Kv.	Mænd	Ialt	
Aalesunds arbeiderparti	34	583	617	180.00
Akers arbeiderparti	331	1336	1667	450.45
Arendals arbeiderparti	25	281	306	88.05
Aust-Agder kredsparti	30	207	237	66.60
Bamble kreds arbeiderparti	—	200	200	60.00
Bergens arbeiderparti	500	2000	2500	675.00
Bodø arbeiderparti	199	65	264	69.45
Brevik arbeiderparti	30	160	190	52.50
Brunla kreds arb.parti	94	544	638	177.30
Bærum & Follo kredsparti	—	—	—	—
Buskeruds fylkes arbeiderparti	588	3376	3964	1101.00
Dalernes kredsparti	—	—	—	—
Drammens arbeiderparti	223	1986	2209	629.25
Drøbak arbeiderparti	30	60	90	22.50
Eidsberg kreds arbeiderparti	—	—	—	—
Flekkefjord soc.dem forening	—	20	20	6.00
Fredrikstad arbeiderparti	—	—	—	—
Førde soc.dem. forening	—	—	—	—
Gjerpen kreds arbeiderparti	41	215	256	70.65
Gjøvik samorganisation	—	—	—	—
Glemmen kredsparti	—	—	—	—
Hadeland & Lands kredsparti	60	660	720	207.00
Hamar arbeiderparti	151	703	854	233.55
Hammerfest arbeiderparti	—	—	—	—
Hardanger kreds arbeiderparti	53	386	439	123.75
Haugesunds arbeiderparti	—	—	—	—
Holmestrands soc.dem. forening	—	—	—	—
Hortens arbeiderparti	60	944	1004	292.20
Hønefos arbeiderparti	—	20	20	6.00
Honningsvaag soc.dem. forening	2	23	25	7.20
Helgelands kredsparti	—	—	—	—
Hedmarks fylkes arbeiderparti	—	—	—	—
Id & Markers kredsparti	—	—	—	—
Indtrøndelagen arbeiderparti	238	706	944	247.50
Indre Nordmør kredsparti	70	590	660	187.50
Indre Søndmør kredsparti	—	—	—	—
Jarlsberg kreds arbeiderparti	—	—	—	—
Jøderen kreds arbeiderparti	43	278	321	89.85
Kristiania arbeiderparti	5901	23943	29844	8068.05
Kristiansands arbeiderparti	100	550	650	180.00
Kristiansund N. arbeiderparti	—	—	—	—
Kinn arbeiderparti	—	—	—	—
Kongsberg arbeiderparti	58	123	181	45.60
Kragerø arbeiderparti	20	15	35	7.50
Kongsvinger samorganisation	16	34	50	12.60
Lenvikens arbeiderparti	—	—	—	—
Larvik arbeiderparti	—	—	—	—
Lillehammer arbeiderparti	92	536	628	174.60
Lyngdal	—	—	—	—
Lofotens kredsparti	6	141	147	43.20
Overfores	8995	40685	49680	13574.85

indbetalingen for 1921.

Avsættelse til pressefondet	2. kvartal				
	Medlemsantal			Beløb	Avsættelse til pressefondet
	Kv.	Mænd	Ialt		
18.17	19	498	517	152.25	15.32
46.70	196	729	925	248.10	25.79
8.93	—	—	—	—	—
6.81	15	252	267	77.85	7.86
6.00	—	—	—	—	—
70.00	500	2000	2500	675.00	70.00
5.93	35	129	164	43.85	4.57
5.40	24	166	190	53.40	5.46
18.20	69	430	499	139.35	14.28
—	—	—	—	—	—
113.04	628	3576	4204	1167.00	119.84
—	—	—	—	—	—
64.04	252	1738	1990	559.20	57.18
2.40	30	60	90	22.50	2.40
—	—	—	—	—	—
0.60	—	14	14	4.20	0.42
—	—	—	—	—	—
7.27	—	268	268	80.40	8.04
—	—	—	—	—	—
21.00	60	660	720	207.00	21.00
24.11	130	690	820	226.50	23.30
—	—	—	—	—	—
12.64	45	365	410	116.25	11.85
—	—	—	—	—	—
29.52	36	354	390	111.60	11.34
0.60	—	20	20	6.00	0.60
0.73	2	23	25	7.20	0.73
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
25.94	209	627	836	219.45	22.99
19.10	55	510	565	161.25	16.40
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
9.20	—	—	—	—	—
836.31	4583	20558	25141	6854.85	708.40
18.00	100	550	650	180.00	18.00
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
4.85	20	123	143	39.90	4.09
0.85	20	15	35	7.50	0.85
1.34	16	33	49	12.30	1.31
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
17.92	62	381	443	123.60	12.67
—	—	—	—	—	—
4.35	2	104	106	31.50	3.16
1399.95	7108	34873	41981	11528.00	1187.85

Fortegnelse over kontingent-

Organisationernes navn	3. kvartal				
	Medlemstal			Boløp	Avsættelse til pressefondet
	Kv.	Mænd	Ialt		
Aalesunds arbeiderparti	20	218	238	68.40	6.94
Akers arbeiderparti	290	797	1087	282.60	29.71
Arendals arbeiderparti	—	—	—	—	—
Aust-Agder kredsparti	20	252	272	78.60	7.96
Bamle kreds arbeiderparti	—	—	—	—	—
Bergens arbeiderparti	500	2000	2500	675.00	70.00
Bodø arbeiderparti	26	75	101	26.40	2.77
Brevik arbeiderparti	29	109	138	37.05	3.85
Brunla kreds arb.parti	63	360	423	117.45	12.06
Bærum og Follo kredsparti	—	—	—	—	—
Buskerud fylkes arbeiderparti	514	2827	3341	924.20	95.09
Dalernes kredsparti	—	—	—	—	—
Drammens arbeiderparti	75	724	799	228.45	23.22
Drøbak arbeiderparti	30	60	90	22.50	2.40
Eidsberg kreds arbeiderparti	—	—	—	—	—
Flekkefjord soc.dem. forening	—	14	14	4.20	0.42
Fredrikstad arbeiderparti	—	—	—	—	—
Førde soc.dem. forening	—	—	—	—	—
Gjerpen kredsparti	—	—	—	—	—
Gjøvik samorganisation	—	—	—	—	—
Glemmen kredsorganisation	—	—	—	—	—
Hadeland & Lands kredsparti	60	660	720	207.00	21.00
Hamar arbeiderti	121	585	706	193.65	19.97
Hammerfest arbeiderparti	—	—	—	—	—
Hardanger kredsparti	45	349	394	111.45	11.37
Haugesund arbeiderparti	—	—	—	—	—
Holmestrands soc.dem. forening	—	—	—	—	—
Hortens arbeiderparti	—	—	—	—	—
Hønefos arbeiderparti	—	—	—	—	—
Honningsvaag soc.dem. forening	4	26	30	8.40	0.86
Helgelands kredsparti	—	—	—	—	—
Hedmarks fylkes arbeiderparti	250	1650	1900	532.50	54.50
Id & Markers kredsparti	—	—	—	—	—
Indtrøndelagens arbeiderparti	—	—	—	—	—
Indre Nordmør kredsparti	36	470	506	146.40	14.82
Indre Søndmør kredsparti	—	—	—	—	—
Jarlsberg kreds arbeiderparti	—	—	—	—	—
Jæderen kreds arbeiderparti	—	—	—	—	—
Kristiania arbeiderparti	3617	17077	20694	5665.65	584.65
Kristiansands arbeiderparti	—	—	—	—	—
Kristiansunds N. arbeiderparti	—	—	—	—	—
Kinn arbeiderparti	—	—	—	—	—
Kongsberg arbeiderparti	20	123	143	39.90	4.09
Kragerø arbeiderparti	20	15	35	7.50	0.85
Kongsvinger samorganisation	16	30	46	11.40	1.22
Lenvikens arbeiderparti	—	—	—	—	—
Larvik arbeiderparti	—	—	—	—	—
Lillehammer arbeiderparti	57	290	347	95.55	9.84
Lyngdal	—	—	—	—	—
Lofotens kredsparti	5	75	80	23.25	2.35
Overføres	5818	28786	34604	9507.50	979.94

indbetalingen for 1921.

4. kvartal				Ekstrakontingent til pressefondet					
Medlemstal			Beløb	Avsættelse til pressefondet	Kontingent tilsammen i aaret	Avsættelse til pressefondet tils. i aaret	Medl.tal	å	Beløb
Kv.	Mænd	Ialt							
95	202	297	74.85	7.96	475.50	48.39	—	—	—
311	802	1113	287.25	30.28	1268.40	132.48	—	—	—
—	—	—	—	—	88.05	8.93	—	—	—
—	—	—	—	—	223.05	22.63	—	—	—
—	—	—	—	—	60.00	6.00	—	—	—
500	2000	2500	675.00	70.00	2700.00	280.00	—	—	—
26	75	101	26.40	2.77	166.10	16.04	—	—	—
31	77	108	27.75	2.93	170.70	17.64	100	2.00	200.00
100	380	480	129.00	13.40	563.10	57.94	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	253	2.00	506.00
—	—	—	—	—	3192.20	327.97	68	2.00	136.00
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	436	466	135.30	13.68	1552.20	158.12	108	2.00	216.00
30	60	90	22.50	2.40	90.00	9.60	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	152	2.00	304.00
—	13	13	3.90	0.39	18.30	1.83	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	151.05	15.31	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
60	660	720	207.00	21.00	828.00	84.00	—	—	—
120	560	680	186.00	19.20	839.70	86.58	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	351.45	35.86	450	2.00	900.00
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	403.80	40.86	200	2.00	400.00
—	—	—	—	—	12.00	1.20	—	—	—
5	29	34	9.45	0.97	32.25	3.29	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	532.50	54.50	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	466.95	48.93	373	0.50	186.50
—	—	—	—	—	495.15	50.32	200	2.00	400.00
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	89.85	9.20	—	—	—
—	—	—	—	—	20588.55	2129.36	—	—	—
—	—	—	—	—	360.00	36.00	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	50	2.00	100.00
20	123	143	39.90	4.09	165.30	17.12	150	2.00	300.00
20	15	35	7.50	0.85	30.00	3.40	—	—	—
16	31	47	11.70	1.25	48.00	5.12	50	2.00	100.00
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
53	339	392	109.65	11.23	503.40	51.66	—	—	—
4	83	87	25.50	2.57	123.45	12.43	—	—	—
1421	5885	7306	1978.65	204.97	36589.00	3772.71	2154	—	3748.50

Fortegnelse over kontingent-

Organisationenes navn	1. kvartal			Beløb
	Medlemsantal			
	Kv.	Mænd	Ialt	
Overført	8995	40685	49680	13574.85
Mandalens kredsparti	—	—	—	—
Mellem Romerikes kredsparti	146	674	820	224.10
Midthordlands kredsparti	—	—	—	—
Molde arbeiderparti	—	—	—	—
Moss arbeiderparti	96	590	686	191.40
Møre og Rauma kredsparti	—	—	—	—
Malangen & Lyngen kredsparti	—	—	—	—
Namdalens kredsparti	202	894	1096	298.50
Narvik arbeiderparti	60	179	239	62.70
Nedenes amts arbeiderparti	—	—	—	—
Nedre Romerikes kredsparti	84	223	307	79.50
Nordre Gudbrandsdalen kredsparti	13	450	463	136.95
Nordre Hedemarkens kredsparti	49	250	299	82.35
Nordre Saltens kredsparti	20	190	210	60.00
Nordre Østerdalens kredsparti	—	—	—	—
Notoddens arbeiderparti	—	—	—	—
Nes socialdemokratiske forening	—	17	17	5.10
Nordfjordeid forening	—	—	—	—
Oddernes kredsorganisation	—	—	—	—
Porsgrund arbeiderparti	—	—	—	—
Revnstrandens	—	—	—	—
Risør arbeiderparti	16	40	56	14.40
Ringerikes kreds arbeiderparti	—	—	—	—
Romsdals kreds arbeiderparti	—	—	—	—
Rygge kreds arbeiderparti	—	—	—	—
Ryfylke kreds arbeiderparti	—	—	—	—
Rofos soc.dem. forening	8	23	31	5.40
Rogaland fylke	—	—	—	—
Sogns arbeiderparti	14	202	216	62.70
Senjens kredsorganisation	13	103	116	32.85
Sandefjord arbeiderparti	35	241	276	77.55
Sarpsborg arbeiderparti	—	—	—	—
Skiens arbeiderparti	54	245	299	81.60
Skoger kreds organisation	—	—	—	—
Solør kredsparti	100	300	400	105.00
Stavanger arbeiderparti	254	2263	2517	717.00
Sæterdalens kredsparti	30	177	207	57.60
Sandeherreds arbeiderparti	—	—	—	—
Søndre Gudbrandsdals kredsparti	—	—	—	—
S. Hedemarkens kredsparti	109	446	555	150.15
S. Helgelands kredsparti	—	—	—	—
S. Saltens kredsparti	200	468	668	170.40
S. Østerdalens kredsparti	—	—	—	—
Tromsø arbeiderparti	60	312	372	102.60
Trondhjems arbeiderparti	672	3823	4495	1247.70
Trondenes kredsorganisation	90	230	320	84.00
Totens kreds arbeiderparti	61	461	522	147.45
Overføres	11381	53486	64867	17771.85

indbetalingen for 1921.

Avsættelse til pressefondet	2. kvartal				
	Medlemsantal			Beløb	Avsættelse til pressefondet
	Kv.	Mænd	Ialt		
1399.95	7108	34873	41981	11528.00	1187 85
—	—	—	—	—	—
23.14	165	1197	1362	383.85	39.21
—	—	—	—	—	—
19.62	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
30.86	196	691	887	236.70	24.65
6.57	32	119	151	40.50	4.21
—	—	—	—	—	—
8.37	—	—	—	—	—
13.76	13	411	424	125.25	12 59
8.48	49	78	127	30.75	3.32
6.10	20	190	210	60.00	6.10
—	—	—	—	—	—
0.51	—	25	25	7.50	0.75
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
1.52	10	40	50	13.50	1 40
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
0.85	5	21	26	7.05	0.73
—	70	418	488	135.90	13.94
6.34	17	395	412	121.05	12.19
3.35	24	155	179	50.10	5.13
7.93	35	126	161	43.05	4.48
—	—	—	—	—	—
8.43	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
11.00	100	300	400	105.00	11.00
72.97	60	797	857	248 10	25.11
5.91	34	186	220	60.90	6.26
—	—	—	—	—	—
15.56	94	426	520	141.90	14.66
—	—	—	—	—	—
18.04	112	400	512	136.80	14.24
—	—	—	—	—	—
10.56	63	239	302	81.15	8.43
128.13	622	3848	4470	1247.70	127.88
8.70	70	225	295	78.00	8.15
15.05	56	438	494	139.80	14.26
1831.70	8955	45598	54553	15022 55	1543.54

Fortegnelse over kontingent-

Organisationenes navn	3. kvartal				
	Medlemsantal			Beløp	Avsættelse til pressefondet
	Kv.	Mænd	Ialt		
Overført	5818	28786	34604	9507.50	979.94
Mandalens kredsparti	—	—	—	—	—
Mellem Romerikes kredsparti	—	—	—	—	—
Midthordlands kredsparti	—	—	—	—	—
Molde arbeiderparti	—	—	—	—	—
Moss arbeiderparti	—	—	—	—	—
Møre og Rauma kredsparti	—	—	—	—	—
Malangen og Lyngen kredsparti	—	—	—	—	—
Namdalens kreds arbeiderparti	171	664	835	224.85	23.34
Narvik arbeiderparti	28	113	141	38.10	3.95
Nedenes amts arbeiderparti	—	—	—	—	—
Nedre Romerikes kredsparti	—	—	—	—	—
Nordre Gudbrandsdalens kredsparti	13	411	424	125.25	12.59
Nordre Hedemarkens kredsparti	—	—	—	—	—
Nordre Saltens kredsparti	28	161	189	52.50	5.39
Nordre Østerdalens kredsparti	—	—	—	—	—
Notoddens arbeiderparti	—	—	—	—	—
Nes soc.dem. forening	—	10	10	3.00	0.30
Nordfjordeid forening	—	—	—	—	—
Oddernes kredsorganisation	—	—	—	—	—
Porsgrund arbeiderparti	—	—	—	—	—
Revnstrandens	—	—	—	—	—
Risør arbeiderparti	10	40	50	13.50	1.40
Ringerikes kreds arbeiderparti	—	—	—	—	—
Romsdals kreds arbeiderparti	—	—	—	—	—
Rygge kreds arbeiderparti	—	—	—	—	—
Ryfylke kreds arbeiderparti	—	—	—	—	—
Rofos soc.dem. forening	—	—	—	—	—
Rogaland fylke	71	354	425	116.85	12.04
Sogus arbeiderparti	—	—	—	—	—
Senjens kredsparti	27	217	244	69.65	7.05
Sandefjord arbeiderparti	33	122	155	41.55	4.32
Sarpsborg arbeiderparti	—	—	—	—	—
Skiens arbeiderparti	—	—	—	—	—
Skoger kreds organisation	—	—	—	—	—
Solør kredsparti	—	—	—	—	—
Stavanger arbeiderparti	60	757	817	236.10	23.91
Sætersdalens kredsparti	—	—	—	—	—
Sandeherreds arbeiderparti	—	—	—	—	—
Søndre Gudbrandsdalens kredsparti	—	—	—	—	—
Søndre Hedemarkens kredsparti	—	—	—	—	—
Søndre Helgelands kredsparti	—	—	—	—	—
Søndre Saltens kredsparti	112	400	512	136.80	14.24
Søndre Østerdalens kredsparti	—	—	—	—	—
Tromsø arbeiderparti	90	214	304	77.70	8.22
Trondhjems arbeiderparti	438	2828	3266	914.10	93.60
Trondenes kredsorganisation	70	225	295	78.00	8.15
Totens kreds arbeiderparti	26	349	375	108.60	10.99
Overføres	6995	35651	42646	11744.05	1209.43

indbetalingen for 1921.

4. kvartal			Ekstrakontingent til pressefondet						
Medlemsantal			Beløb	Avsættelse til pressefondet	Kontingent tilsammen i aaret	Avsættelse til pressefondet tils. i aaret	Medlemsantal	å	Beløb
Kv.	Mænd	Ialt.							
1421	5885	7306	1978.65	204.97	36589.00	3772.71	2154		3748.50
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	607.95	62.35	{ 359	2.00	718.00
—	—	—	—	—	—	—	51	2.00	102.00
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	191.40	19.62	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
156	648	804	217.80	22.56	977.85	101.41	50	2.00	100.00
33	107	140	37.05	3.87	178.35	18.60	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	79.50	8.37	—	—	—
13	411	424	125.25	12.59	512.70	51.53	141	2.00	284.00
—	—	—	—	—	113.10	11.80	—	—	—
28	161	189	52.50	5.39	225.00	22.98	39	2.00	79.00
—	—	—	—	—	—	—	179	2.00	358.00
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	8	8	2.40	0.24	18.00	1.80	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	40	50	13.50	1.40	54.90	5.72	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	50	2.00	100.00
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	12.45	1.58	—	—	—
58	321	379	105.00	10.79	357.75	36.77	—	—	—
—	—	—	—	—	183.75	18.53	—	—	—
31	129	160	43.35	4.49	195.95	20.02	—	—	—
33	118	151	40.35	4.20	202.50	20.93	124	2.00	247.50
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	81.60	8.43	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	210.00	22.00	411	2.00	822.00
60	785	845	244.50	24.75	1445.70	146.74	500	2.00	1000.00
—	—	—	—	—	118.50	12.17	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	292.05	30.22	68	0.50	34.00
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
112	400	512	136.80	14.24	580.80	60.76	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
90	214	304	77.70	8.22	339.15	35.43	—	—	—
409	2597	3006	840.45	86.09	4249.95	435.70	4202	2.00	8405.00
—	—	—	—	—	240.00	25.00	99	2.00	198.00
25	264	289	82.95	8.42	478.80	48.72	—	—	—
2479	12088	14567	3998.25	412.22	48536.70	4999.89	8427		16196.00

Fortegnelse over kontigent-

Organisationenes navn	1. kvartal			
	Medlemsantal			Beløp
	Kv.	Mænd	Ialt	
Overført	11381	53486	64867	17771.85
Tune kreds arbeiderparti	25	250	275	52.50
Tønsberg arbeiderparti	—	—	—	—
Telemarkens fylkesparti	—	—	—	—
Uttrøndelagens arbeiderparti	476	1975	2451	663.90
Vadsø arbeiderparti	—	30	30	9.00
Vardø arbeiderparti	51	301	352	97.95
Valdres kreds arbeiderparti	—	—	—	—
Vesteraalens arbeiderparti	6	161	167	49.20
Vest-Telemarkens kredsparti	—	—	—	—
Vinger & Odalens kredsparti	63	498	561	158.85
Voss kreds arbeiderparti	25	549	574	168.45
Vest-Agder arbeiderparti	20	230	250	72.00
Øst-Finmarkens kredsparti	—	—	—	—
Øst-Telemarkens kredsparti	—	—	—	—
Øvre Romerikes kredsparti	—	—	—	—
Østfold fylke	—	—	—	—
Ytre Nordmøre kredsparti	—	—	—	—
Tilsammen	12047	57480	69527	19043.70

indbetalingen for 1921.

Avsættelse til pressefondet	2. kvartal				Avsættelse til pressefondet
	Medlemsantal			Beløb	
	Av.	Mænd	Ialt		
1831.70	8955	45598	54553	15022.55	1546.54
8.00	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
68.77	488	2015	2503	677.70	70.21
0.90	—	31	31	9.30	0.93
10.05	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
4.95	6	161	167	49.20	4.95
—	—	—	—	—	—
16.20	61	391	452	126.45	12.95
16.97	—	—	—	—	—
7.30	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—
—	180	1424	1604	454.20	46.32
—	—	—	—	—	—
1964.84	9690	49620	59310	16339.40	1681.90

Fortegnelse over kontingent-

Organisationenes navn	3. kvartal				
	Medlemsantal			Beløp	Avsættelse til pressefondet
	Kv.	Mænd	Ialt		
Overført	6995	35651	42646	11744.05	1209.43
Tune kreds arbeiderparti	—	—	—	—	—
Tønsberg arbeiderparti	—	—	—	—	—
Telemarkens fylkesparti	70	1370	1440	421.50	42.50
Utrøndelagens arbeiderparti	397	1463	1860	498.45	51.83
Vadsø arbeiderparti	—	—	—	—	—
Vardø arbeiderparti	—	—	—	—	—
Valdres kreds arbeiderparti	—	—	—	—	—
Vesteraalens arbeiderparti	—	—	—	—	—
Vest-Telemarkens kredsparti	—	—	—	—	—
Vinger & Odalens kredsparti	—	—	—	—	—
Voss kreds arbeiderparti	—	—	—	—	—
Vest-Agder arbeiderparti	—	—	—	—	—
Øst-Finmarkens kredsparti	—	—	—	—	—
Øst-Telemarkens kredsparti	—	—	—	—	—
Øvre Romerikes kreds	—	—	—	—	—
Østfold fylke	—	—	—	—	—
Ytre Nordmør kredsparti	—	—	—	—	—
Tilsammen	7462	38484	45946	12664.00	1303.76

indbetalingen for 1921.

4. kvartal					Ekspraktontingent til pressefondet				
Medlemsantal			Beløb	Avsættelse til pressefondet	Kontingent tilsammen i aaret	Avsættelse til pressefondet tils. i aaret	Medlemsantal	å	Beløb
Kv.	Mænd	falt							
2479	12088	14567	3998.25	412.22	48536.70	4999.89	8427		16196.00
—	—	—	—	—	52.50	8.00	275	2 00	550.00
—	—	—	—	—	—	—	78	2.00	156.00
—	—	—	—	—	421.50	42.50	—	—	—
—	—	—	—	—	1840.05	190.81	250	2.00	500.00
—	—	—	—	—	18.30	1.83	—	—	—
—	—	—	—	—	97.95	10.05	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	98.40	9.90	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	285.30	29.15	—	—	—
—	—	—	—	—	168.45	16.97	—	—	—
—	—	—	—	—	72.00	7.30	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	332	0.50	166.00
—	—	—	—	—	—	—	123	2.00	246.00
—	—	—	—	—	454.20	46.32	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2479	12088	14567	3998.25	412.22	52045.35	5362.72	9485		17814.00

